

Vint mesos d'actuació en la Junta de Ciències Naturals de Barcelona

per

JOSEP MALUQUER I NICOLAU

ENGINYER,

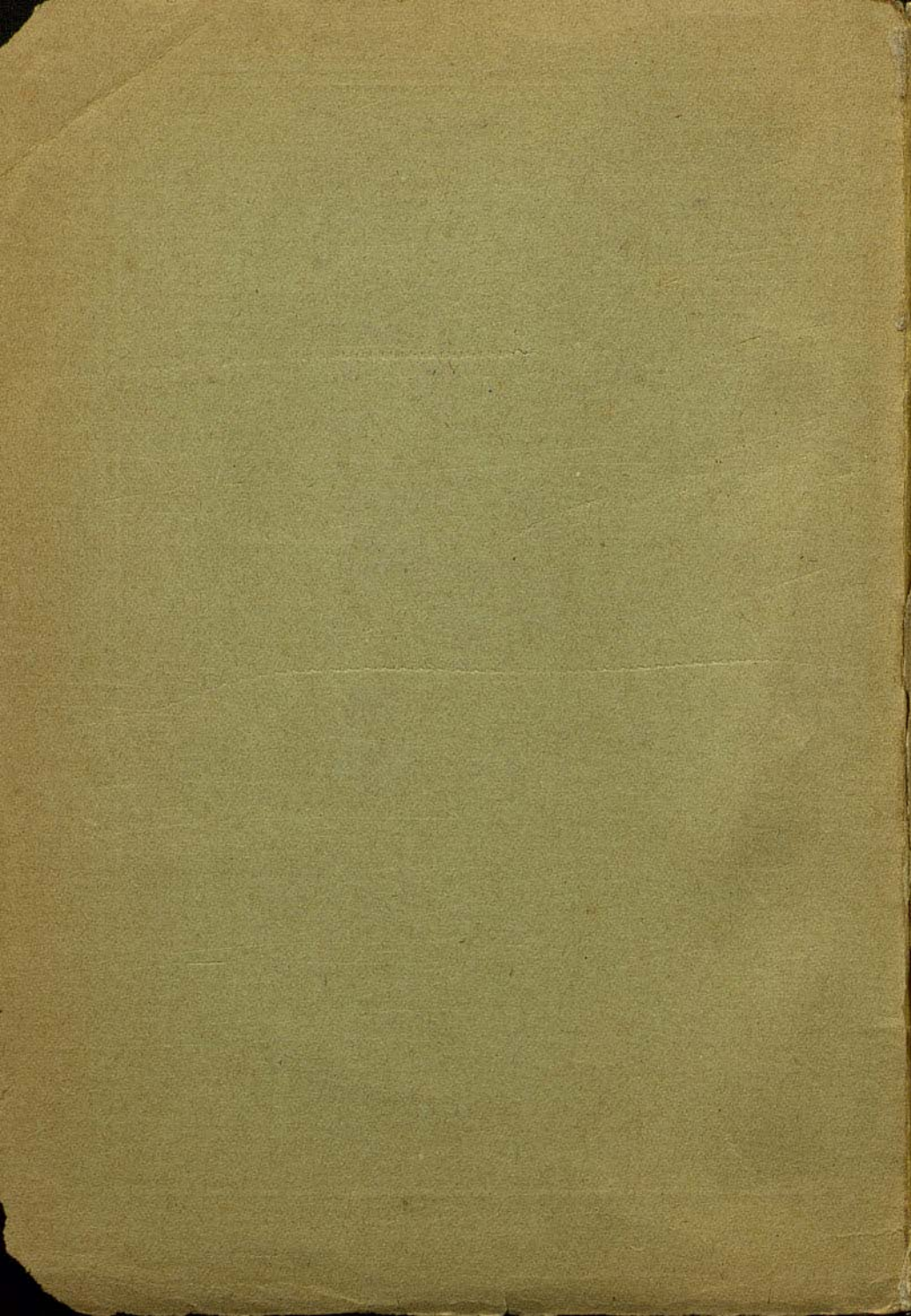
SECRETARI GENERAL I TÈCNIC, DIRECTOR DELS SERVEIS DE LA MATEIXA

Viel Feind, viel Ehr'.

BARCELONA,

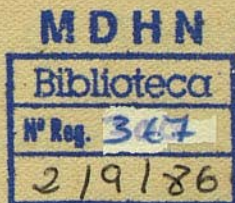
31 DESEMBRE 1917

EXEMPLAR NÚMERO

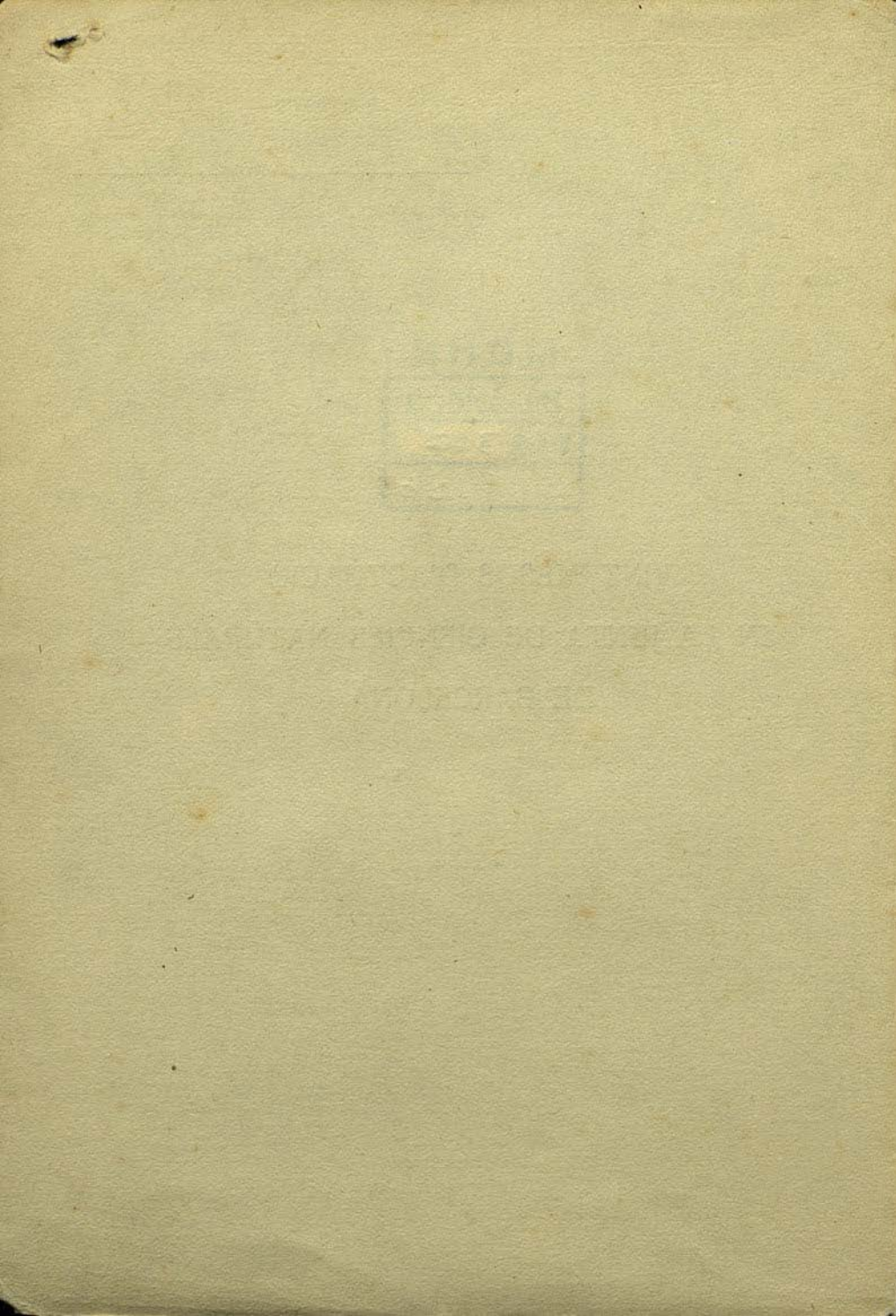
81

*cf. l'Annuaire de l'Enseignement
Public, un des volumes
d'actes*

VINT MESOS D'ACTUACIÓ
EN LA JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS
DE BARCELONA

BIBLIOTECARIA
del
CEG
de
BARCELONA

Vint mesos d'actuació en la Junta de Ciències Naturals de Barcelona

per

JOSEP MALUQUER I NICOLAU

ENGINYER,

SECRETARI GENERAL I TÈCNIC, DIRECTOR DELS SERVEIS DE LA MATEIXA

BARCELONA,

31 DESEMBRE 1917

*A la bona memoria de la meva
Mare Na Catarina Nicolau i Rosés
de Maluquer-Viladot.*

JUNTA MUNICIPAL DE CIÈNCIES NATURALS

1916-1917

- 6 REGIDORS: Srs. *Andreu, Arroyos, Bofill i Matas, Garcia Inglada, Jové i Lasarte.*
- 7 VOCALS TÈCNICS: Srs. *Cazurro, Caballero, Calleja, Fuset i González Prats* (catedràtics); *P. Barnola i Maluquer.* (Ademés hi havia un lloc vacant.)

Al convertir-se en mixta Municipal i Provincial, hi ingressaren el dia 11 de Maig de 1917:

- 2 DIPUTATS: Srs. *Palet i Puig i Cadafalch.*
- 3 TÈCNICS: Srs. *Marquès de Camps, Bofill i Pichot i Folch.*
- La Junta sospèn les sessions els mesos de Juliol, Agost i Setembre.

AL LECTOR

*C'est à l'usé, qu'on connaît
la valeur des choses.*

LACAZE-DUTHIERS

NO és aquí gaire costum donar públicament compte de llur gestió els que desempenyen càrrecs públics; sols en moments de agitacions electorals, ho fan aquells que els tenen per el·lecció popular.

Sense tenir l'honor de ser d'aquestos, però portat per representants de la ciutat de Barcelona, on jo he nascut i on havien nascut els meus pares, a un càrreg executiu de un servei municipal, devant dels atacs més o menys encoberts de que he sigut objecte, sobre tot per part de gent desconexedora de la obra cultural de la JUNTA, he cregut convenient fer pública en la forma més concreta possible, abstenint-me d'altres consideracions o comentaris, la meva gestió com a SECRETARI-DIRECTOR DELS SERVEIS DE LA JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA, per a que'ls meus conciutadans, amb les dades concretes que poso, puguin formar judici i comparar amb altres actuacions.

HISTÒRIA

Per a la cura dels serveis referents a CIÈNCIES NATURALS de Barcelona, Parc Zoològic i Museu Martorell, al mateix temps que per a impulsar l'organització d'altres de nous, l'Excm. Ajuntament va crear en 1906 una JUNTA MUNICIPAL AUTÒNOMA formada per 14 Vocals entre regidors i veïns.

La defectuosa organització i sobre tot funcionament d'aquesta Junta, feu que no hi hagués continuïtat en la direcció, i així veiem en el quadre de l'actuació des de 1907 a 1915 com s'iniciaven una sèrie de serveis que després es desfeien, *sense cap mena de plan ni orientació* (1). I es comprèn: el volguer dirigir uns serveis, per senzills que siguin, *dues persones*, és sempre difícil; quant més no ho seria l'actuar 14 Vocals com a directors!

En les sessions aquelles memorables, hi hagué company

(1) La adquisició de una ballena sense pensar lo que se'n faria i després se llensà, n'es exemple gràfic.

nostre que tingué de defensar l'adquisició d'un peu tornejat per a la col·locació ornitològica — 3 pessetes, — violentment impugnada per altres Vocals, mentrestant es gastaven mils de pessetes en obres per a un anomenat Museu Zootècnic, sense projecte previ, obres que es sospengueren al poc temps; les comunicacions oficials del Director del Museu de Ciències Naturals eren cèlebres, donant compte d'haver rebut dos exemplars d'un insecte; d'un merlot recullit mort pel personal del Museu; sol·licitut de deu peixos de color; donatiu d'un molusc i un briozoo; d'un cargolet de mar *Nassa reticulata* per un donador anònim (1); haver adquirit, en virtut de l'oportuna autorització de la Junta, un peix de Mallorca per 5 pessetes; rebut un ou de *Gatvaire* (peix); que es troben inservibles alguns plomeros destinats a la llimpiesa i sol·licita se'n comprin de nous; donatiu d'un passarell; adquisició d'una serp d'Olesa per 10 pessetes; acord de comprar tres plomeros; adquisició de dos verdums; dos passarells; un esquírol; donatiu d'un pardal; etc., etc., etc.

No par'em de les censures al Director del Museu per part de Vocals de la Junta per haver adquirit per 7 pessetes unes granotes del Japó; del canvi d'orientació al suspendre els treballs de formació d'Herbari i recol·leccions paleontològiques, iniciant en canvi serveis meteorològics; les despeses per a Zootècnia; la poca importància donada a la Biblioteca i a les publicacions!

Per fi pogué encarrilar-se un xic en 1916 al pendre

(1) Se'n troven a centenars en nostra platja.

possessió la nova Junta (1), la que tingué lloc el dia 11 de febrer, data en què vaig esser nomenat jo Vocal-secretari.

Per l'*extret de les actes* que va a continuació, pot veure's com vam anar desseguit directament al fons de les qüestions plantejades, confeccionant un plan general del què durant tota la meva actuació no ens en havem separat gens. Tinc de fer constar de la manera més absoluta, que per part de l'Ajuntament, Comissions de Foment i Cultura i Vocals-regidors que en elles pertanyien, no trobà la Junta més que facilitats.

Al 11 de maig de 1917 es convertí en JUNTA MIXTA amb motiu de passar a la mateixa els serveis geològics de la Diputació, augmentant a 19! el nombre de Vocals. I en Junta tan nombrosa, tenint en compte els quefers individuals, no cal dir l'influència que té en la direcció l'element més constant en les sessions. Amb tot i això, pogué fer-se encara alguna cosa de profit.

Vam suprimir l'intervenció contínua de la Junta en els detalls de cada dia, donatius corrents, adquisicions normals i comunicacions de tràmit, cuidant aquella de les iniciatives, projectes i execució de noves instal·lacions i serveis. A la confiança amb què m'honorà la Junta a mi en un principi, amb l'encàrrec reiterat de la direcció de l'execució i treballs amb plena llibertat d'acció, dec correspondre-hi amb sincer agraïment; llàstima que a l'estar tot llest, i en el moment de començar a gaudir amb major tranquil·litat del fruit de l'obra que amb el concurs dels companys Aguilar-Amat,

(1) Vegi's memòria del Secretari en Sessió inaugural (pàg. 116).

Font-Quer, Bofill i Poch, Codina, P. Barnola, Sagarra i els meus germans Salvador i Joaquim havíem realitzat, a l'anar a la consolidació, en acostar-se el nomenament dels càrrecs de plantilla, ratificació de l'actuació i pressupost per a l'any vinent, s'hagin desbordat violentment contra meu i alguns companys els atacs esmentats, faltant-me de moment la confiança que durant vint mesos havia merescut. L'obra resta així paralitzada.

Barcelona, Tardor, 1917.

SUMARI

Està dividida aquesta MEMÒRIA en tres parts:

La primera ve a ser un resum de l'*actuació de la Junta* en el que a la part *oficial* es refereix, acords presos (extrets del llibre d'actes), l'apoi prestat per elements de la Junta pertanyents al Consistori, nomenaments, com poc a poc s'ha anat perfilant una organització, i demés, de la que es destaca clarament l'obra positiva, de construcció, amb entusiasme empresa i seguida sens parèntesis ni solució de continuïtat. Ve completada aquesta Secció amb els Apèndixs, o report de la sessió inaugural i demés de la tercera part.

La segona comprèn el detall de l'obra de la Junta durant aquest bieni 1916-1917, especialment en la *repartició de despeses*, gestió econòmica i executiva a mi encarregada, on es veu el gastat, com i amb què. El que vaig trobar a l'entrar en la Junta (que es dedueix també del capítol HISTÒRIA) i el que hi havia al cap de 20 mesos; la *col·laboració* que hi han aportat els elements tècnics de la Junta o per ella nomenats; l'esforç de cada hu; l'entusiasme i

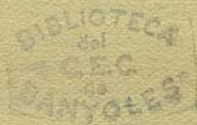
desinterès amb què s'hi ha aportat per part d'alguns, llurs col·leccions i biblioteques particulars; llur treball sense condició, ni reserva, ni exigència de cap classe, deduint-se el perquè ens defensem i no podem abandonar allò on hi hem creat tots tants interessos i n'hi hem aportat de bons amics i companys. Acaba aquesta Secció amb un *quadre-resum de l'actuació de les Juntes 1907-1915*.

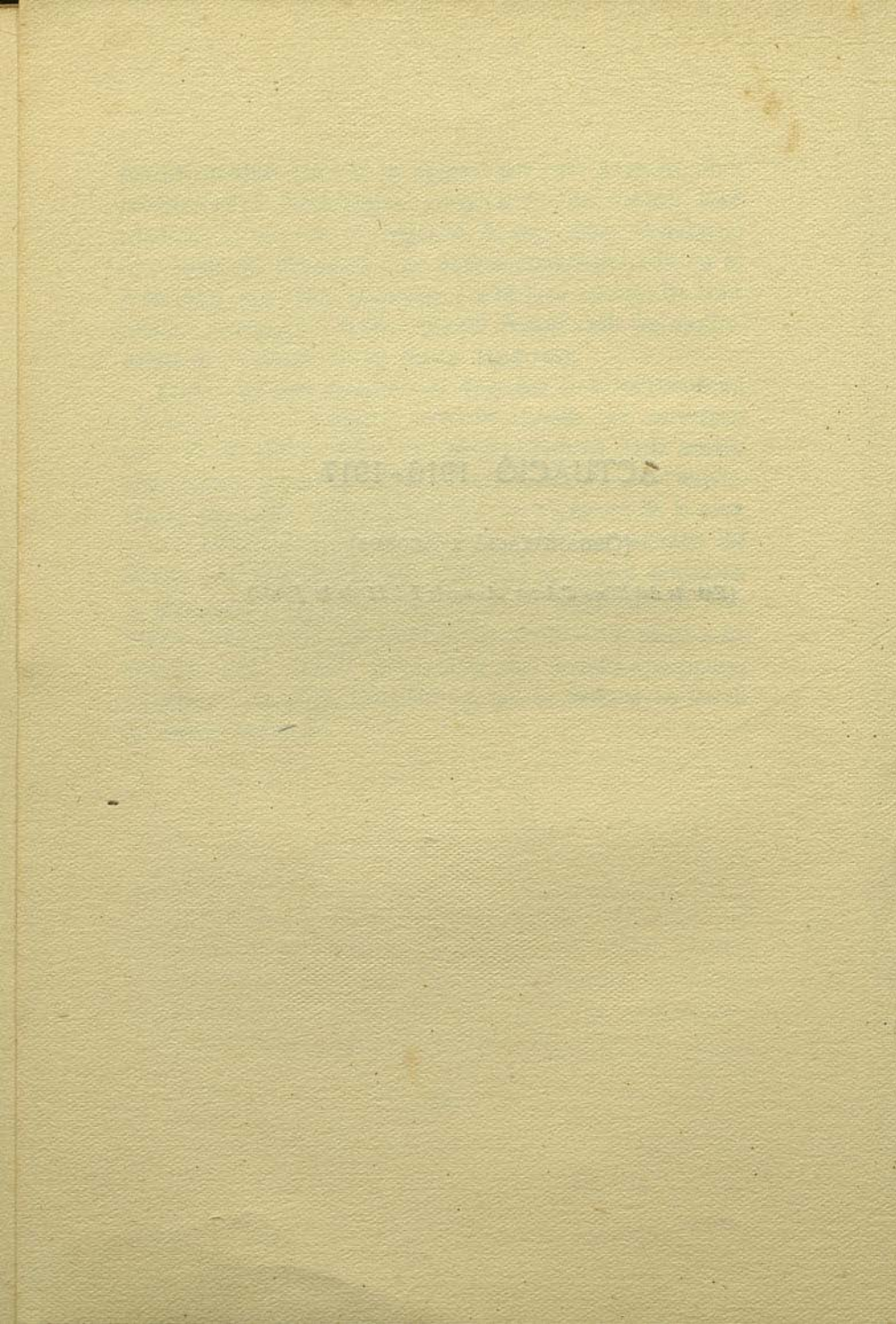
La tercera part comprèn els *Apèndixs* de la secció oficial esmentats en la primera, sobretot aquells que serveixen per a fer-se millor càrrec del desenrotllament de la nostra organització. La *sessió inaugural*, per la que es veu l'importància que havia obtingut la Junta als 14 mesos de la seva nova constitució, amb les *delegacions foranes*, *missatge del Museo Nacional de Madrid*, l'història de nostra gestió en la *Memòria del Secretari*, el *parlament de gràcies* del Sr. President. Com a complement hi ha un resum de la *visita a les instal·lacions* i serveis com consta en l'*Anuari* d'enguany, i l'index o contingut d'aquell, en què es destaca en detall la volada empresa.

ACTUACIÓ 1916-1917

(ORGANITZACIÓ I ACORDS)

(Extrets del llibre d'Actes, Anuaris I i II de la Junta)

PRIMERA ETAPA

(Febrer-juny 1916)

PRIMERA SESSIÓ: 11 FEBRER

CONSTITUCIÓ DE JUNTA. — *Vocals regidors designats pel Consistori*: D. Santiago Andreu, D. Josep M.ª de Lasarte, don Jaume Bofill i Matas, D. Agustí Garcia Inglada, D. Lluís Jové i Nonell i D. Agustí Arroyos.

Vocals tècnics. — D. Antoni González Prats i D. Josep Maluquer i Nicolau.

ELECCIÓ DE MESA. — President: D. Santiago Andreu. — *Vis-President*: D. Carles Calleja. — *Tresorer*: D. Artur Caballero. — *Secretari*: D. Josep Maluquer.

VOCALS ADJUNTS. — Queden nomenats com a tals, D. Artur Bofill, Director del Museu, i D. Francesc d'A. Darder, Director del Parc Zoològic.

CONDOL. — Consta en acta el sentiment de la Junta per la mort del Vocal tècnic D. Llorenç Tomàs, ocorreguda el dia 30 darrer.

SENYALAMENT DE SESSIONS. — S'acorda reunir-se els segon i quart divendres de cada mes, en la Sala-Biblioteca del Museu Martorell, a les sis de la tarda.

SEGONA SESSIÓ: 25 FEBRER

NOUS SERVEIS. — S'acorda dirigir-se al Excm. Ajuntament, demanant se cedeixin a la Junta l'Invernàcul i Ombràcul del

Parc, i també el Palau de l'antic Museu arqueològic, per a poguer ampliar les col·leccions actuals i organitzar nous serveis científics, com foren algunes instal·lacions d'aquaris, terraris i vivaris, en els que's poguessin observar els animals en el medi en que viuen, llurs costums, alimentació i manera d'ésser.

PUBLICACIONS. — Tan per a estimular als naturalistes que treballin en els Museus com per a obtindre major nombre de publicacions en la Biblioteca, la Junta acorda l'impressió d'un volum anyal, ressenyant els treballs de la mateixa, organització, etc., además de les Memòries de caràcter científic o cultural que cregui convenient.

ACCÉS DEL MUSEU. — Tenint en compte l'hora en que's tanca el parc, i l'inconvenient de passar per ell per a entrar al Museu, s'acorda obrir una porta al Passeig de l'Indústria, construint l'oportuna escala per a salvar el desnivell.

NATURALISTES AGREGATS. — A fi de facilitar la gestió del Director del Museu i tenint en compte els treballs que per al mateix han portat a terme, se nombren naturalistes-agregats al Museu als Srs. D. Ignasi de Sagarra, D. Joan Bta. d'Aguilar-Amat, D. Felip Ferrer i D. Pius Font i Quer.

TERCERA SESSIÓ: 10 MARÇ

PRESSUPOST PER A 1916. — En principi s'aprova destinar de la subvenció municipal d'aquest any:

Als Museus	pessetes	6,850
Al Parc Zoològic.....	»	21,600
Als serveis metereològics	»	1,000
A material, publicacions, etc.....	»	5,550

Total pessetes.... 35,000

ESTATUT. — Queda nomenada una Comissió per a estudiar i presentar un projecte de nou Estatut, en sentit més ampli per a regir-se en endavant la Junta.

ORGANITZACIÓ DELS NOUS SERVEIS. — Com a complement a la cessió demanada a l'Ajuntament en la sessió darrera, s'acorda presentar un plan d'aprofitament dels edificis i locals en qüestió, o sigui del grupu situat entre'l Passeig de Isabel II i Palau de Belles Arts designant-se als Srs. Cazorro, Caballero i Maluquer per a executar-lo, presentant-lo en la vinenta Junta.

QUARTA SESSIÓ: 24 MARÇ

LABORATORIS. — Amb motiu de l'adquisició de material científic, la Junta s'aferma en el criteri de que al costat dels Museus, a la seva cura, deuen instal·lar-s'hi els corresponents laboratoris de treball i investigació, classificació i determinació.

NOU ESTATUT DE LA JUNTA. — S'aprova el projecte que presenta la Ponència nomenada en la darrera sessió, acordant-se presentar-lo a la Comissió de Cultura i demanar l'aprovació definitiva de l'Ajuntament.

PLAN DE NOUS SERVEIS. — S'acorda acompanyar el projecte d'Estatut, amb el plan d'aprofitament dels locals que té sol·licitats la Junta, a base de destinar l'Invernàcul i Ombràcul a plantes de condicions especials, terraris, vivaris i aquaris, com se veuen en la majoria dels jardins zoològics i el Palau de l'antic Museu arqueològic, a col·leccions científic-naturals de Catalunya i regions veïnes, per a il·lustració del públic i estudi dels especialistes.

PRESUPOST EXTRAORDINARI. — S'acorda transferir la quan-

titat de ptes. 65,049'96 per a les despeses que origini el portar a terme el plan anterior, destinant:

a)	Instal·lacions de l'Ombràcul.	8,500	ptes.
b)	Museu Martorell.....	7,500	»
c)	Disposició interior de l'Invernàcul..	12,500	»
d)	Museu de Catalunya i col·leccions d'estudi	24,500	»
e)	Laboratoris adjunts.....	7,000	»
f)	Instal·lacions accesorïes.....	5,049'96	»

Total..... 65,049'96 ptes.

EXECUCIÓ. — S'encarrega al Secretari l'execució de tot lo acordat per a portar-ho a terme amb la major rapidesa possible.

ELS ANIMALS SILVESTRES EN ELS JARDINS PÚBLICS. — S'acorda aprofitar la primera ocasió per ensaijar el deixar en llibertat, en determinades zones del Parc, animals més o menys silvestres com els esquirols, coloms, etc., cosa que constituirà un atractiu completament nou i simpàtic, com ho és en els jardins de Nova-York i altres ciutats americanes en que s'hi veuen en abundor.

QUINTA SESSIÓ: 14 ABRIL

COL·LECCIÓ ZOOLOGICA. — Se nomena una ponència encarregada de dictaminar sobre les reformes a fer amb major urgència en la col·lecció zoològica, d'acord amb les grans obres que s'estàn efectuant al Parc.

LABORATORIS. — Se dona compte d'haver comensat els

treballs d'organització dels laboratoris de Micrografia i Biologia general, entomologia i botànica en els locals del nou Museu.

REGLAMENT INTERIOR. — S'acorda quedi sobre la taula fins que retorni l'Estatut aprovat per l'Ajuntament, el projecte de Reglament interior de la Junta que presenta la Comisió que confeccionà l'Estatut.

SEXTA SESSIÓ: 28 ABRIL

COL·LECCIONS MARINES. — S'acorda fomentar en lo possible les col·leccions d'animals marins, a quin fi la Junta es dirigirà als laboratoris i estacions de biologia marina amb ella relacionades, demanant-los-hi el seu concurs.

BIBLIOTECA. — S'autorisa al Director del Museu per a que fassi les adquisicions d'obres de consulta i demés per a la biblioteca adjunta al Museu que puguin fer falta per els treballs en les diferentes seccions.

SÈPTIMA SESSIÓ: 12 MAIG

APROVACIÓ DE L'ESTATUT. — Se dona compte de l'aprovació del nou Estatut de la Junta per l'Excelentíssim Ajuntament, en Consistori del dia 9 del corrent més, cedint també els edificis i serveis que havia sol·licitat aquella.

PERSONAL. — L'Ajuntament posa a disposició de la Junta per a les atencions de l'Invernàcul i Ombràcul, un jardiner i dos auxiliars de les brigades de Jardineria, els quals quedaràn ja d'aquí endavant a les ordres de la mateixa.

VOTS DE GRÀCIES. — S'acorden a favor del vocals-regidors Srs. Andreu, Lasarte i Bofill, per l'activitat i interès amb que han apoïat a la Junta en les gestions per a l'aprovació de

l'Estatut, així com als Srs. D. Lluís Duràn i Ventosa, President de la Comissió de Cultura, i D. Santiago de Riba, President de la de Foment, a n'els que tantes facilitats deu la Junta per al bon compliment del seu comès.

OCTAVA SESSIÓ: 26 MAIG

COL·LECCIÓ ZOOLOGICA. — La ponència nomenada en la sessió del dia 14 d'Abril, dona compte de les reformes que amb major urgència convé fer en la col·lecció zoològica, acordant-se que per part del Sr. Director de la mateixa se procedeixi a efectuar-les.

Al mateix temps s'acorda que'ls ingressos de la col·lecció se destinin a la seva millora, procurant paulatinament separar les seccions d'exposició zoològica que s'organitzarà científicament, de les d'avicultura i zootècnia, seguint les propostes del Sr. Darder.

S'acorda estudiar un projecte de tanca per a allunyar un xic més al públic dels animals de la col·lecció, doncs, essent en l'actualitat lliure l'entrada, no falta qui, en moments determinats, s'entreté en molestar els exemplars.

AUXILIAR TÈCNIC DEL PARC ZOOLOGIC. — S'acorda crear aquesta plassa de plantilla, proposant per a la mateixa a D. Geroni Darder, veterinari.

CURSOS EN EL NOU MUSEU. — Se dona compte d'haver organitzat l'Institut d'Estudis Catalans dos cursos de quinze lliçons cada un, a càrrec dels senyors Vocals de la Junta Drs. Caballero i Cazorro, sobre «Pràctiques de Morfologia botànica i zoològica», respectivament.

Tots dos se donen en el Laboratori de biologia que ha instal·lat la Junta en el nou Museu.

NOVENA SESSIÓ: 9 JUNY

OBRES EN ELS NOUS LOCALS. — La Junta s'entera amb satisfacció de que'l dia 20 d'aquest mes tenen lloc les subastes per a les obres de reparació i millora de l'Invernàcul i Ombràcul, acordant-se procedir així mateix durant aquest istiu a les del nou Museu, per a veure si és possible celebrar l'inauguració dels nous serveis e instal·lacions per la tardor vinenta.

PRESUPOST EXTRAORDINARI. — En atenció a les obres esmentades del Museu nou, per a les quals l'arquitecte de la Comissió de Foment, D. Antoni de Falguera, ha confeccionat el corresponent presupost, la Junta acorda sol·licitar, amb caràcter d'extraordinària, la concessió de ptes. 17,500 per a les mateixes.

EN HONOR A COSTA. — A proposta del Dr. Caballero s'acorda honorar en la primera ocasió la bona memòria del botànic il·lustre, autor de la primera Flora de Catalunya, D. Antoni C. Costa, col·locant el seu bust en una de les dependències de la Junta, potser amb motiu de l'inauguració dels nous serveis.

SUSPENSÍO DE SESSIONS. — S'acorda suspendre les sessions durant l'istiu, essent aquesta la darrera de l'actual semestre.

SEGONA ETAPA

(Octubre 1916 - juliol 1917)

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 13 D'OCTUBRE 1916

NOU VOCAL. — Per renúncia del Dr. Fontseré, la Facultat de Ciències Naturals delega la seva representació com a Vocal nat de la Junta, al Dr. D. Josep Fuset, acordant-se un expressiu vot de gràcies al Dr. Fontseré, per la seva encertada gestió durant els sis anys en què formà part de la Junta.

BIBLIOTECARI I COMPTADOR. — D'acord amb ço que preceptua l'Estatut, són elegits el R. P. Barnola per a Bibliotecari, i D. Agustí García Inglada per a Comptador.

TREBALLS REALITZATS DURANT L'ISTIU. — El Secretari dóna compte dels treballs realitzats durant l'estiu, entre els quals mereixen especial menció l'arranjament de la sala principal del futur Museu de Catalunya, organització dels laboratoris adjunts i publicació del primer Anuari de la Junta, essent de tot aquesta assabentada amb satisfacció.

REGLAMENT. — S'acorda convocar Junta extraordinària el divendres vinent, per discutir el projecte de reglament interior.

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA DEL 20 D'OCTUBRE 1916

APROVACIÓ DEL REGLAMENT. — Es llegit el projecte de reglament pel qual deu regir-se la Junta en sos assumptes interiors i que, després de lleugeres aclaracions, és aprovat definitivament, acordant-se la seva publicació.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 27 D'OCTUBRE 1916

VOCALS HONORARIS. — De conformitat amb el Reglament, queden nomenats Vocals Honoraris de la Junta, els senyors Dr. D. Jaume Almera, Prof. Ignasi Bolívar, Prof. Eduard Fontseré, Prof. Odon de Buen, Prof. R. González-Fragoso, D. Carles Pau, D. Joaquim de Borja i D. Lluís M. Vidal.

CORRESPONSALS. — Són així mateix nomenats corresponsals, els Srs. D. Amador Romaní, de Vilanova; Dr. D. Josep Rioja, de Santander; D. Carles Vicioso, de Madrid; R. P. Llongí Navás, de Saragossa, i Dr. D. Eduard Boscà, de València.

NATURALISTES-AGREGATS. — Queden també nomenats com a agregats al Museu, D. Salvador Maluquer, per al Vivàrium; D. Ascensi Codina, per a la secció entomològica; D. Joaquim Maluquer i Nicolau, per a la secció herpetològica, i D. Francesc Pardo per al laboratori de Mineralogia i Cristal·lografia.

DIRECTOR DELS SERVEIS BOTÀNICS. — Tenint en compte la necessitat d'anar organitzant els diferents serveis botànics de la Junta, queda nomenat Director llur el Prof. Artur Caballero.

COL·LABORACIÓ DE LA DIPUTACIÓ. — Respecte al pla de contribuir la Diputació de Barcelona a la organització i instal·lacions de la Junta, s'acorda que el Sr. President estudiï la qüestió i vegi la manera de donar-li forma.

AQUARIUM DE LA CASCADA. — S'acorda la instal·lació i arranjament de l'Aquàrium del Parc, per a les dues seccions fluvial i marina, designant els Drs. Cazorro i Fuset per a dur a terme l'esmentat acord.

CONCURS D'AUXILIARS-TÈCNICS. — Són designat els senyors Bofill i Matas, Cazorro i Secretari, per presentar en la Junta que ve unes bases de concurs per a la provisió de algunes places

de Auxiliars-tècnics del Museu de Ciències Naturals (Museu Martorell i Museu de Catalunya).

COMISSIÓ DE PUBLICACIONS. — Queden nomenats per formar aquesta Comissió durant el present bieni, els Srs. Fuset Caballero, Barnola i Secretari.

A la sortida, són visitades les obres del nou Museu i instal·lacions en organització.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 10 DE NOVEMBRE 1916

LABORATORI ICTIOGÈNIC. — S'acorda que el Director del Parc Zoològic, mentre arregla el Laboratori actual perquè pugui ésser visitat pel públic, estudiï el projecte per a un de nou, el lloc d'emplaçament del qual, un cop aprovat aquell, ja se fixarà.

PRESSUPOST PER A 1917. — S'acorda demanar als diferents encarregats de Secció els pressupostos parcials i distribució de cabals per a les despeses de l'any vinent.

REGLAMENT DE LA BIBLIOTECA. — El Sr. Bibliotecari presenta el projecte de Reglament per a la Biblioteca, que és aprovat.

ARRANJAMENT DE LA SALA DE JUNTES. — S'acorda l'arranjament de la Sala de Junes i Oficines del primer pis del Museu Martorell, en forma que no desmereixi de les altres instal·lacions per quan se faci la inauguració.

REPRESENTACIÓ DE LA FLORA MONTSERRATINA. — A proposta del Dr. Caballero, s'acorda sol·licitar de l'Excm. Ajuntament la cessió a la Junta de les anomenades «Muntanyes de Montserrat» del Parc de Barcelona, per a organitzar-hi una representació vivent de la Flora Montserratina.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 24 DE NOVEMBRE 1916

DONATIUS AL MUSEU. — Es donat compte d'haver rebut per al Museu una col·lecció de peixos del Mediterrani i alguns crustacis, en total 42 espècies, recullides i ordenades pel Vocal-honorari D. Joaquim de Borja.

BASES PER AL CONCURS D'AUXILIARS-TÈCNICS. — La ponència nomenada en la sessió del 27 d'octubre, presenta les Bases per a la provisió de les places d'auxiliars-tècnics del Museu, que són aprovades.

PRESSUPOST ORDINARI PER A 1917. — S'aprova el pressupost ordinari per a les atencions de l'exercici vinent.

RECOL·LECTOR DE LA SECCIÓ BOTÀNICA. — A proposta del Director de la mateixa Prof. Caballero, queda nomenat per a aquest càrrec D. Enric Gros Miquel.

PONÈNCIA DEL CONCURS D'AUXILIARS-TÈCNICS. — Per a examinar les instàncies que es presentin i dictaminar, és nomenada una ponència formada pels Srs. Caballero, Cazurro i Secretari.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 15 DE DESEMBRE 1916

APROVACIÓ DE COMPTES. — El Sr. Tresorer presenta l'Estat de Comptes del bienni 1914-1915, que és aprovat.

DIPÒSIT I DONATIU PER AL MUSEU. — El Secretari llegeix una comunicació de l'agregat Sr. Codina, en la qual ofereix al Museu en dipòsit la seva notable col·lecció de *Cicindelidæ* (Insectes coleòpters), i fa donatiu d'una d'insectes de tots els ordres, segons comunicació. La Junta acorda acceptar l'oferiment i encarregar al mateix Sr. Codina la cura de les seves col·leccions d'acord amb el cap de la secció corresponent,

assenyalant-li lloc per al seu treball en el laboratori d'Entomologia. El Sr. Director del Museu, disposarà la instal·lació de les col·leccions d'acord amb el donador i la secció entomològica.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 29 DE DESEMBRE 1916

NOMENAMENT D'AUXILIARS. — La ponència nomenada en la sessió del 27 de novembre dóna compte de la seva tasca. En virtut d'aquest dictamen la Junta acorda nomenar:

Auxiliar-tècnic de Geologia (Museu Martorell), M. San Miguel de la Cámara.

Auxiliar-tècnic de Mineralogia (Museu de Catalunya), F. Pardillo i Vaquer.

Auxiliar-tècnic de Botànica (Museu de Catalunya), Pius Font i Quer.

Auxiliar-tècnic de Zoologia (Museu Martorell), Joan B. d'Aguilar-Amat.

Auxiliar-tècnic de Zoologia (Museu de Catalunya), Ignasi de Sagarra.

COMPTES DEL PARC ZOOLÒGIC. — El Sr. Tresorer presenta les relacions de despeses del Parc Zoològic corresponents als exercicis 1914-1915 i 1.er i 2.^{on} trimestre 1916, que són aprovats.

GESTIONS AMB L'AJUNTAMENT. — S'acorda que el Sr. President i el Secretari facin totes les gestions oportunes prop de l'Ajuntament, per a sol·licitar en moment oportú, les quantitats necessàries per a l'ampliació dels Serveis i millora dels actuals.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 12 DE GENER 1917

ORGANITZACIÓ DELS SERVEIS BOTÀNICS. — S'acorda facultar àmpliament el Dr. Caballero perquè, junt amb el Secretari,

facin totes les gestions i treballs preliminars per conseguir l'organització de un Jardí Botànic a Barcelona, digne de la nostra ciutat, posant-se en relació amb totes aquelles entitats que poguessin col·laborar-hi, especialment la Junta de l'Exposició Internacional i d'Indústries Elèctriques.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 26 DE GENER 1917

CONSTITUCIÓ DE LA JUNTA EN MIXTA, MUNICIPAL I PROVINCIAL. — Els Srs. Andreu i Bofill (D. Jaume), donen compte de les gestions fetes per a la transformació de la Junta en mixta, és a dir, patrocinada per l'Excm. Ajuntament i Excma. Diputació Provincial de Barcelona. Amb aquest motiu, són llegides les Bases aprovades per la Diputació (Apèndix I) i el dictamen de la Comissió Consistorial de Cultura que és ja a l'aprovació de l'Ajuntament.

La Junta heu esment de tot amb satisfacció, creguda que això contribuirà a impulsar i desenrotllar els seus plans.

PERSONAL ACTUAL DE LA JUNTA. — El Secretari dóna compte del personal actual de la Junta, tal com queda després de resolt el concurs d'auxiliars i proveïdes les places d'acord amb el pressupost vigent, fent notar la imprescindible necessitat de recaptar alguns mossos per al Museu, Col·lecció Zoològica, Ivernacle, Ombràcul i Aquàrium, demés de la vacant de Capatàs en la Col·lecció.

S'acorda proveir els llocs de major urgència, i que siguin considerats indispensables per al desenrotllament ulterior i bona marxa dels serveis de la Junta.

PRESSUPOST EXTRAORDINARI MUNICIPAL. — El Sr. Bofill i Matas exposa l'estat del Pressupost extraordinari municipal, sobre tot de la part referent a noves organitzacions, on figuren

les quantitats demanades per a l'ampliació del Museu i organització de l'Institut Oceanogràfic i Serveis botànics (Apèndix II).

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 9 DE MARÇ 1917 (1)

VISITA DE L'EXCM. SR. ALCALDE A LES INSTAL·LACIONS. — El senyor Marquès d'Olèrdola, en saludar tots els Srs. Vocals de la Junta, manifesta la satisfacció que li ha produït la visita a les noves instal·lacions, esperant que podran inaugurar-se aviat i seran honra de Barcelona, i felicita coralment la Junta, per l'activitat i interès revelats pel ràpid desenrotllament i organització de les dites instal·lacions.

NOU ESTATUT. — El Secretari llegeix la comunicació de l'excel·lentíssim Ajuntament referent al nou Estatut que imposa la transformació de la Junta en mixta, detallada en l'Apèndix VI.

La Junta acorda haver-ne esment amb satisfacció.

CONCURS PER A LA PLAÇA DE SECRETARI. — Per a la provisió del càrrec de Secretari general i tècnic, encarregat de la Direcció general de tots els serveis i oficines previst per l'Ajuntament i Diputació en la Base 2.ª (Ap. III), queda nomenada una ponència formada pels Srs. Calleja, Lasarte i Caballero, perquè presentin les Bases de l'oportú Concurs segons prescripció de l'Estatut.

INAUGURACIÓ DELS NOUS SERVEIS. — S'acorda convocar Junta extraordinària el dia 14 del corrent, per a parlar de tot allò que es refereix a inauguració dels nous serveis, de conformitat amb la idea general exposada pel Secretari

(1) El mes de febrer no hi hagué cap sessió.

NATURALISTA AGREGAT. — A proposta dels Srs. Caballero. Fuset i Maluquer, és anomenat naturalista-agregat, el Professor Emili Fernández Galiano.

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA DEL 14 DE MARÇ 1917

BASES PER AL CONCURS DE SECRETARI GENERAL I TÈCNIC.
— El doctor Caballero presenta les bases per al Concurs de Secretari general i tècnic redactades per la ponència nomenada en la sessió anterior (Apèndix IV), que són aprovades per la Junta, acordant fer-les públiques en els periòdics locals, per a resoldre en la sessió del 30 del corrent.

PROGRAMA PER A L'INAUGURACIÓ DE LES INSTAL·LACIONS I SERVEIS. — S'acorda en principi el següent plan general:

28 D'ABRIL, a les 10 del vespre: Sessió solemne en el Saló de Cent, llegint el Secretari la Memòria corresponent i el Dr. Calleja un treball de caràcter científic. El Sr. President agrairà l'assistència als concurrents, saludant les delegacions foranes.

29 D'ABRIL, a dos quarts de dotze del matí: Inauguració dels nous serveis, amb visita col·lectiva de les autoritats i invitats als Museus i altres serveis. A dos quarts de dues, dinar de 150 a 200 coberts en el Gran Restaurant del Parc. A les set del vespre, conferència de caràcter científic en el Saló d'Actes de la Reial Acadèmia de Ciències, a càrrec del Vocal-Honorari Excm. Sr. D. Lluís M. Vidal.

DEL 30 D'ABRIL AL 3 DE MAIG: Excursió oficial a la Costa i Montanya catalanes, amb l'itinerari: Barcelona, Blanes, Lloret, Sant Feliu de Guíxols, Palafrugell, L'Escala, Empúries, Roses, Figueres, Hostalric, Gualba, Santa Fe de Montseny, Sant Marçal, Viladrau, Balenyà i Barcelona.

S'acorda que el Secretari junt amb el Cap de l'Oficina de

Ceremonial de l'Ajuntament Sr. Ribé s'en encarreguin de tot el referent a organització i execució.

GUIA DE LES INSTAL·LACIONS. — S'acorda confeccionar una Guia general de les instal·lacions i serveis de la Junta per a ser repartida profusament amb motiu de la inauguració.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 30 DE MARÇ 1917

NOU ESTATUT. — El Secretari dóna compte de l'aprovació definitiva per part de l'Ajuntament i Diputació de les Bases per al nou Estatut, que deu ésser adaptat a l'actual per la Junta. A aquest objecte, presenta la nova redacció, que és aprovada, quedant tal com figura en la pàgina 19 d'aquest Anuari.

AVANTPROJECTE D'INSTITUT BOTÀNIC. — El Dr. Caballero i el Secretari presenten l'avantprojecte d'organització dels serveis botànics a Barcelona, en forma d'Institut Botànic, acordant-se que quedi sobre la taula fins a la sessió vinent.

INVITACIONS. — S'acorden les invitacions per a les entitats de Barcelona i de fora així com personalitats, amb motiu de la inauguració dels serveis de la Junta, especialment al Museo Nacional de Ciencias Naturales de Madrid i al seu digníssim Director i Mestre dels naturalistes espanyols Prof. Ignasi Bolívar, on convé fer-ho personalment.

CONCURS PER A LA PROVISIÓ DEL CÀRREC DE SECRETARI. — El senyor President dóna compte del resultat del concurs obert per a la provisió d'aquest càrrec, acordant-se per unanimitat, un cop examinat l'expedient i atenent les Bases del Concurs (Apèndix IV), proposar a l'Excm. Ajuntament per el nomenament de D. Josep Maluquer, enginyer, Vocal-tècnic i Secretari actual de la Junta el qual càrrec ha estat exercit des del 11 de febrer de l'any passat a plena satisfacció de la Junta.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 13 D'ABRIL 1917

INVITACIONS A CORPORACIONS DEL MIGDIA DE FRANÇA. — Per a invitar amb interès les Corporacions científiques del Migdia de França, així com per a anar estrenyent relacions amb entitats similars a la nostra, s'acorda que el Sr. President vagi a Banyuls, Perpinyà, Montpeller, Marsella i Mònaco, visitant les personalitats directores dels serveis científics d'aquestes poblacions, i molt especialment les Estacions marines i l'Institut Oceanogràfic de Mònaco.

INSTITUT BOTÀNIC. — S'aprova l'avantprojecte presentat en la sessió darrera, acordant-se trametre'l a la Junta de l'Exposició, i que els Srs. Caballero i Secretari facin totes les gestions necessàries per a dur-lo a bon terme, prenent totes aquelles mides que creguin convenient.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 24 D'ABRIL 1917

DELEGACIONS I ADHESIONS. — El Secretari dóna compte de les delegacions i adhesions anunciades, especialment les del Museo Nacional, de Madrid, Real Sociedad Española de Historia Natural, Museum d'Histoire Naturelle de Marseille, Laboratoire Arago, de Banyuls, Institut de France, i Institut Oceanogràfic de Mònaco.

Tenint en compte la importància de la representació anunciada del Museo Nacional de Ciencias Naturales, que estarà formada pels caps de secció professors Hernández-Pacheco i Lluís Lozano, conservador Angel Cabrera, i agregat Cándid Bolívar, la Junta acorda assistir en corporació a l'arribada llur, posant l'Ajuntament a la seva disposició els cotxes oficials.

REPORT DEL VIATGE PRESIDENCIAL. — El Sr. President

dóna compte del viatge efectuat en representació de la Junta al Migdia de França, d'on ha arribat aquest matí, exposant el bon acolliment que li han fet les persones i entitats visitades, així com la bona impressió que tenen arreu de les funcions, organització i serveis de la Junta. Les circumstàncies actuals priven la vinguda de gran part de les persones que altrament vindrien, però de totes maneres no faltarà l'adhesió de totes elles que daran testimoni demés de llurs sentiments enviant publicacions i exemplars.

DISPOSICIONS AMB MOTIU DE LA INAUGURACIÓ. — Amb l'objecte de tenir cura y esment de tot el referent a la inauguració i detalls que es presentin, la Junta acorda que el President i Secretari prenguin totes aquelles disposicions necessàries al bon èxit dels actes organitzats, seguretat de les instal·lacions i altres que jutgin convenients.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL II DE MAIG 1917

DELEGATS DE LA DIPUTACIÓ. — El Sr. President saluda els nous Vocals delegats de l'Excma. Diputació Provincial de Barcelona, Srs. Puig i Cadafalch i Palet i Barba, Diputats, i Marquès de Camps i Folch i Girona, tècnics; així com també el representant de l'Institut de Ciències Sr. Bofill i Pichot.

En nom de tots ells contesta el Sr. Palet i Barba, agraïnt la benvinguda presidencial i oferint-se a la Junta en tot i per tot.

NOUS MEMBRES CORRESPONSALS. — Son nomenats per unanimitat membres corresponsals de la Junta els Srs. Drs. Jules Richard, Mònaco; Henri Jumelle, Marsella; Emil Racowitza, Banyuls; Friedrich Haas, Francfort a/M., actualment a Flix; Alfonso Galàn, Palma de Mallorca; Eduardo H. Pacheco, Luís Lozano, Cándido Bolívar i Angel Cabrera, Madrid, que amb

tant interès col·laboraren als treballs i actes celebrats amb motiu de la inauguració dels serveis de la Junta.

CARNETS D'IDENTITAT. — S'acorda repartir un carnet d'identitat als membres de la Junta, així com autoritzar lliure accés a les instal·lacions de la mateixa als seus acompanyants i als de les persones proveïdes de carnets de lliure circulació.

TARGETES PER A ESCOLES I ENTITATS CULTURALS. — S'acorda fer targetes de visita col·lectiva a les instal·lacions, per a les Escoles i Centres culturals que ho sol·licitin, les quals targetes seràn vàlides únicament per una vegada, recollint-les a l'entrada en cada instal·lació.

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA DEL 19 DE MAIG 1917

VISITA AL PARC SAMÀ DE CAMBRILS. — El Secretari dona compte que l'Excm. Sr. Marquès de Marianao, que tant s'interessa pel conreu de les Ciències Naturals, ha invitat la Junta a visitar les seves instal·lacions del Parc Samà de Cambrils. En remerciar-li expressivament aquesta atenció, la Junta acorda acceptar la invitació esmentada i que el Secretari s'entrevisti amb el Sr. Marquès per asenyalar la data més a propòsit.

SERVEIS GEOLÒGICS. — Tenint en compte el pròxim traspàs de les col·leccions paleontològiques, geològiques i mineralògiques de la Diputació, així com el servei del mapa geològic de Catalunya, a la Junta, aquesta acorda nomenar una ponència formada pels vocals Srs. Palet, Cazorro i Bofill i Pichot, el Secretari, el Director del Museu i l'Auxiliar-tècnic de Geologia per resoldre tot allò referent al traspàs de les col·leccions i organització dels serveis geològics.

SERVEIS BOTÀNICS. — Tenint en compte l'entrada de nous elements a la Junta, i la necessitat d'activar la qüestió de

l'emplaçament del futur Institut Botànic, s'acorda ampliar la ponència per a tot el que se refereixi a aquests serveis, quedant formada pels vocals: Srs. Marquès de Camps i Fuset, el Secretari, el Director dels Serveis Botànics i l'Auxiliar-tècnic de Botànica.

ACTES EFECTUATS I ACORDS PRESOS AMB MOTIU DE LA INAUGURACIÓ. — El Sr. President dóna compte de les mides preses amb el Secretari, actes celebrats, despeses i nomenament de personal per al bon terme dels actes inaugurals, seguretat de les instal·lacions i organització dels serveis, essent aprovada per la Junta l'actuació presidencial amb un vot de gràcies per l'interès i encert que ha redundat en èxit falaguer per la Junta. En agrair aquest acord, el Sr. President fa constar la conveniència de que s'estableixin per a l'esdevinidor les regles a què deu subjectar-se el nomenament de personal subaltern, i la tramitació d'ordres i adquisició de material per als diferents serveis.

Després d'un detingut canvi d'impressions, son aprovades per unanimitat les regles següents:

ADQUISICIONS, ORDRES I COMPTES. — Els Directors dels serveis disposaran en la forma que creguin més convenient als interessos que els té encomanats la Junta, de les quantitats que per a cada un d'ells hagi consignat aquella en sos pressupostos, donant-li compte trimestralment de l'Estat de cada secció, amb la classificació corresponent a despeses i ingressos.

En cas de despeses fora lo pressupost i convenients en virtut de qualsevol circumstància especial, els directors de serveis es dirigiran a la Junta, proposant allò que sigui del cas i resolent aquesta el que procedeixi.

En cas d'extraordinària urgència, el President, Comptador

i Secretari, de comú acord, podran resoldre provisionalment, donant-ne compte a la primera Junta que se celebri.

PERSONAL AFECTE A SERVEIS TÈCNICS. — El personal afecte a serveis tècnics, Laboratoris, Instal·lacions, Jardiners, etc., a les ordres immediates del personal tècnic, serà nomenat per la Junta a proposta de aquell a les ordres del qual hagi d'estar.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 25 DE MAIG 1917

PERSONAL SUBALTERN NO AFECTE A SERVEIS TÈCNICS. — S'acorda, que les vacants del personal subaltern que no estigui al servei dels tècnics, seran proveïdes per la Junta, a proposta, per torn establert a cada renovació, de cada un dels senyors que la integren, previ inform de Secretaria respecte les condicions del candidat.

PARC ZOOLOÒGIC. — Atenent a la importància d'aquest servei, i a la necessitat de ampliar-lo sota un pla general que compregui el seu desenrotllament ulterior, és nomenada una ponència formada pels vocals Srs. Calleja, Marquès de Camps i Fuset, el Secretari i el Director del Parc Zoològic, perquè estudiï tot allò referent a organització, desenrotllament, personal, etcètera, d'aquests serveis, i proposi allò que cregui més convenient.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 8 DE JUNY 1917

VISITA AL PARC SAMÀ. — El Secretari dona compte d'haver estat fixat per a la visita al Parc Samà, de Cambrils, el dia 10 del corrent, sortint de Barcelona a les 8'44 del matí. Demés dels Srs. Vocals, s'acorda que hi assisteixi el personal tècnic superior de la Junta.

LLEGAT ROSALS. — El Secretari participa a la Junta que el naturalista barceloní D. Joan Rosals, mort a mitjans de l'abril passat, ha deixat en testament a la Junta les seves col·leccions malacològiques, paleontològiques i mineralògiques. La Junta, en acceptar aquest llegat, acorda que consti en acta el seu més pregon agraïment, honorar com correspon la bona memòria del Sr. Rosals, i comunicar-ho a la Sra. Viuda de tan malaguanyat patrici.

UTILITZACIÓ DE OBRES I REVISTES DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA. — Havent manifestat el personal tècnic de la Junta la conveniència de poder consultar en els seus locals, laboratoris i altres dependències al costat de les col·leccions, algunes obres d'Història Natural existents en la Biblioteca de Catalunya i de les quals no disposa el Museu, amb vistes a un conveni com el que té establert la Biblioteca Nacional amb el Museu de Madrid, la Junta acorda que una Comissió formada pels Srs. Palet, Marquès de Camps i Bofill i Pichot, s'entrevisti amb la Direcció de la Biblioteca i proposi allò que sigui més pràctic i convenient als interessos de la Junta.

PLA D'ORGANITZACIÓ DELS SERVEIS I PERSONAL SUPERIOR. — Presentat el pla general dels serveis i la conveniència de adaptar el personal tècnic superior a plantilles fixes, s'acorda nomenar una ponència formada pels Srs. Puig i Cadafalch i Palet i Barba, diputats, i Garcia-Inglada i Bofill i Matas, regidors, per resoldre ço que és entès i procedent i proposar-ho a les corporacions respectives.

Respecte al pla general d'organització futura, queda aplaçat per a la sessió vinent.

SESSIÓ ORDINÀRIA DEL 22 DE JUNY 1917

VISITA OFICIAL EFECTUADA AL PARC SAMÀ. — Els senyors Lasarte i Caballero donen compte de la visita oficial efectuada a les instal·lacions de l'Excm. Sr. Marquès de Marianao a Cambrils, detallant els obsequis i atencions de què foren objecte tots els assistents per part del Sr. Marquès, així com la impressió rebuda sobre les instal·lacions zoològiques, jardins, estufes i les altres que té allà establertes. Per a fer-se càrrec de la importància llur, cal dir només que té sempre ocupats uns 80 jardineros i un taller de reparacions propi.

La Junta acorda remercier degudament l'Excm. Sr. Marquès de Marianao les seves atencions i fer-li present els nostres sentiments en la forma que acredita pel seu interès i amplis mereixements científics.

ORGANITZACIÓ DELS SERVEIS. — S'acorda passar les bases per a aquesta organització a una ponència formada pels senyors Palet, Fuset i Seretari, perquè formulin dictamen definitiu en la sessió pròxima que serà la última del curs, i consagrada únicament a aquest objecte.

NOMENAMENT DE PERSONAL. — Complerts els tràmits reglamentaris, són nomenats: Conserge del Museu de Catalunya, D. Josep Paltré i Roig; Peó jardiner, D. Miquel Gallén Centelles; Ajudanta de Secretaria, Na Francisca Mateu i Junyent; Auxiliar del Laboratori de Geologia (Museu Martorell), don Antoni Portusach Roca, i del de Zoologia (Museu Martorell), Na Carme Llopis i Font.

SUBHASTA D'EXEMPLARS DE LA COL·LECCIÓ ZOOLOGICA. — Per a presidir la subhasta d'exemplars sobrants i reproduïts de la col·lecció zoològica, que segons comunicació de la Direcció de la mateixa tindrà lloc el dia 29 del corrent, s'acorda designar

el Vocal Sr. Fuset assistit de un tècnic de la Junta com a Secretari.

RELACIONS AMB LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA. — El senyor Bofill i Pichot dóna compte que pel moment i després de les entrevistes tingudes amb la direcció de la Biblioteca esmentada creu que el millor és demanar en préstec cada obra desitjada oferint tenir la Biblioteca la major amplitud de criteri en tot el referent a la Junta, en atenció a les seves altes finalitats culturals.

PROJECTE D'INSTITUT OCEANOGRÀFIC. — Havent arribat l'hora de començar a planejar el projecte de l'Institut Oceanogràfic de Barcelona, que com a un dels seus serveis capitals creu la Junta que es un deure establir, s'acorda nomenar una ponència formada pels Srs. President, Calleja, Cazorro, Fuset i Secretari, perquè després d'estudiar detingudament la qüestió, presentin l'oportú projecte de organització, disposició, instal·lació i emplaçament de l'esmentat Institut.

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA DEL 3 DE JULIOL 1917

NOMENAMENT DE PERSONAL. — De acord amb les propostes i informes reglamentaris, queden nomenats Tenedor de llibres de la Junta, D. Màrius Comas, i Recaptadora de l'Aquàrium, Na Concepció Jorba.

ORGANITZACIÓ GENERAL DELS SERVEIS. — El Dr. Fuset dóna lectura a l'informe redactat per ell i el Sr. Palet i Barba, d'acord amb el Secretari, sobre el pla general de organització dels serveis i personal superior de la Junta, que consta en l'Apèndix V, junt amb la forma com quedà aprovat, després d'un detingut canvi de impressions i discussió en totalitat i per parts, acordant-se presentar-lo a les Corporacions patrocinadores de la

Junta, per mediació de la Ponència de Diputats i Regidors nomenada en sessió del 8 del passat.

DIRECCIÓ DELS SERVEIS BOTÀNICS. — Aprovat el pla general dels serveis, la Junta ratifica l'acord pres en sessió del 27 de octubre de 1916, segons el qual assumeix la Direcció dels Serveis Botànics el Dr. Caballero.

El Sr. Marquès de Camps dóna compte de les gestions efectuades amb el Dr. Caballero respecte al assenyalament del lloc per al futur Institut Botànic, havent-se arribat ja a un complet acord amb la Junta de l'Exposició (Apèndix VI). S'acorda un expressiu vot de gràcies al Sr. Marquès de Camps, que a pres d'ell es fa extensiu al Dr. Caballero i els altres senyors de la Ponència de Serveis Botànics, per la rapidesa i encert amb què han dut a terme la seva missió.

DIPÒSIT DE LA UNIVERSITAT AL MUSEU. — El Dr. Calleja dóna compte de les obres i reformes que estant fent al Laboratori d'Història Natural de la Universitat, essent probable que com a conseqüència d'elles pogués arribar-se a un acord amb l'Excm. i Il·lm. Sr. Rector, respecte alguns exemplars zoològics, entre ells un gran esquelet de balena, que la Junta podria sol·licitar en dipòsit per al nostre Museu.

S'acorda que el mateix Dr. Calleja, assistit dels Vocals Drs. Cazurro i Fuset (Catedràtics d'Història Natural respectivament en l'Institut i Universitat), junt amb el Secretari, facin les gestions oportunes per aconseguir el dipòsit dels exemplars en qüestió.

SUSPENSIO DE SESSIONS. — S'acorda suspendre les sessions fins al 1.er d'octubre, i que entretant el President, Comptador i Secretari, resolguin allò que els Directors de serveis presentin fora de llurs facultats.

INSTAL·LACIONS I SERVEIS

1916 - 1917

(REPARTIMENT: EXECUCIÓ: DESPESES)

A. MUSEU DE CATALUNYA

ADAPTACIÓ DE L'EDIFICI, RESTAURACIONS I OBRES

Al pendre possessió la nova Junta, en febrer de 1916, fou un dels primers acords el sol·licitar de l'Ajuntament la cessió de l'edifici «Antic Restaurant del Parc» per a instal·lacions de Museu. Per acord municipal del dia 9 de maig, fou atesa nostra sol·licitud, passant desseguit a l'execució de lo projectat.

De tot-hom són prou conegudes les condicions amb què es trobava l'edifici aquell, que necessitava una completa restauració; això no obstant, amb el concurs infadigable de l'arquitecte D. Antoni de Falguera, amb tot i l'economia amb què devíem anar-ho fent, es posà l'edifici, des del primer pis per amunt i tota l'escala, en condicions de ser aprofitat per a Museu. Això costà unes 13,800 pessetes. Un cop llestes aquestes obres, es disposà l'aprofitament de les *set* sales de les torres, de 5 x 5 metres, per a laboratoris, efectuant-s'hi els treballs que són del cas, reformes de finestres, taulells de pissarra i rajola de València, estocat i pintura, etcètera, important un conjunt de 7,200 pessetes. L'arreglo interior de la sala gran, pulimentació, i encerat del pis de fusta; persianes; cortines i visillos; estores, etc., costà 3,800 pessetes... I, en fi, les instal·lacions generals per a

tenir aigua en tots els laboratoris, gas i electricitat, dipòsits d'aigua en la part més alta d'una de les torres i demés, 4,200 pessetes.

La conservació de l'edifici aquest, llimpiesa, substitució eventual d'alguna persiana, repintat, etc., pot importar en endavant unes 1,200 pessetes l'any.

Aquestes obres han servit per a donar-hi cabuda a les següents seccions:

- 1) Oceanogràfica;
- 2) Laboratori de biologia;
- 3) Laboratori d'Ictiologia;
- 4) Entomològica;
- 5) Laboratori de Mineralogia i Cristal·lografia;
- 6) Herpetològica;
- 7) Grups biològics de la Fauna catalana;
- 8) Departament de Botànica, i
- 9) Presidència.

I. SECCIÓ OCEANOGRÀFICA

No existia en les instal·lacions de la Junta, fins que nosaltres hi aportàrem el material procedent de nostres excursions dels istius de 1915 i 1916 per la costa catalana, així com del febrer de 1917 a les Balears. Amb l'intel·ligent concurs del personal auxiliar, començarem l'organització d'aquesta secció a principis de 1917, procurant *activar les recol·leccions, les trameses de fora, donatius, etc.* S'organitzà el *laboratori de preparació i estudi*, amb una completa

biblioteca especial a base de la nostra particular (1); les col·leccions sistemàtiques amb els principals tipus de la fauna marina mediterrània; la catalogació alfabètica, sistemàtica, geogràfica i de procedències, de les col·leccions; publicació dels catàlegs i instruccions; la formació i educació tècnica de personal subaltern; l'exposició al públic dels ormeijos i enginys de pesca generalment utilitzats; material oceanogràfic: la representació en relleu de la costa i regió submarina catalana; la maqueta batimètrica del Mediterrani; preparació de la general dels Oceans, etc...

Està instal·lada en el Museu de Catalunya, ocupant les col·leccions cinc vitrines amb montants metàl·lics i pres tatges de cristall; dues tarimes amb les anses i enginys de pesca, a més del material distribuït per la sala. Els grans peixos estan disposats en la galeria del Museu Martorell, procedents quasi bé tots ells de Palma i Blanes. D'una manera principal contribuïren també al foment d'aquesta Secció amb llurs trameses, els Srs. de Borja, Galán, Rioja, Paltré i Frigola de Blanes.

En resum, disposa avui la Secció de:

(1) Entre les obres que figuren en aquesta biblioteca particular meva, hi han les *Campagnes Scientifiques* del Príncep de Monaco; les col·leccions completes del Butlletí i dels Anals del *Institut Océanographique*; les *Campagnes Travailleur et Talisman*; els Resultats de les 1.ª i 2.ª *Expédition Antartique Française* dels navilis «Français» i «Pourquoi-pas?»; les col·leccions dels Butlletins, Anals i Memòries de la *Real Sociedad Española de Historia Natural*; *Musée d'Histoire Naturelle de Marseille*; *Revista de la Real Academia de Ciències de Madrid*; Publicacions del laboratori biològic-mari de la *Carnegie-Institution*; a més d'una bona sèrie d'obres especials, folletons i extrets.

1. Laboratori de treball i estudi.
2. Biblioteca especial.
3. Col·leccions sistemàtiques en alcohol que comprenen, entre altres: 20 espècies d'*esponges*, 65 de *cnidaris* o pòlips, 50 de *Vermes* o cucs, 14 de *Vermidia*, 75 de *crustacis*, 54 de *Mol·luscos*, 36 d'*equinoderms*, 22 de *tunicats* i 175 de *peixos*, totes elles amb gran nombre d'exemplars i diferents localitats.
4. Col·lecció d'ormeijos i enginys de pesca, amb els noms corrents en la costa catalana.
5. Aparells oceanogràfics.
6. Maquetes de la costa de l'Empordà i general del Mediterrani.

Adjunts a la Secció hi han els Laboratoris de Biologia i Ictiologia.

La despesa principal de la secció, fou per a pots tipo Museu, en primer lloc per la gran varietat de tamanys que es requereix, quantitat i augment de preu del vidre. En total s'han gastat 9,700 ptes., de les que'n corresponen 6,000 a pots, dels que'n té la Junta are, reserva per als anys successius.

2. LABORATORI D'ICTIOLOGIA

Ha sigut organitzat dintre la Secció Oceanogràfica, ocupant una altra de les sales del primer pis del Museu de Catalunya. En ell es preparen els peixos en alcool o formol, s'arreglen les trameses de fora, al propi temps que la dis-

posició del mateix permet el treball de tres investigadors per als estudis ictiològics.

El Laboratori disposa d'una gran estanteria, tauletes de treball, armari-llibreria i instruments.

L'equipo aquest del Laboratori ha costat unes 2,300 pessetes.

3. LABORATORI DE BIOLOGIA

Està instal·lat en la Secció Oceanogràfica i disposa dels aparells i instruments de laboratori indispensables per a tota mena d'investigacions biològiques normals, microscopis, microtoms de congelació i alliscament, estufa d'inclusions, sèrie completa de reactius i colorants, balances de precisió, etc. Hi poden treballar perfectament tres persones.

L'equipo d'aquest Laboratori importà unes 4,800 pessetes.

4. SECCIÓ ENTOMOLÒGICA

Sols existia de nom aquesta Secció en l'antic Museu Martorell, sense laboratoris de preparació i estudi, biblioteca especial, col·leccions degudament sistematitzades, etc. Hom recordarà aquelles vitrines al centre de la Sala de Zoologia, on hi havia les velles capses de la col·lecció Martorell, ultra les de la col·lecció de coleòpters Müller en el vestibul del primer pis, sense catalogació ni revisió de cap mena.

Per la tardor de 1916, el naturalista-agregat Sr. de Sagarra començà en ocupar-se amb la col·laboració de l'altre naturalista-agregat Sr. Codina, amb l'organització de aquesta secció en el Museu de Catalunya. Lo primer fou el *laboratori de treball* que tingué d'arreglar-se de cap-i-de-nou en una de les sales de les torres d'aquell edifici; després vingué la *catalogació i revisió* de lo existent, per ordre alfabètic, sistemàtic, geogràfic i de procedències; la *formació de les col·leccions d'insectes de Catalunya*, degudament preparades, catalogades i instal·lades; la *reunió de diferents col·leccions disperses*, distribuint-les degudament en les sistemàtiques existents, catalogant-les, desinfectant-les i revisant-les; la *direcció de les recol·leccions*; *iniciar les trameses* de fora i canvis; l'*educació de personal* subaltern, no sols per a preparació, conservació i recol·lecció, sinó per a la determinació i selecció de les formes entomològiques; l'organització d'una *biblioteca especial*; la *publicació de catàlegs* de les col·leccions, i *instruccions* per a l'iniciació en els estudis entomològics.

L'*instal·lació de les col·leccions* obligà a l'estudi d'un *mobiliari especial* que, ocupant un mínim de lloc, arribés al màxim de contingut; les *capses per a insectes*; la *distribució general* permetent l'intercalació d'exemplars.

Un any després, a la tardor de 1917, consta la SECCIÓ ENTOMOLÒGICA de la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS de:

1. Laboratori d'investigació i estudi, amb el material científic corresponent.
2. Biblioteca especial a base de les particulars dels Srs. Codina i Sagarra.

3. Laboratori de preparació i desinfecció amb els corresponents armaris, estenedors, etc.
4. Catàleg de les col·leccions per fitxes, instal·lat en cartoteca apropiada amb 64 calaixets.
5. Uns 50 armaris d'insectes per a contenir cada un d'ells 34 capsos, dels que n'hi ha uns 20 d'arreglats.
6. Una col·lecció completa de Lepidòpters catalans, composta de 50 capsos amb 250 formes i uns 3,000 exemplars, formada pel Sr. de Sagarra.
7. Una col·lecció de coleòpters-Cicindelinae mundial, amb 34 capsos 1,100 formes i 2,250 exemplars, essent una de les més completes del món; formada per l'agregat Sr. Codina.
8. Una col·lecció d'insectes de tots els ordres de Catalunya i regions veïnes, que consta actualment de prop d'un centenar de capsos, formada en el Museu, amb exemplars procedents de les excursions del personal del mateix, i donatius dels senyors Codina, Navás, Font-Quer, Sennen, Rosset, Weiss, Llenas i Bofill i Pichot.
9. Una col·lecció de vulgarització entomològica, formada per 148 capsos, amb els tipus dels insectes més sortints de tots els ordres i de tots els països.
10. La col·lecció de coleòpters paleàrtics d'En Daniel Müller, que ja existia en l'antic Museu Martorell, ocupant ara 5 armaris i unes 180 capsos.
11. Representacions especials: calendari lepidoptero-lògic, dispersió altimètrica dels lepidòpters a Catalunya, taula dels ordres dels insectes, etc.

Això ha representat un cost d'instal·lació, material, excursions, adquisicions, etc., d'unes 23,500 pessetes... i el treball persistent, constant, entusiasta, del personal tècnic i subaltern de la secció.

(Es té d'observar que els 50 armaris amb les corresponents capses, importen unes 20,000 pessetes.)

5. LABORATORI DE MINERALOGIA I CRISTAL·LOGRAFIA

El Museu Martorell té des de temps una col·lecció de minerals que no cal dir no és ni de molt lo que deuria ésser en el Museu de Barcelona. Tenint això en compte, la necessitat de procurar-se col·leccions de les conques mineres ibèriques i de les més notables de fora, així com representacions mineralògiques en maquetes, etc., es pensà en l'organització de la Secció Mineralògica de la Junta, amb el Laboratori esmentat.

Aquest s'ha instal·lat lo millor possible atenent a les circumstàncies actuals, comptant amb el corresponent goniòmetre-refractòmetre, microscopi polaritzant, mobiliari, joc complet d'aparells i utensilis per a les recerques d'ordre físic i químic, reactius i demés, així com la disposició de talons negres per al treball amb els goniòmetres, campana de gasos i un aparell de projeccions per a microfotografia.

L'instal·lació del Laboratori i utilatge, treball en aquest any, etc., representa unes 4,500 pessetes.

6. SECCIÓ HERPETOLÒGICA

L'organització de les diferents Seccions del Museu portà en sí la dels reptils i batracis que, passat d'a'guns exemplars exòtics, no estaven representats en les col·leccions d'aquell. Sobretot la fauna ibèrica hi faltava en absolut, així com la nord-africana, tan interessant per a nosaltres. Catàlegs no n'existien ni publicacions d'iniciació i determinació apropiades a la nostra fauna, i això és lo que començà a fer-se ben desinteressadament pel meu germà Joaquim, des de darrers de 1916 en què començà la reorganització del Museu.

S'iniciaren les *recol·leccions* a Catalunya i Balears; es procuraren *trameses* i *canvis* amb elements de fora; es publicaren els *catàlegs* i *instruccions* per a la recol·lecció; la *monografia* de les serps de Catalunya; es formà la *col·lecció herpetològica* en el Museu de Catalunya que comprenia en Juliol de 1917 uns 300 exemplars típics, classificats i revisats, amb una bona representació de la *fauna herpetològica del Marroc* (10 espècies amb 40 exemplars), aportada pel capità d'artilleria G. de Odriozola; etc.

Lo gastat en material per a aquesta Secció representa unes 1,500 pessetes, quasi exclusivament ab pots i alcohol.

7. GRUPUS BIOLÒGICS

En l'antic Museu Martorell hi havia des del temps en què el malaguanyat Mossèn Font i Sagué intervingué en la Junta (1907-1909), dues vitrines amb alguna representació

ornitològica d'ocells útils a l'agricultura presentats volent imitar el medi en què viuen. A l'organitzar el Museu de Catalunya a darrers de 1916,*s'acordà la presentació en aquesta forma, de la fauna catalana, Secció que deuria comprendre els mamífers i les aus de nostra terra.

A l'inaugurar-se el Museu el 29 d'Abril de 1917, hi havien en la gran sala uns 70 grups representants de la fauna catalana, cridant entre ells poderosament l'atenció els del singular, ocells de patamoll, gavines (amb representació d'una duna) i el pirinaic amb l'ós, els issarts i les perdius blanques.

Per a això s'hagueren de mobilitzar una sèrie d'ajudants, modeladors, guixaires, pintors, fusters, preparadors, vidriaires, etc., que treballant hores extraordinàries i fins a altes hores de les nits, lograren tenir-ho llest a la data esmentada. Per a presentar els animals amb els elements naturals que els rodeijen en llibertat, tingué que enviar-se el recol·lector, a diferents indrets a buscar terra, plantes, pedres; el Dr. Font anà a l'estepa catalana (Lleida) per a la direcció del grup de les avutardes; el castanyer del grup del singular, vingué de Gualba, anant a elegir-lo el Sr. Sagarra; etc. En mobiliari, tingueren que fer-se les taules i tarimes, les vitrines, i, amb tot i l'escasetat i encariment dels cristalls, se'n possaren a algunes de aquestes per a que es veiés el criteri general. En tot això, treballà de valent el preparador del Museu Sr. Soler y Pujol y demás personal de la Junta.

Lo gastat per a aquesta Secció representa un total de 21,100 pessetes, de les quals ne corresponen unes 5,800 a les vitrines per als peixos i animals marins, 10,200 per a les

taules i demés vitrines i 5,100 per a la confecció dels grups, material, jornals i tota mena d'altres despeses.

8. DEPARTAMENT DE BOTÀNICA

La Secció Botànica de la Junta comptava en el mes de juny de 1916 (vegi's ANUARI I) amb uns 1,000 plecs de plantes fanerògames aportades quasi bé totes per En Llenas en 1910, ben ordenades i preparades, a més d'unes 350 de l'Ampurdà, sense ordenar, recullides pel Germà Sennen.

En aquella data s'encarregà de la nova organització d'aquesta Secció el Sr. Font-Quer com a naturalista-agregat, amb tant entusiasme, energia, activitat i acert, que pel juny de 1917 comptava ja la Secció amb l'*herbari* amb més de 20,000 *plecs de fanerògames* i uns 500 *de criptògames*, a més d'una *biblioteca* especial ben completa; cuidant de la instal·lació dels *laboratori de preparació* i *laboratori de treball i investigació*, amb els seus microscopis, microtomos, estufa d'inclusions, etc.; *catalogació general* alfabètica, geogràfica, sistemàtica i de procedències; *direcció de recol·leccions i trameses*; *educació del personal* subaltern; *publicació de catàlegs i instruccions*; i *representacions de geografia botànica*, catalanes, mediterrànies i paleàrtiques per a algunes espècies típiques de nostra flora. Els *herbaris* estan instal·lats en 10 *armaris* grans, amb les caixes de fusta tipu Museu, que contenen els plecs de plantes entre fulls de paper blanc fi i aquests dintre d'altres de gruixut (cuiro-cel·lulosa satinat d'una cara i aspre de l'altra).

El Departament compta avui amb:

1. Laboratori de treball i investigació amb tot el material científic corresponent.
2. Biblioteca especial, formada en gran part per les particulars del Dr. Font i del company Dr. Llenas.
3. Laboratori de preparació, emmetzinament i dessecació, amb les corresponents premses, armaris, etcètera.
4. Catàleg de les col·leccions per fitxes.
5. Els 10 grans armaris amb unes 500 caixes per a fanerògames i 100 per a criptògames.
6. Els herbaris de la INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL formats únicament de plantes catalanes.
7. La col·lecció local BENEDICTO, riquíssima, de plantes aragoneses.
8. Altra local JIMÉNEZ MUNUERA, de plantes de Cartagena.
9. Una de completa (9 ò 10,000 plects) de plantes, principalment de Catalunya, Menorca i Castella la Vella, formada pel Sr. FONT-QUER.
10. La general de plantes formada en el Museu, amb els donatius, adquisicions i recol·leccions impulsades pel Departament, havent-hi contribuït els Srs. Vicioso, Sennen, Bianor, Barnola, Pau, Llenas, Sra. Garriga de Gallardo, Xiberta, Codina (La Sella), Pujol i Caballero.
11. Una *col·lecció de líquens* catalans amb uns 272 exemplars, format per En M. LLENAS.
12. Representacions especials de geografia botànica,

disposades en una vitrina central en l'extrem de la galeria del Museu.

Tota la organització aquesta ha vingut a costar unes 16,500 pessetes, desglosades en 5,800 laboratoris, 6,200 mobiliari i herbàrium i 4,500 material, recol·leccions i adquisicions. El treball entusiasta, enèrgic i encertat del Sr. Font-Quer ha fet que el Museu de Barcelona disposés en un any d'un dels millors herbaris d'Espanya.

9. PRESIDÈNCIA

La necessitat de disposar en la Junta d'un local arreglat amb cert confort on rebre les visites, així com despatxar el Sr. President, fou la causa de que es destinés a aquest objecte una de les sales dels ànguls del Museu de Catalunya.

La decoració de la sala, dirigida pel conegut artista En Joan Panyella, és sèria i elegant, el mobiliari d'estil antic espanyol, amb sillons americans de pell, armari-llibreria doble de fusta tallada, taula, cortinatges, alfombra, llàmpara de peu i demés accessoris, tot fent joc al conjunt.

L'import total foren 6,100 pessetes.

B. SERVEIS BOTÀNICS

A part la SECCIÓ BOTÀNICA del Museu de Catalunya, ha organitzat la Junta en el Parc de Barcelona alguns altres serveis, com són el *Jardí d'Experimentació* en l'espai comprès entre l'Ivernacle i l'Ombràcul i l'*Estufa* en el primer d'aquests dos; el segon no està arreglat encara.

De l'organització d'aquests serveis n'encarregà la Junta al Dr. Caballero, Catedràtic de Botànica de la Facultat, no havent pogut fer més, en atenció a les circumstàncies actuals, que la preparació de l'*estufa*, amb les obres necessàries en l'ala esquerra de l'Ivernacle, instal·lació de calefacció central, graderies, aljubs per a plantes aquàtiques, cancells d'aïllament, reixats i conduccions d'aigua, i la disposició del Jardí davant del Museu Martorell, per a la organització d'una representació de la *flora catalana*, plantes de platja, flora litoral, flora de les muntanyes silícies i de les muntanyes calcàries.

La Junta entrà en relacions amb la Comissió executiva de l'Exposició d'Indústries Elèctriques, per a l'organització d'un *Institut Botànic* a Montjuic, posant, a aquest efecte dita Comissió a disposició de la Junta una gran extensió de terreny en la vessant NO. de la muntanya, d'acord amb les següents Bases:

IDEA GENERAL QUE DEBE PRESIDIR AL PROYECTO DE «INSTITUT BOTÀNIC DE BARCELONA»

Situación. — Se proyecta en la montaña de Montjuic, como indica el croquis adjunto n.º 1, hacia el noroeste, en la

parte extrema del recinto destinado a la futura Exposición. Los accidentes naturales del terreno, canteras, torrentes, rocas, etcétera, pueden aprovecharse espléndidamente para cultivos y plantaciones especiales, realzando el efecto del conjunto en forma tal, que sería nuestro Jardín Botánico, por sus condiciones de emplazamiento, uno de los mejores del mundo. Desde luego, en Europa ningún otro podría comparársele.

Extensión. — Viene a ser de unas 14 a 16 hectáreas, rodeado por tres lados por el gran paseo de circunvalación del Certamen.

Edificio principal. — En el mencionado croquis está indicado el emplazamiento del edificio principal, cuya distribución en principio viene señalada en los croquis 2 a 6. La estructura y destino del edificio permite la utilización de la torre para fines meteorológicos tan interesantes para el botánico, así como la instalación de una estación aerológica de que puede decirse carece oficialmente nuestro país.

Se ha tenido en cuenta, además, que en él deberían darse todas las enseñanzas teóricas y prácticas relacionadas con la Botánica, además de los cursos especiales de vulgarización, aplicación o alta investigación científica.

Pabellones. — En distintos sitios, distribuídos en forma que aprovechara la vigilancia y policía del conjunto, se emplazarán los pabellones del Director, Jardinero mayor y Guardas.

Jardín Botánico propiamente dicho. — Los jardines modernos no están constituídos por una serie más o menos numerosa de plantas, dispuestas metódicamente a cordel, con etiquetas iguales, alineadas, sin plan alguno que relacione la especie con el ambiente regional en que vegeta, sino por una serie de agrupaciones a base de condiciones naturales, formando cada una un todo que permita el conocimiento y estudio de una región geográfica bajo el aspecto de su flora. De la misma ma-

nera que vemos en Berlín la flora ibérica, incluso la nevadense, tendrá el Botánico de Barcelona buena representación de la flora alpina, de las turberas de Holanda, Escocesa, Báltico-Germana, de la Estepa, insular mediterránea y atlántica, etcétera, etc.

En los rincones de las canteras se cultivarán plantas de roca, así como en algún otro buenas representaciones de la exuberante flora subtropical, lacustre y fluviátil.

Habrà, además, muestras selectas con las características de las floras filipina, australiana, himalaya y tibetense, andina, africana, capense y demás de interés especial para los altos estudios e investigaciones botánicas.

Los *cultivos* estarán distribuidos en dos clases: al aire libre y protegidos o forzados, siendo además unos y otros terrestres, palustres o acuáticos, según las especies de que se trate. A este fin, se proyecta la utilización de parte de las canteras y antiguos cauces, para imitar en ellas lagos, pantanos y riachuelos apropiados al desenvolvimiento en la flora acuática.

Entre los *cultivos generales* habrá el cuadro de siembra con la Escuela botánica, el Arboretum, Jardín ornamental, las cuevas y Jardín hortícola. Y entre los *cultivos especiales* habrá los mencionados geográficos con las representaciones de las floras citadas. Entre ellas, tendrá desde luego su parte principal la flora catalana y pirenaica, con sus variantes regionales, litoral, media, occidental, meridional, transibérica, etc.

Los *cultivos protegidos* estarán distribuidos en series de *estufas* a propósito, húmedas y secas, especial de orquídeas, Palmarium, departamento con la espléndida *Victoria Regia*, umbráculos, invernáculos, estufa de plantas crasas, acuáticas y palustres.

Esta es, en líneas generales, la idea que preside nuestra

iniciativa, cuyo desarrollo en proyecto completo y detallado estamos efectuando, para presentarlo si, confiamos, es aquella benévola acogida y aceptada.

Barcelona, 30 de marzo de 1917.

Des d'aquella data, 13 de juliol de 1917, en que es firmà l'acord amb l'Exposició (Apèndix VI), no s'ha fet res més en aquesta qüestió.

L'estufa costà a la Junta 28,700 pessetes, distribuïdes en: 10,750 l'instal·lació de calefacció efectuada per la casa Preckler; les obres de graderies, cancells, reixats i cambra per a la caldera, 14,000; les instal·lacions elèctriques i conduccions d'aigua, 3,350; i el material botànic, testos, plantes, etcètera, 2,600 pessetes.

El *Jardí d'Experimentació* ha costat fins ara 3,600 pessetes, gastades sobretot en acarrejos, moviments de terres, obres pel riuet, conduccions i desaigües.

C. VIVÀRIUM

Pel gener de 1917 s'encarregà a En Salvador Maluquer, Professor d'Estudis de la Naturalesa a l'Escola d'Istiu de la Mancomunitat de Catalunya, l'organització d'aquesta secció, que constitueix una novetat remarcable, puix per primera vegada a Espanya hi ha una instal·lació pública de caràcter permanent, on s'exhibeixen vius els més interessants reptils i anfibis, alguns petits mamífers, peixos i insectes dels nostres camps i boscos, prats i aiguamolls.

A l'inaugurar-se el 29 d'abril, comptava amb 66 terraris, gàbies i aquaterraris, i 13 aquaris, amb 32 espècies i uns 200 exemplars procedents, en sa major part, de donatius i d'excursions de l'encarregat de la secció i dels seus responsables.

Avui hi ha més de 40 espècies amb uns 300 exemplars, havent-se resolt satisfactòriament una sèrie de dificultats i problemes entre altres el de l'alimentació. Porta actualment la secció aquesta una marxa normal i definitiva, essent molt visitada i havent contribuït a que cresqués en nostra ciutat l'afició a l'estudi dels animals vius, fins al punt d'haver-se ja format una Associació o Grup d'Amics dels Aquaris.

El treball que representa l'instal·lació aquesta no és senzill, sobretot tenint en compte que tingué de començar-se

per *ensenyar la construcció* de terraris i vivaris i *estudi de models apropiats* a industrials que no n'havien fet mai; les disposicions per a la neteja, donar el menjar i demés; l'*educació de personal* per a la cura dels animalets, tinguent-se que recórrer a estrangers; la *questió de l'alimentació*, organitzant les sortides al camp per a provehir-se de la especial i convenient a cada espècie; la *reposició d'exemplars*, curant d'obtenir trameses de diferents indrets de Catalunya; la *disposició interior del local*, amb sos taulells d'obra, facilitat de neteja, instal·lacions d'aigua, gas i electricitat, des-aigües i demés; els *aljubs exteriors* per a la cria i dipòsit d'animals aquàtics, especialment per a l'alimentació dels altres; l'instal·lació de toldos i cortines per a obtenir la convenient claror, etc., etc.

El cost de l'instal·lació fou de 17,700 pessetes, desglosades en: 7,800 les obres interiors, 2,400 les instal·lacions d'aigua, gas i electricitat, i 7,500 els terraris, aquaris, aquaterraris, velàriums, cortines i manteniment.

Anyalment, representa la conservació d'aquesta instal·lació unes 600 a 900 pessetes.

D. MUSEU MARTORELL

La situació i estat de l'antic Museu Martorell és prou conegut de tot-hom. L'entusiasme del seu Director, el savi malacòleg Artur Bofill i Poch, no havia sigut prou per a obtenir de les Junes una millora visible del mateix. De cabals ja se n'hi esmersaven, però el defecte capdal era el no obeir a un plan prèviament estudiat. L'edifici no reuneix les condicions per a un museu a la moderna, però pot millorar-se la disposició de les instal·lacions i l'exposició dels exemplars.

Tingueren que fer-se les *instal·lacions* d'aigua, gas i electricitat per a tot l'edifici, gran part en tubu Bergmann empotrat; s'habilitaren els baixos per a laboratoris, cambra fotogràfica i dipòsits de material; s'arreglà amb decoració severa el vestibul i portes exteriors; les sales oficines del primer pis i l'habitació del Conserge.

Aquest conjunt d'obres importà unes 16,000 pessetes, quina meitat correspon quasi bé a les instal·lacions, aparells, etc.

Es començaren les esmentades reformes en la sala de zoologia, treient les vitrines que hi havia al centre, netejant i embarnissant de blanc els armaris, refent tot l'empostissat, construint tarimes centrals per als grans mamífers i ocells, etc., sota l'acurada direcció de l'encarregat d'aquesta secció, Sr. Aguilar-Amat.

El MUSEU MARTORELL comprèn les seccions:

1. Zoologia general i osteologia.
2. Malacològica.
3. Geològica (mineralogia, paleontologia i petrografia).
4. Col·lecció petrogràfica exterior.
5. Laboratori de Taxidèrmia.
6. Direcció, oficines i Biblioteca-Sala de Junes.

I. DEPARTAMENT DE ZOOLOGIA GENERAL.

Sota la direcció del encarregat Sr. d'Aguilar-Amat, s'instal·laren els grans peixos i algun cetaci al voltant de la galeria; els grans mamífers i ocells així com llurs esquelets, sobre tarimes centrals lo que facilita llur observació; además, en algunes vitrines aïllades, col·leccions de preparacions biològiques i anatòmiques executades en llur major part pel Preparador del Museu Sr. Soler; en una altra, una representació dels ous en el regne de les aus, comprenent des d'una reproducció del d'Epiornis de Nova Zelanda de 36 centímetres de llarg, al de la gallina i colibrí d'apenes 10 mil·límetres; en altra hi ha una mostra de l'encadenament sistemàtic del regne animal. S'està preparant el lloc per al grupu de cabirols de «El Pardo» en vitrina especial, donatiu de S. M. el Rei.

D'exemplars s'en adquiriren alguns, especialment representants de famílies que no figuraven en el Museu, si bé no s'hi dedicà, sobretot per falta d'ocasió, el que convindria gastar-hi.

L'arreglo de la sala costà unes 8,700 pessetes, i el mobiliari, tarimes, taules i vitrines, unes 6,400; en material i manteniment s'hi gastaren 3,100 pessetes aproximadament.

2. SECCIÓ MALACOLÒGICA

Les col·leccions malacològiques del Museu estaven instal·lades en llur major part en les vitrines centrals de la Sala de Zoologia, en pèssimes condicions per a llur conservació i estudi com tota persona tècnica comprèn: els dos enemics principals són la llum i la pols, i allà hi estaven verament exposats els exemplars. Per això, seguint el criteri general, començà el Sr. d'Aguilar-Amat amb la col·laboració directiva del Sr. Bofill i Poch, a l'instal·lació de les col·leccions malacològiques en armaris de calaixos, del mateix tipus i dimensions que els de la Secció Entomològica, amb l'aventatge de que a l'estudiar un grup, espècie o forma determinada, no hi ha necessitat de tocar les capsetes, sinó que es treu el calaix sencer amb major seguretat per al bon ordre i conservació des exemplars. Aquests estan així també millor resguardats de la llum i de la pols.

Els 14 armaris que constitueixen avui el mobiliari de la SECCIÓ MALACOLÒGICA són distribuïts en el vestíbol del Museu Martorell, havent començat ja la *catalogació per fitxes* igual que en les Seccions del Museu de Catalunya.

Les col·leccions de què consta aquesta Secció són, en principi, la *conquiliològica general Martorell*, formada per unes 12,000 espècies i més de 100,000 exemplars; la *col·lecció Rosals*, també general, però especialment rica en gèneres descoberts posteriorment a la formació de l'anterior, en les grans exploracions d'En Bourguignat, Pilsbry, Servain, Vayssière, Dautzenberg, etc., i en formes de la fauna catalana; la *col·lecció Samà* únicament de conques marines

catalanes; i la *general del Museu* formada pels dipòsits i recollèccions del personal i persones aimants del mateix, i en especial dels Srs. Bofill i Poch, Aguilar-Amat, Haas, Font-Quer, Sagarra, Maluquer, etc., etc.

Els Srs. Bofill i Aguilar-Amat prengueren cura especial en la formació d'una *biblioteca malacològica*, que és avui dia una de les més completes, havent-hi aportat tots dos en dipòsit les seves particulars.

Lo gastat per a aquesta SECCIÓ ha sigut en conjunt unes 3,600 pessetes, quasi bé tot en mobiliari.

Una esperança del Museu la constituïa el dipòsit de la *col·lecció malacològica Bofill i Poch*, en alguns grups i famílies una de les millors d'Europa. Es d'esperar que la desorientació produïda per personalismes de darrera hora no privin a Catalunya del fruit d'un treball de prop de cinquanta anys d'un de sos fills, que ha recorregut en excursió científica regions ben apartades del Centre i Nord d'Europa, Nord-Africa i Orient. Segons l'opinió de malacòlegs estrangers que tingueren ocasió de visitar-la detingudament, l'estudi a fons d'aquesta col·lecció, amb les formes inèdites que conté, espècies de regions poc explorades, etc., ocuparia la vida de dues persones enteses que no fessin res més!

3. SECCIÓ GEOLÒGICA

Comprèn aquesta Secció les col·leccions petrogràfiques i paleontològiques adjunts al Museu Martorell, encloent-hi entre les primeres l'exterior en grans blocs. El Dr. San Miguel començà pel gener de 1917 amb l'estudi d'aquesta

darrera per a la confecció del catàleg científic de la mateixa, amb preparacions microscòpiques de cada un dels blocs, per a determinar així exactament llur constitució. Al cap de cinc mesos havia entregat ja la memòria corresponent, amb les microfotografies tretes.

Començà desseguit amb la redacció d'unes instruccions generals per a la recol·lecció de roques, que serviran d'introducció a l'estudi de la geologia, que entregà llestes també a darrers d'istiu, al mateix temps que preparava la catalogació per fitxes en la forma adoptada, de les col·leccions del Museu Martorell.

En els baixos d'aquest s'hi disposà un petit taller per a la preparació de roques, amb el corresponent motoret elèctric, màquina de tallar o serrar, i demés. En les oficines hi ha destinada una saleta per al treball, on hi han els aparells de laboratori, balances de precisió, microscopi, etc.

A més s'instal·laren alguns blocs nous en la col·lecció petrogràfica exterior, completant-se les bases per a rebre'n d'altres tot al voltant del Museu, i del Jardí d'Experimentació. També foren instal·lades en la mateixa algunes bombes volcàniques d'Olot.

Lo gastat per a aquesta Secció son unes 4,800 pessetes.

4. LABORATORI DE TAXIDÈRMIA

El treball del Laboratori de Taxidèrmia ha sigut bastant intens, sobretot durant els primers sis mesos de 1917. Allà tingueren de preparar-se els exemplars de diferents procedències per als grups biològics del Museu de Catalunya,

alguns altres per a les col·leccions sistemàtiques del Museu Martorell, els grups petits foren allà executats, havent-se tingut de fer amb aquest motiu algunes reformes en l'edifici per a poder treballar amb pesseres majors, entrar-les i treure-les amb comoditat. Es repararen un per un tots els exemplars zoològics del Museu Martorell, refent els peus, netejant-los, etc., etc. Ben meritori ha sigut el treball del Sr. Soler, encarregat del mateix.

Per a aquests treballs es gastaren unes 1,300 pessetes.

E. AQUARIUM

L'Aquarium de la part alta de la cascada estava tancat des de la mort de Mossèn Font i Sagué (1910), i en un estat verament llastimós. La Junta acordà refer-lo, destinant una de les seccions a aigua de mar, per a mostrar al públic la tan interessant fauna marina de nostre litoral. Les seccions d'aigua dolça també tingueren de repassar-se, substituint cristalls trencats, separant els compartiments, treient tot el suro que tapiava les parets, que es cobriren de tosca i ciment, etc.

Al peu del passeig de cotxes, en la part del darrera de la cascada, s'hi disposà una caseta per al grup motor-bomba aixecador d'aigua de mar, des d'un trull construït exprofés d'uns 6 m.³ de cabuda, als dipòsits de ciment instal·lats en el terrat de la cascada. Un regulador elèctric, automàtic, fa que la bomba es posi en acció tan aviat com l'aigua baixa d'un cert límit en els dipòsits de dalt. Dos filtres, l'un a baix, l'altre a dalt, en sèrie, fan que l'aigua pugui circular sense renovació durant alguns mesos.

L'instal·lació de les tuberies i conduccions per a l'aigua són completament noves, el mateix que l'elèctrica de llum i força, les vidrieres de les finestres, les cortines, l'aljub central, els dipòsits, etc.

L'instal·lació aquesta costà unes 11,100 pessetes, distribuïdes unes 6,000 en obres, 3,700 en instal·lacions i el restant en material, aigua, manteniment i demés.

F. PARC ZOOLÒGIC

Durant aquesta actuació no s'ha fet més en el Parc Zoològic que treballs de sosteniment, procedint a la reparació de les gàvies que de tants anys estaven amb les teles metàl·liques foradades i apedassades per tots costats, canviant-les per altres de noves, construint casetes per a cada una de les gàvies de la Secció Avícola, l'instal·lació dels Nandús, reparació de la valla de fusta de cap a cap i pintura de totes les instal·lacions. S'arreglà completament la gàvia circular on hi havia els quadrumans, disposant els baixos per a aquari de salmònids segons idea del Director de la col·lecció Sr. Darder, fent-hi les necessàries instal·lacions d'aigua i desaigüe, etc.

Fòra una llama que feia anys estava tullida i fou morta expressament (l'esquelet és preparat al Museu) i algun nandú que s'accidentà amb ocasió d'un esverament produït a la nit per uns focs artificials, no hi ha hagut apenes més baixa en la col·lecció.

Lo gastat en aquesta són unes 55,000 pessetes, de les que en corresponen unes 24,000 a obres i reparacions, i el restant a manutenció.

G. BIBLIOTECA

La Biblioteca especial de Ciències Naturals, adjunta al Museu, està a càrrec del Vocal-Bibliotecari R. P. Joaquim M.ª de Barnola, Professor de Botànica i Biologia en les ensenyances complementàries de la Diputació de Barcelona i Mancomunitat de Catalunya, així com en els laboratoris del Col·legi Màxim de Sarrià. De la catalogació i ordenació, en cuidava sota la seva direcció l'encarregat de zoologia del Museu Martorell Sr. d'Aguilar-Amat.

Durant aquest bieni, s'arreglà de cap i de nou, es construïren els nous armaris que ocupen de terra al sostre totes les parets de la sala, en un espai triple del que ocupaven els antics que hi havia en febrer de 1916, i que estaven mig buids. Els actuals, amb tot i això, estan ja quasi plens, havent-hi contribuït, com és natural, l'haver posat especial cura a impulsar els donatius, i l'haver establert el canvi de publicacions.

Entre l'adquirit durant aquest temps, mereixen especial esment les COL·LECCIONS COMPLETES de les revistes:

Archives de Zoologie Expérimentale et Générale.

Bulletin de la Société Zoologique de France.

Mémoires de la Société Zoologique de France.

Bulletin de la Société Lépidoptérologique de Genève.

- Annali del Museo Civico di Storia Naturale di Genova.*
Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España.
Boletín del Instituto Geológico de España.
Bulleti de la Institució Catalana d'Història Natural.
Memorias de la Comisión del Mapa e Instituto Geológico de España.
Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural.
Anales de la Real Sociedad Española de Historia Natural.
Memorias de la Real Sociedad Española de Historia Natural.
Trabajos del Museo Nacional de Ciencias Naturales, serie zoológica.
Trabajos del Museo Nacional de Ciencias Naturales, serie botánica.
Trabajos de la Comisión de Investigaciones geológicas y prehistóricas.
Boletín de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales.
Bulletin de la Société Minéralogique de France.
Bulletin of the American Museum of Natural History.
Journal de Botanique.
Annales du Muséum d'Histoire Naturelle, Paris.
Bulletin du Muséum d'Histoire Naturelle, Paris.
Bulletin de la Société Botanique de France.
Bulletin de l'Institut Océanographique de Monaco.
Annales des Sciences Naturelles, série zoologique.
Annales des Sciences Naturelles, série botanique.
Bulletin de la Société Géologique de France.
Revista del Laboratorio de Investigaciones biológicas de la Universidad de Madrid.

No hi són compreses en aquesta relació les biblioteques especials de cada Secció. Ademés, hi ha un bon munt d'obres de les diferents especialitats, de les que se'n dóna compte en les seccions corresponents dels ANUARIS de la Junta.

Lo gastat en llibres i enquadernacions importa en aquests dos anys unes 17,100 pessetes, a més d'un 3,100 pessetes per a armaris i catalogació.

Aquesta és la part més inagotable i on més convé dedicar-hi cabals, ja que és el fonament de tot treball en les seccions i laboratoris. Per a això portàvem a cap gestions per a aconseguir una subvenció grossa, especial, dedicada exclusivament a aquest objecte, de l'Ajuntament, Diputació i Mancomunitat de Catalunya.

H. PUBLICACIONS

En la següent *Bibliografia* dono una relació de les *publicacions* editades per la Junta des del 1 d'octubre de 1916, en les què es trobaran tots els detalls sobre l'obra de la mateixa i especialment respecte tot l'exposat. Aquestes publicacions han permès l'establiment d'un nombrós canvi amb altres corporacions científiques que figuren en els Anuaris. Anteriorment a l'esmentada data, com es veu en el quadre d'actuació de la Junta des de 1907 a 1915 (pàg. 80), no s'havien publicat treballs de la mateixa.

La Junta actual ha gastat per a aquesta important Secció unes 14,900 pessetes.

BIBLIOGRAFIA DE LA JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA

Anuari I 1916.

Anuari II 1917.

MEMÒRIES DEL MUSEU (MUSEI BARCIN. SC. NAT. OPERA)

Sèrie Zoològica:

Instruccions per a la preparació i envió de Mamífers amb destí al Museu, per J. B. D'AGUILAR-AMAT.

Id. íd. d'Aus, per I. DE SAGARRA.

Id. íd. de Reptils i Batracis, per JOAQUIM MALUQUER I NICOLAU.

Id. íd. de Moluscs terrestres i d'aigua dolça, per A. BOFILL.

Consideraciones sobre los medios y fines de la investigación zoogeográfica, por el Dr. F. HAAS.

Les Serps de Catalunya, per J. MALUQUER i NICOLAU.
Nota sobre la familia de los Osmílicos (Ins. Neur.), por L. NAVAS S. J.

Sèrie Botànica:

Recol·lecció, preparació i conservació de plantes, pel Dr. P. FONT QUER.

Introducción al estudio de la flórmula de micromicetos de Cataluña, por el Dr. R. G. FRAGOSO.

Sèrie Geològica:

Instrucciones a los recolectores de rocas y fósiles y a los aficionados a estos estudios, por el Dr. M. SAN MIGUEL.

Sèrie Biològico-Oceanogràfica:

Instruccions per a la recol·lecció, preparació i conservació d'animals marins, per JOSEP MALUQUER.

GUIA GENERAL DE LES INSTAL·LACIONS I SERVEIS DE LA JUNTA. MAIG DE 1917 (140 pàgines i 132 gravats).

GUIES PARCIAIS:

1. Instal·lacions i Serveis.
2. Les col·leccions dels Museus.
3. La Fauna Catalana.
4. Els Serveis Botànics.
5. Organització d'una Secció Oceanogràfica.
6. El Vivàrium i l'Aquàrium.
7. La Col·lecció Zoològica.
8. Els grans animals del Passat.

I. CONCEPTES DIVERSOS

Fòra de les despeses per a instal·lacions i serveis concrets com he exposat, poques n'hi han hagut. La més important fou la produïda per l'INAUGURACIÓ DELS SERVEIS, unes 8,400 pessetes, desglosades: 3,900 l'excursió oficial de la Junta amb l'alt personal tècnic i delegats forasters amb automòbils a Blanes, Sant Feliu de Guíxols, Palafrugell, Empúries, Figueres, Besalú, Olot i Banyoles del 30 d'abril al 3 de maig; 2,600 l'àpet en el Restaurant del Parc, amb uns 170 coberts; i unes 1,900 pels demés conceptes, hores extraordinàries, materials, decoració, estances dels delegats forasters a Barcelona, viatges, etc.

Les altres despeses foren: 2,800 pessetes per a l'organització de les oficines, material, impresos, mobiliari i demés; 900 pessetes per a uniformes del personal, i 1,000 pessetes de subvenció a la Societat Astronòmica de Barcelona.

La NÒMINA DEL PERSONAL, comprenent, durant aquest període d'activitat:

- 5 Caps de Secció i laboratori;
- 3 Conserges-conservadors (Aquàrium, Vivàrium i Serveis Botànics);
- 8 Ajudants de secció i laboratori;
- 2 Jardiners;

4 Recaptadores;
1 Bibliotecària;
1 Preparador-auxiliar;
1 Ajudant de Secretaria, i
2 Grooms,
importà unes 31,500 pessetes.

D'algunes Seccions i Laboratoris se'n encarregaren voluntàriament alguns naturalistes-agregats. També hi havia alguna senyoreta auxiliar voluntària.

QUADRE - RESUM
DE L'ACTUACIÓ DE LES JUNTES,
1907-1915

CONCEPTE	1907	1908-09	1910-11	1912-13	1914-15	OBSERVACIONS
Museu Martorell	4,200	16,400	7,800	4,100	4,700	Obres, adquisicions, conservació.
Herbari	1,510	6,100	2,800			La darrera despesa fou en 1910; constava de 1,000 plects.
Rotulació arbres del Parc..	1,470	1,120				
Taxidermia	1,950	5,500	600	260	1,350	Obres, materials i jornals.
Paleontologia	11,800	930	3,070			La darrera despesa fou en 1910.
Biblioteca	1,120	2,730	1,070	980	1,375	1916-17 = pts. 20,200.
Col. Petrogràfica	3,750	8,400	2,600	1,100	850	» » 950.
Uniformes i Trajos	1,550	450	3,360	1,030	1,310	» » 900.
Parc Zoològic	33,600	67,600	73,000	48,620	59,400	» » 55,500.
Aquarium		1,380				Sols estigué obert poc temps, en 1909.
Sericicultura			650		300	
Piscicultura			1,500			
Publicacions			450	400		1916-17 = pts. 14,900.
Serveis Meteorològics			700	4,100	2,000	Començaren en 1911. Sospesos en 1916.
Museu Zootècnic				46,230	4,810	Sospeses les obres en 1915.
Gastos generals	450	1,700	660	600	500	1916-17 = pts. 37,000 (Nòmimes de personal i organització oficines).

1916-17.—Obres *Museu Martorell*; Reforma sala Zoologia i laboratoris.—Organització *Museu Catalunya*, Obres, *laboratoris*, *grupus biològics*, *secció oceanogràfica*, *entomològica*, *botànica*.—*Vivarium* (Ivernacle).—*Estufa i jardí d'experimentació*.—*Aquarium marí i fluvial*.—Publicacions—*Anuaris I i II*; *Memòries Museu i Guies instal·lacions*.—*Inauguració serveis*, 8,400 pts.—*Instal·lació biblioteca*, adquisicions i enquadernació.—*Habitacions Conserjes*.

Museu Martorell.—Comença revisió exemplars; [Catalogació; es llena la ballena; *Taxidermia*, preparació elefant pell i esquelet.
Museu Zoològic.—Sospeses les obres en 1915.
Serveis meteorològics.—Sospesos 1916.

Museu Martorell.—Adquisició ballena i instal·lació sota cobert Zoològic.—Adquisició col·lecció mol·luscos Samà.
Col. Petrogràfica.—Instal·lació Dòlmen i Menhir.
Museu Zoològic.—Comensament obres 1913.

L'any 1910 morí M. Font i Sagué, suprimint-se per a 1911, les despeses per recol·leccions botàniques i paleontològiques.
Parc Zoològic 1910—Reparació gavia circular i tancat camells.

Parc Zoològic.—Adquirir dromedaris i viatge Argèlia.
Museu Martorell.—Obres en sala geologia; 2 vitrines ocells útils agricultura; grupu 5 isarts.
Taxidermia.—Arreglo Laboratori.

Parc Zoològic.—Adquirir Lleons i Zebra.
Paleontologia.—Reproduir Mamut i adquirir col·lecció Chía.
Col. Petrogràfica.—Organització i instal·lació.

APÈNDIX

DOCUMENTS INTERESSANTS REFERENTS A ORGANITZACIÓ

I PLANS DE LA JUNTA DURANT AQUEST BIENI

APÈNDIX I

BASES DE LA JUNTA MIXTA DE CIÈNCIES NATURALS

Base 1.ª La Junta de Ciencias Naturales, además de los cometidos que le confía el Ayuntamiento en los acuerdos de su erección y en el Estatuto vigente, deberá cumplir los que le encargue la Diputación Provincial y desde luego los siguientes: El cuidado y fomento de las colecciones paleontológicas y los demás que posea la Diputación referente a Historia Natural, las que entregará a la Junta para que proceda a su clasificación, ordenación e instalación. La Junta convendrá con el INSTITUT DE CIÈNCIES la colaboración que ésta deberá prestar en la obra del Mapa Geológico de Cataluña.

Base 2.ª Para atender a los expresados fines, la Junta recibirá en concepto de subvención cuando menos cincuenta mil pesetas del Ayuntamiento y veinticinco mil de la Diputación Provincial, sin perjuicio de los demás medios que le conceden los artículos 2.º y 3.º del Estatuto aprobado por el Ayuntamiento en 9 de mayo de 1916 y no comprendiendo la subvención municipal el importe de las nóminas del personal, que será, como en la actualidad, abonado por el Ayuntamiento.

Base 3.ª Formarán la Junta de Ciencias Naturales, bajo la Presidencia honoraria de los Excmos. Sres. Alcalde y Presidente de la Diputación, cuatro concejales y dos diputados provinciales elegidos por las respectivas Corporaciones en sus renovaciones ordinarias, cuatro vocales técnicos elegidos libremente,

dos por el Ayuntamiento y dos por la Diputación; tres vocales natos, a saber: un catedrático de la Facultad de Ciencias, sección de Naturales, designado por la misma sección, un miembro del INSTITUT DE CIÈNCIES designado por esta entidad, y el catedrático de Historia Natural del Instituto General y Técnico, y cuatro vocales más, elegidos por dos compromisarios de cada una de las entidades siguientes: Real Academia de Ciencias y Artes, sección de Barcelona de la Real Sociedad Española de Historia Natural, Patronato de la Biblioteca de Cataluña, Facultad de Farmacia, Instituto Agrícola Catalán de San Isidro, Institució Catalana d'Història Natural, Sociedad Protectora de Animales y Plantas, Estudis Universitaris Catalans, Centre Excursionista de Catalunya, Granja Experimental, Club Muntanyenc y Societat de Biologia de Barcelona.

Base 4.ª Se llevará un inventario general en el cual se hará constar la procedencia de todos los objetos que constituyan las colecciones al cuidado de la Junta para que, en caso de disolución de ésta, puedan ser reintegrados a la Diputación y al Ayuntamiento los que sean de su respectiva propiedad, tanto por haberlas depositado dichas Corporaciones, como por haberlas adquirido la Junta con los fondos procedentes de una y otra. Los donativos hechos directamente a la Junta sin precisar a cuál de las dos Corporaciones deben pertenecer, se tendrán por hechos a favor del Ayuntamiento. Serán de exclusiva propiedad de cada una de ambas Corporaciones toda mejora que se hiciere en los edificios o terrenos de su respectiva propiedad y que hubiesen sido cedidas en uso a la Junta sin tener en cuenta la procedencia de los fondos con que se hubieren realizado.

Base transitoria. a) Los seis concejales que constituyen hoy la representación del Ayuntamiento en la Junta de Cien-

cias, continuarán ejerciendo esta función hasta terminar el actual bienio. La Diputación designará, desde luego, en representación que la comprende. — b) Una vez constituida la nueva Junta, procederá a la redacción definitiva de su Estatuto comprendiendo las modificaciones que entrañan estas Bases y dará cuenta de la nueva redacción de ambas Corporaciones.

Barcelona, 29 de Enero de 1917. — El Alcalde, *Marqués de Olérdola*. — El Presidente de la Diputación Provincial, *Enrique Prat de la Riba*.

APÈNDIX II

PLAN GENERAL DE FUTUROS SERVICIOS

Iltre. Sr.:

Esta Junta, al acusar recibo de su atenta invitación para concurrir a la confección del Presupuesto extraordinario, tan acertadamente proyectado por la Comisión de su dignísima Presidencia, tiene el honor de presentar a V. S. en resumen las obras y mejoras por nosotros estudiadas, y cuya realización en plazo más o menos inmediato contribuirá en gran manera a la mejora de nuestra ciudad, en especial en lo que al aspecto cultural se refiere.

1. Una de las necesidades más urgentes que tiene Barcelona, es el disponer de un Jardín Botánico, pues se da el caso de que ciudades de mucha menor importancia, en España mismo lo tienen, y en cambio Barcelona, preocupándose de ello años ha, como lo demuestra el acuerdo municipal de 22 de Marzo de 1906, no ha podido aún organizarlo. La Junta ha confeccionado para ello algunos proyectos cuya revisión está lle-

vando a cabo, pero cree que ante un presupuesto general de mejoras, no cabe dilación, recomendando se consigne en el mismo la suma de 125,000 ptas. reservadas al futuro Jardín Botánico de Barcelona, cuyo proyecto presentará oportunamente a V. S. esta Junta.

2. Constituye realmente un caso muy especial, el que siendo nuestra ciudad la primera del Mediterráneo, ciudad de rancio abolengo marino en todos sentidos, carezca de la más rudimentaria organización que a estudios del mar se dedicara. Cuando Nápoles, Pola, Trieste, Messina, Génova, Mónaco, Marsella, Cette, Banyuls, Palma y Málaga entre otras poseen Estaciones Oceanográficas, Laboratorios de biología marina, es verdaderamente incomprensible cómo Barcelona no disponga de establecimiento semejante, ni siquiera de un modesto acuario.

Con los elementos en Barcelona existentes, en la Facultad y aun fuera de ella, podría representar en el mundo científico un primer papel, la Estación Oceanográfica barcelonesa. La Junta cree asimismo deber esencial el recabar de esa digna Comisión la inclusión en el presupuesto extraordinario de una cantidad de 250,000 pesetas para la construcción de un Laboratorio o Estación Zoológica, la que sin duda alguna, lo mismo que el Jardín Botánico, sería subvencionada por otras Corporaciones y Entidades Oficiales y Particulares como ocurre en todas partes.

La Junta tendrá el honor de someter a V. S. el correspondiente Proyecto adecuado a las necesidades y modo de ser de Barcelona.

3. El Museo Martorell, edificado cerca de 40 años atrás con destino a las colecciones de su fundador, respondía a este fin, pero en ningún modo responde al actual, o sea al Museo de Ciencias Naturales de Barcelona. La Junta ha separado ya del

mismo las especies regionales y colecciones de estudio, formando en el Palacio del antiguo Museo Arqueológico, el Museo de Historia Natural de Cataluña; pero queda aun así sin condiciones el Museo Martorell, para albergar debidamente la extensa serie de especies europeas y exóticas que contiene.

La Junta cree sería posible adaptar la arquitectura del edificio actual a la construcción de un piso en toda su extensión, levantando proporcionalmente el cuerpo central, reformando la fachada al Paseo de la Industria, y ensanchando unos cuatro metros los laterales. En esta forma, la instalación de los mamíferos en vitrinas centrales, visibles por todos lados, en un ala de planta baja, podría ser un hecho, quedando la otra para las aves, reptiles, etc., y el piso primero para las colecciones mineralógicas, con las oportunas dependencias.

En el cuerpo central podría instalarse debidamente la Biblioteca especial en forma de poder ser cómodamente consultada por el público, así como la sala de Juntas y secciones accesorias.

No quiere esto decir que con ello quedara resuelto el magno problema del Museo de Ciencias Naturales de Barcelona, pues hasta tanto no se logre para éste, o se construya expresamente un edificio de extensión análoga al de Bellas Artes, seguirá en pie, sin resolver. Pero esto permitiría esperar decorosamente la solución de que repetidas veces se han ocupado ya las Comisiones Consistoriales.

Para estas obras de reforma del Museo Martorell, la reserva en el presupuesto extraordinario debería ser de unas 150,000 pesetas, el detalle de cuyo proyecto también presentará con los demás esta Junta.

4. De mayor importancia material es, en fin, lo concerniente al *Parque Zoológico de Barcelona*, por no existir más que

rudimentariamente y en condiciones inapropiadas. El problema es éste de mayor complicación, por cuanto es preciso disponer de una extensión de terreno no inferior a 8 ó 10 hectáreas, para instalar debidamente los ejemplares. La Junta, después de estudiar detalladamente la organización de los Parques de París, Amberes, Amsterdam, Colonia, Francfort, Berlín, Hamburgo y Roma, entre muchos otros ha llegado al convencimiento de que hay que cambiar de sistema si queremos tener un Jardín de Aclimatación, que es lo que debería ser el Zoológico barcelonés. Con nuestro clima incomparable, lograríase aquí la reproducción de animales de todos los climas, pudiendo ser Barcelona un centro mundial al cual acudieran, de todas partes, en demanda de ejemplares raros o interesantes.

En su día, tratará esta Junta, con la extensión merecida, el detalle de la organización mixta a su juicio, que deberá darse al Parque Zoológico barcelonés, sea en forma de Sociedad Anónima con mayoría municipal, sea Entidad municipal con sub-Sociedad o filial arrendataria, sea Junta autónoma en la que intervinieran otras corporaciones oficiales, pero concentrada única y exclusivamente al Parque Zoológico.

El Ayuntamiento tiene en trámite la adquisición de importantes extensiones de terrenos destinados a Parques y Jardines; conviene, pues, que tenga en cuenta, al elegirlos, la imprescindible necesidad de destinar a Jardín Zoológico una de ellas. Sitios espléndidos por su orientación y situación, serían el extremo de la Diagonal entre las Corts de Sarriá y Pedralbes, y la rinconada entre la calle o Paseo de Fuente Castellana (Travessera de Dalt) y el Monte Carmelo o Montaña Pelada, en el sitio llamado Can Baró; la instalación en este último, aprovechando los accidentes naturales del terreno, canteras abandonadas, etc., sería realmente única.

La cantidad para ello reservada, debe ser importante, y teniendo en cuenta que lo referente a terreno figura ya en el Capítulo de Parques, Jardines y espacios libres, conviene prever para la organización e instalación del nuevo Parque Zoológico, una suma no inferior a 500,000 ptas.

Al trasladar a V. S. este resumen de Proyectos en cuyo desarrollo está ocupándose la Junta, tenemos la firme confianza de que la Comisión de Fomento, por V. S. tan dignamente presidida, previa la oportuna información verbal, si así lo cree conveniente (a lo cual estamos gustosamente dispuestos), se hará suya nuestra proposición otorgándole su beneplácito.

Dios guarde a V. S. muchos años.

Barcelona, 31 de Agosto de 1916. — El Presidente, *S. Andreu y Barber*. — El Secretario, *Maluquer*.

Muy Iltre. Sr. Presidente de la Comisión Municipal de Fomento.

APÈNDIX III

ACORD CONSISTORIAL DE 13 DE FEBRER 1917

1.º Que la Junta de Ciencias Natarales creada por esta Corporación y que se rige por el Estatuto aprobado en 9 de mayo de 1916, esté en lo sucesivo bajo su patronato y el de la Diputación Provincial y a este efecto se aprueban las adjuntas Bases, quedando subsistente el referido Estatuto en cuanto no esté modificado por estas Bases.

2.º Que las funciones de Director del Museo y de Secretario de la Junta, se confíen a dos funcionarios de los cuales uno se denominará Secretario General y Técnico que tendrá a su cargo la Dirección general de todos los servicios y oficinas'

denominándose el otro Director del Museo de Ciencias Naturales, y dividiéndose las funciones dentro de los términos que su determinación determina.

3.º Que se adapte a la plaza de Director del Museo de Ciencias Naturales al funcionario que la desempeña actualmente con el mismo haber asignado a la plaza, y que el cargo de Secretario que tendrá la categoría de Jefe de Negociado con el haber de seis mil pesetas, se proveerá en la forma establecida en el Estatuto, percibiendo sus haberes en lo que resta del año con cargo a la consignación que figura en el cap. 4.º, artículo 7.º, partida 4.ª

Lo que tengo el honor de trasladar a V. E. con inclusión de copia autorizada de las Bases a que el Director se refiere.

Barcelona, 19 de febrero de 1917. — El Alcalde, *Marqués de Olérdola*. — P. A. de S. E., El Secretario, *Claudio Planas*.

APÈNDIX IV

CONCURS DE SECRETARI

De conformidad con lo prevenido en el artículo 7.º de su Estatuto y cumplimentando el acuerdo municipal de 13 de Febrero último, convoca esta Junta público concurso para la provisión de la plaza de Secretario General y Técnico de la misma, encargado de la Dirección de todos sus servicios, dotada en la plantilla municipal con el haber de 6,000 pesetas anuales y categoría de Jefe de Negociado.

Las bases a que deben sujetarse los que opten al concurso son las siguientes:

1.ª Ser español, mayor de edad, estar al corriente del servicio militar, acreditar buena conducta, estar en posesión de

un título académico español de carácter científico, tener su domicilio permanente en Barcelona o alrededores, con buenos conocimientos del catalán y francés. En igualdad de condiciones, serán preferidos los que sean doctores o licenciados en Ciencias Naturales.

2.ª Conocer las lenguas inglesa y alemana, traduciendo por lo menos ambas.

3.ª Haber desempeñado algún cargo equivalente en una organización similar, con éxito acreditado en su gestión.

4.ª Demostrar sus conocimientos en Ciencias Naturales, con sus escritos, publicaciones y trabajos.

5.ª Demostrar en forma concreta las condiciones de organizador, avaladas por certificados de las corporaciones o entidades en que haya desempeñado cargos, extendidos en la fecha en que haya dejado de prestar servicios en cada una de ellas.

6.ª Formar parte de sociedades científico-naturales, indicando su antigüedad en ellas.

7.ª Presentar una relación de las organizaciones similares visitadas en el extranjero, con ligero resumen de la extensión y servicios que prestan.

Las solicitudes, documentadas con los datos mencionado y correspondientes comprobantes, deberán remitirse antes del día 30 del corriente marzo al Sr. Presidente de la Junta de Ciencias Naturales, Museo Martorell, de once a doce y media de la mañana, los días laborables.

Barcelona, 9 de marzo de 1917. — *Carlos Calleja*. — *Arturo Caballero*. — *José M.ª de Lasarte*.

APÈNDIX V

INFORME ACERCA DE LAS BASES DE ORGANIZACIÓN DE LOS SERVICIOS DE LA JUNTA DE CIENCIAS NATURALES

Ilmo. Sr.:

La Ponencia nombrada por V. I. para informar acerca de las bases de organización de los servicios de esta Junta, ha tenido presente, para emitir el siguiente informe, el carácter y los fines actuales y futuros que a la misma le están encomendados.

Consideran, los Vocales que suscriben, que los intereses que tiene a su cargo esta Junta de Ciencias Naturales han de adquirir necesariamente con el tiempo una amplitud progresiva, en armonía con los medios materiales a su alcance, si quiere que se cumplan sus anhelos de ver transformado lo que antaño casi reducíase a una simple exposición de sus limitadas y pobres instalaciones, en un organismo vivo y robusto, cuya dinámica científica y cultural responda al buen nombre de la primera ciudad de España y a los esfuerzos loables de sus corporaciones local y regional.

A dos grandes fines atiende esta Junta en su constante labor de reforma y de organización: primero, al de extender la exhibición de los productos naturales de dentro y de fuera de Cataluña, multiplicando las instalaciones con el método y la comodidad convenientes para mejor contribuir a la cultura general del gran público; segundo, al del trabajo e investigación científica, paciente, perdurable, descentralizada progresivamente en los Laboratorios, que además de proveer a la resolución de todas las cuestiones relacionadas con la determinación de los *specimens* y el buen orden científico de las colecciones, han de

constituir por su conjunto un núcleo de nuestro renacimiento intelectual y una escuela de experimentación donde los jóvenes puedan entregarse al culto de sus aficiones científicas y educar su espíritu, honrando con el ejemplo de su abnegación la patria de su nacimiento y de sus amores.

Para el desarrollo de todos los servicios anexos a los fines indicados, cuya posibilidad se menciona en los arts. 1.º y 2.º del Estatuto de la Junta, es preciso aumentar el personal y crear nuevos laboratorios afectos a la misión especial que se define en el plan de organización que tenemos el honor de someter a la aprobación de V. I.

Barcelona, 1.º julio 1917. — *J. Fuset*. — *D. Palet i Barba*. — *Maluquer*.

Aprobado por la Junta, en la siguiente forma:

§ I. *Distribución de los servicios generales*. — Todos los servicios que están a cargo de la Junta de Ciencias Naturales se distribuirán en los siguientes departamentos o servicios:

- A) Museo de Ciencias Naturales.
- B) Parque o Jardín Zoológico.
- C) Instituto Botánico.
- D) Instituto Oceanográfico.
- E) Instituto Geológico.

§ II. *Clasificación y definición del personal*. — Todo el personal afecto a la dirección y administración de los servicios concernientes a Ciencias Naturales de Barcelona estará clasificado en el orden que se expresa a continuación:

- a) *Personal técnico superior o Directores*, de plantilla fija,

namovibles y de carácter permanente, con voz en la Junta. Sin perjuicio de lo señalado en el Reglamento de la misma, al Director de cada Servicio corresponderá la marcha general de las secciones afectas a su cargo, así como el cuidado de todas las relaciones científicas y personales con el exterior y las necesarias dentro de su departamento y con todos los demás servicios de la Junta que no pertenezcan a su jurisdicción; señalarán de acuerdo con los profesores de los Laboratorios el trabajo que interesa emprender; autorizará las adquisiciones, de conformidad con las cantidades presupuestadas, para subvenir a los servicios de su dirección y atenderán debidamente a las consultas del público.

b) *Conservadores o auxiliares técnicos*, de plantilla fija, inamovibles y también de carácter permanente. Corresponderá a los Conservadores: la ejecución de las órdenes e instrucciones de su jefe inmediato o Director respectivo: la provisión del material de trabajo y demás servicios conexos de los Laboratorios: la preparación de los ejemplares, su catalogación e inventariado y la limpieza, cuidado y fomento de las colecciones. Dirigirán los trabajos de campo y de recolección. Substituirán, en fin (por orden de antigüedad, si hubiera más de uno), al Director en su ausencia.

b bis) *Preparador*, de plantilla, encargado de los Servicios correspondientes a la taxidermia.

c) *Técnicos agregados*, encargados de trabajos diversos, según las circunstancias de oportunidad. Serán nombrados por la Junta para un período limitado dentro de un año prorrogable a voluntad de la Junta.

d) *Profesores de Laboratorio*, encargados de los trabajos de determinación y de investigación. Efectuarán su labor de acuerdo con el Director respectivo, pero con entera indepen-

dencia en cuanto al método, horas de trabajo, etc., pudiendo corresponderse directamente con el exterior, con los demás servicios, departamentos y con el Secretario general y técnico. Su número será variable, según lo requiera la extensión de los servicios. No estarán sujetos a ninguna disciplina técnica o científica, y su nombramiento se efectuará por la Junta, en idénticas condiciones que el personal del grupo *c*).

e) *Ayudantes*, que estarán adscritos a dichos servicios, a las órdenes del Profesor o del Conservador respectivo. Su nombramiento se verificará en las condiciones de los grupos *c*) y *d*).

f) *Personal subalterno*, afecto a cada servicio, como el de oficinas, vigilancia, recaudación, aseo y limpieza, ordenanzas, etc. Este personal estará a las órdenes del Director, conservador o Profesor respectivo. Su nombramiento será de plantilla, como en los grupos *a*) y *b*).

§ III. *Organización de los servicios y de las Secciones:*

A) Museo de Ciencias Naturales. — Con este nombre colectivo se comprende un complejo de servicios diversos, tales como el Museo Martorell, el Museo de Cataluña, el Terrario y Acuario, el Laboratorio de Taxidermia y el Taller de reparaciones.

Las condiciones de estas diferentes instalaciones exigen su concentración provisional por un tiempo más o menos largo impuesto por las circunstancias. Para atender a estos servicios bastará el personal técnico siguiente: Un director, tres conservadores y un Preparador, siendo los tres conservadores: uno para el Museo Martorell, otro para el Museo de Cataluña y otro para el Terrario y Acuario adjuntos. Este último servicio, nuevo en España, estará siempre bien justificado por el hecho

de convenir una instalación de observación y estudio de pequeños animales indígenas, batracios, reptiles, insectos, pequeños peces de agua dulce, larvas diversas, etc., que requiere cuidados asiduos para mantener las necesidades perentorias de los Laboratorios, de los Museos, cursos de experiencias, etc.

B. Parque o Jardín Zoológico. — Las reformas acordadas por la Junta respecto al mayor desarrollo extensivo e intensivo de esta importante sección, requiere una imprescindible reorganización de servicios que, en la primera época, pueden reducirse a tres: el de *Zootecnia*, el de *Aclimatación* y el de *Ictiogenia*. El personal técnico encargado será, en correspondencia con los tres servicios antedichos, el siguiente: un Director y tres conservadores, sin olvidar la perspectiva de tener que aumentar dicho personal si el desarrollo esperado supera a nuestras esperanzas en un porvenir no lejano. Un conservador estará encargado del servicio de zootecnia, que comprenderá lo relativo a la avicultura, ornicultura y ganadería. Un conservador estará encargado del servicio de Aclimatación, que comprenderá lo que atañe a las cuestiones zoológicas propiamente dichas, tales como cuidados de adaptación y procreación de los mamíferos y Aves exóticas, grandes Reptiles, etc. Y un conservador para el servicio de Ictiogenia, que se ocupará de todo lo referente a la cría y repoblación piscícola en aguas corrientes, lagos y pantanos, piscicultura, fiesta del pez, etc.

C. Instituto Botánico. — Abarcará diversos servicios especiales, que presentarán dos aspectos generales diferentes: por una parte deberá atenderse a todo lo relativo al fomento y conservación de colecciones y al cuidado de las instalaciones, herbarios, Museo botánico, Escuela botánica, criptogamia y parasitología vegetal, etc., y por otra, lo que concierne al cultivo general, jardín de experimentación, representación de

las floras regional, ibérica y mediterránea, estufas, umbráculos, etc. Esta diversidad de servicios exige a lo menos el personal siguiente: un Director y dos Conservadores además de los profesores de Laboratorio que vayan exigiendo las necesidades del Instituto.

D. Instituto Oceanográfico. — Comprenderá el Laboratorio biológico marino, el Acuario, el Museo Oceanográfico y los distintos servicios de carácter puramente oceanográfico, cartografía marina, adquisición y conservación de un buque, etc.

Si el trabajo múltiple que encierra esta sección ha de tener como en las otras secciones una división y especialización adecuada a sus fines científicos modernos, el personal técnico habrá de componerse de un Director, un Conservador y cuatro Profesores de Laboratorio, además del personal del buque. El Conservador se cuidará de todos los servicios pertinentes al Museo y al Acuario, de la provisión de material vivo a los Laboratorios, catalogación, biblioteca, etc. Los profesores de Laboratorios orientarán sus trabajos de investigación en las ramas de biología, invertebrados y plankton, en la Ictiología y Parasitología animal, en el análisis del agua marina y fondos oceánicos, y en el trazado de mapas, gráficos, estadísticas, etc.

E. Instituto Geológico. — Comprende las siguientes materias: investigaciones paleontológicas, mineralógicas, cristalográficas, petrográficas, tectónicas, escuela geológica, y especializaciones y derivaciones de la geología, hidrografía, espeleología, sismología, etc. Confección del Mapa Geológico de Cataluña, cartografía geológica; recolecciones, preparaciones y reproducciones para el Museo.

El personal correspondiente a esta sección, estará compuesto de un Director, un Conservador, los Profesores de Laboratorio, encargados del estudio de los asuntos pertinentes indi-

cados, y el número de técnicos agregados y ayudantes que se considere necesario para la recolección, clasificación y registro del material, así como también para el desarrollo de croquis, gráficos, planes, etc.

Tanto los Directores como los Conservadores podrán tener a su cargo algún laboratorio, trabajo, o sección especial.

§ IV. Resumen del personal superior de plantilla, comprendido en todos los servicios de la Junta, tal como ésta propone para la adaptación inmediata y considerando las retribuciones como mínimum:

A) *Museo de Ciencias Naturales*. — Un Director, oficial primero a 4,500 ptas.; tres Conservadores, oficiales segundos, a 3,000 ptas.; un Preparador, a 1,800 ptas.

B) *Parque o Jardín Zoológico*. — Un Director, oficial primero, a 4,500 ptas.; tres Conservadores, oficiales segundos, a 3,000 ptas.

C) *Instituto Botánico*. — Un Director, oficial primero, a 4,500 ptas.; dos Conservadores, oficiales segundos, a 3,000 ptas.

D) *Instituto Oceanográfico*. — Un Director, oficial primero, a 4,500 ptas.; un Conservador, oficial segundo, a 3,000 ptas.

E) *Instituto Geológico*. — Un Director, oficial primero, a 4,500 ptas.; un Conservador, oficial segundo, a 3,000 ptas.

(Los Profesores de laboratorio afectos a cada servicio, a cargo de la junta, con 3,000 ptas.)

Barcelona, 3 Julio 1917.

APÉNDIX VI

PROYECTO DE INSTITUTO BOTÁNICO

La Junta Directiva de la Exposición, en sesión celebrada el día 13 del actual, aceptó la propuesta formulada por la Ponencia de esa Junta de común acuerdo con este Comisariado relativa al establecimiento del Jardín Botánico e Instituto Botánico dentro del recinto de la Exposición.

Lo que tenemos la honra de trasladar a V. S. acompañando copia de aquella propuesta a todos los efectos procedentes.

Dios guarde a V. S. muchos años.

Barcelona, 16 de Julio de 1917. — Los Comisarios: *J. Pich.*
— *F. Cambó.*

Ilte. Sr. Presidente de la Junta de Ciencias Naturales.

ACUERDO DEL DÍA 13 DE JULIO DE 1917

1.º Se destinará a Jardín Botánico la parte de los jardines de la Exposición comprendida en la zona de la Exposición Española, limitada por los terrenos en que se han hecho las plantaciones de la sección forestal, el límite superior de dicha zona española y el viaducto que ha de unir dicha zona con la destinada a Exposición Eléctrica.

2.º Los movimientos de tierras en la parte destinada a Jardín Botánico se realizarán de común acuerdo entre dicha Junta y la dirección facultativa de la Exposición.

3.º La Junta de la Exposición facilitará para el Jardín Botánico las plantas que existan en sus viveros; las demás las adquirirá directamente y por su cuenta la Junta de Ciencias Naturales, exceptuando casos especiales en que mediante

acuerdo de la Junta de la Exposición, ésta facilitará la adquisición de plantas.

4.º Los trabajos de plantación se practicarán por el personal que realiza los demás trabajos de jardinería; pero la Junta de Ciencias Naturales designará y retribuirá el personal director.

5.º Dentro de la zona destinada a Jardín Botánico y plantaciones forestales, se determinará el emplazamiento de un edificio destinado a «Institut Botànic». La construcción de este edificio tendrá carácter permanente y será satisfecho por la Junta de Ciencias, la cual facilitará la distribución de las diversas plantas que hayan de existir en el edificio; el arquitecto que deba proyectarlo y dirigirlo se designará de común acuerdo entre ambas Juntas.

6.º La Junta de la Exposición dispondrá, hasta la clausura de la Exposición, de la planta baja y la del primer piso de este edificio para sus fines, el resto de las plantas serán ocupadas por la Junta de Ciencias para la instalación de servicios adecuados.

7.º La Junta de la Exposición contribuirá al pago del mencionado edificio con una cantidad igual al coste que se calculará ascendería una construcción provisional que debiera levantarse para albergar todo lo que vendrá comprendido en las dos plantas que se reserva.

Barcelona, 16 de Julio de 1917. — *Ignacio de Janer*, Secretario. — *F. Cambó*. — *J. Pich*. — *A. Caballero*. — *Marqués de Camps*. — *J. Fuset*. — *P. Font*. — *Maluquer*.

INAUGURACIÓ DELS SERVEIS

REPORT DELS

ACTES CELEBRATS AMB MOTIU DE LA MATEIXA

Com a prova de la volada que havia emprès la nova Junta, poso a continuació la part més interessant dels actes amb què celebrà la inauguració dels nous serveis als catorze mesos d'haver pres possessió.

ACTA DE LA SESSIÓ INAUGURAL,
QUE TINGUÉ LLOC EL DISSAPTE,
DIA 28 D'ABRIL DE 1916 EN EL SALÓ DE CENT

A les deu de la vetlla, en el Saló de Cent de la Casa Comunal de la Ciutat de Barcelona, que estava adornat, així com l'escala d'honor i vestíbol, com pertoca a les grans solemnitats, reunida la Junta de Ciències Naturals en ple, amb l'Ajuntament i Diputació Provincial en corporació, assistència de il·lustres representacions corporatives en altre lloc detallades, personalitats i nombrós públic que omplenava la gran Sala, el Sr. President honorari, Arcalde de Barcelona Excm. Sr. Marquès d'Olèrdola, obrí la sessió.

Li feien costat en la Presidència, els Srs. Andreu, Puig i Cadafalch, Jumelle, Galàn, Martínez Vargas, Pacheco, Gaussen, Haas, Bofill i Matas, i Caballero.

El Secretari dóna compte de les adhesions rebudes i representacions mentades, que consten més endavant.

Acte seguit, el professor Dr. Hernández Pacheco, delegat del Museo Nacional de Ciencias Naturales, llegeix el missatge de salutació de aquella prestigiosa i benemèrita entitat, a la Junta de Barcelona, essent acullit amb grans aplaudiments.

El Secretari dóna lectura a la Memòria reglamentària, presentant un resum dels treballs per la Junta realitzats durant l'any transcorregut fins l'inauguració i esboçant el plan d'actuació futura, nous serveis i demés.

A continuació llegeix el vocal Vis-president professor doctor D. Carles Calleja el seu treball sobre la «Acción moralizadora de la vulgarización de las Ciencias Naturales y papel que han de desempeñar las corporaciones populares en esta acción», exposant amb gran sinceritat i maestria, en forma enlairada i a tots comprensible, l'importància que per a la cultura general té l'impuls al conreu de les Ciències Naturals per lo molt que contribueix a aixecar l'esperit cap a regions más altes, domini de tota bondat, veritat i bellesa.

El parlament del Dr. Calleja és rebut amb grans mostres de satisfacció.

El Sr. Andreu clou la sessió aquesta amb breus paraules de salutació, glosant el renaixement cultural de Catalunya, remerciant la presència de les distingides personalitats forasteres, i agraïnt molt, especialment al Dr. Hernández Pacheco, la cooperació que el Museu Nacional de Madrid presta a la nostra Junta.

A dos quarts de dotze, el Sr. Arcalde aixecà la sessió.

La Banda Municipal, situada en el vestíbol, tocà escullides composicions abans de la sessió, i, després d'aquesta, durant el desfile.

El següent diumenge, dia 29, a les 12 del matí, s'efectuà en el Parc, les visites col·lectives de les autoritats i delegacions, en les noves instal·lacions i serveis de la Junta. A les 2 es reunien els convidats en el Gran Restaurant del Parc en àpat d'uns 160 coberts, sota la presidència del Excm. Sr. Marquès d'Olèrdola.

A les 7 de la tarde tingué lloc la conferència del vocal honorari Excm. Sr. D. Lluís Mariano Vidal, Enginyer de Mines, en la Real Acadèmia de Ciències, sobre GEOLOGIA DEL MONTSECH, que meresqué unànims elogis.

DELEGATS FORASTERS PRESENTS

- Dr. D. Cándido Bolívar, Madrid.
- Sr. » Angel Cabrera, Madrid.
- Dr. » Alfonso Galán, Palma de Mallorca.
- » » Friederich Haas, Frankfurt M.
- Prof. Eduardo Hernández Pacheco, Madrid.
- » Henri Jumelle, Marseille.
- Sr. D. Erich Nièpkow, Osterode i Ostpreussen.
- » » O. Charles Rosset, London.

VOCALS HONORARIS PRESENTS

- Iltre. Sr. D. Joaquim de Borja.
- Prof. Eduard Fontseré.
- Excm. Sr. D. Lluís M. Vidal.

PERSONALITATS I CORPORACIONS REPRESENTADES O ADHERIDES

- Iltre. Sr. D. Lluís Duràn i Ventosa, Barcelona,
- Excm. » » Joan Maluquer i Viladot.
- » » Conde de Santa Florentina.
- » » Marquès de Marianao.
- Prof. Ignasi Bolívar, Madrid.
- » Eduard Boscà, València.
- » Odón de Buen, Madrid.

Dr. D. Joan Cadevall, Tarrassa.
Prof. Joaquim González Hidalgo, Madrid.
» Romualdo González-Fragoso, Madrid.
» Lluís Lozano, Madrid.
Sr. D. Ricardo García Mercet, Madrid.
R. P. Longinos Navás, S. J., Zaragoza.
Dr. D. Carlos Pau, Segorbe.
» » José Rioja, Santander.

Universitat de Barcelona.
Institut d'Estudis Catalans.
Biblioteca de Catalunya.
Consell de Pedagogia.
Centre Excursionista de Catalunya.
Institució Catalana d'Història Natural,
Real Sociedad de Historia Natural, Sección de Barcelona.
Facultad de Ciències.
Real Acadèmia de Ciències i Arts.
Institut Agrícola Català de San Isidro.
Societat Protectora d'Animals i Plantes.
Escola Superior d'Agricultura.
Escola de Directors d'Indústries Químiques.
Escola de Bells Oficis.
Escola Elemental del Treball.
Club Montanyenc.
Acadèmia de Medicina.
Facultat de Medicina.
Societat Astronòmica de Barcelona.
Escola de Funcionaris d'Administració Local.
Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya.

Museo Nacional de Ciencias Naturales, Madrid.
Real Sociedad Española de Historia Natural, Madrid.
Junta de Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas, Madrid.
Laboratorio biológico-marino de Santander.
Laboratori biològic-mari de Balears, Palma.
Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales, Zaragoza.

Société Entomologique de France, Paris.
Société Française de Minéralogie, Paris.
Muséum d'Histoire Naturelle, Paris.
Institut de France, Paris.
Musée d'Histoire Naturelle de Marseille.
Faculté des Sciences de l'Université de Marseille.
Musée Colonial Français, Marseille.
Institut Océanographique de Monaco.
Laboratoire biologique de Banyuls-sur-mer.
Senckenbergisches Museum, Frankfurt a/Main.
Société Linnéene de Bordeaux.
Académie des Sciences, Inscriptions et Belles Lettres de Toulouse.
Université de Toulouse.
Museo Civico di Storia Naturale di Genova.

Les adhesions del primer tinent d'Arcalde de la Ciutat de Barcelona, i del Director del Museu Nacional de Ciències Naturals, estan concebudes en els següents termes:

«Dissapte 28 d'Abril. — Sr. D. Santiago Andreu. — Ben-volgut amic i distingit company: La fadiga en que encare me trobo, després d'una setmana en que hi tingut de dedicar cinc

dies casi íntegrament a la vida Municipal, m'impideix assistir a aquestos satisfactoris actes de la Junta de Ciències Naturals, per a mi mostra de llegítim orgull, perquè vaig ser jo precisament que fa anys va tenir la gloria de fundar-la.

» Jo vos prego que m'excuseu de la falta d'assistència, i que ho feu present als dignes companys de la Junta, felicitant-vos a vos i a tota ella per els esplèndits fruits que comencen a estar a la vista, del seu profitós treball.

» I maneu a vostre affm. amic i company,

Lluís Durán i Ventosa.»

«27 Abril 1917. — Sr. D. José Maluquer, Secretario de la Junta de Ciencias Naturales de Barcelona.

» Muy distinguido y estimado amigo: Ya que contra toda mi voluntad y deseo no me haya sido permitido asistir personalmente a las fiestas con que inauguran ustedes los nuevos servicios de la Junta de Ciencias Naturales de Barcelona, no he de renunciar a asociarme a ellas desde aquí, enviándoles la más cordial de las felicitaciones, al par que la más entusiasta adhesión a vuestra obra, que considero como propia, y haciendo portador de ellas a mi hijo, identificado conmigo en el entusiasmo por el progreso de aquellas Ciencias. Siempre he tenido fe en su desarrollo, por el que vengo laborando hace más de cuarenta años y sin duda por esto, he merecido alcanzar estos tiempos de plenitud para el mismo, en que tan gran impulso les habéis dado, creando en esa noble Ciudad un centro que tanto ha de contribuir al adelanto de la ciencia, a la cultura de Catalunya y al progreso de la Nación. Qué ejemplo! el de vuestras Corporaciones municipal y provincial y el de vuestros políticos al prestaros su apoyo, capaces todos ellos por su ilus-

tración, de hacerse cargo, de que, para la educación del pueblo y el progreso del país no sólo son necesarias muchas escuelas sino también Centros como el que habéis constituido cuyas enseñanzas son de tanta aplicación y utilidad.

»Haced presente, os ruego, al Sr. Presidente de la Junta y a todos los Sres. Vocales que la componen mi profunda gratitud por las pruebas de consideración personal que en esta ocasión me habéis dispensado, las que, vivas siempre en mi memoria, han de servir para estrechar más y más los lazos de afecto y sincera amistad que ya nos unían y aceptad, señor Secretario, la expresión de mi mayor consideración con que me reitero su seguro servidor y buen amigo q. e. s. m.,

Ignacio Bolívar.

MISSATJE DE SALUTACIÓ DEL MUSEO NACIONAL DE CIENCIAS NATURALES DE MADRID

Sr. Presidente: Sres.:

Acudimos con los brazos abiertos a vuestro espontáneo y amable llamamiento trayéndoos el alma de nuestro Museo fundado por el impulso generoso del buen Carlos III, uno de los más grandes monarcas que ha tenido España, pues sus méritos no consistieron en éxitos guerreros ni en dominaciones de pueblos sino en obras de paz, de ciencia y de arte, que perdurarán a través de los siglos en los grandes monumentos y obras de cultura que su impulso verdaderamente sabio sembró por toda la Nación.

Nuestro Museo, que tiene un abolengo tan glorioso como los de París y Londres, de quienes es contemporáneo, si no ha adquirido el desarrollo de éstos no es por culpa de los sabios que en él laboraron, sino por obra de los dos más grandes males que agotan y matan las energías de los pueblos: las guerras civiles y la sucesión de gobiernos que desatendieron los más importantes intereses culturales del país.

El Museo de Madrid se fundó con tal riqueza, que hoy, cuando puede comenzar a exponerla, superan algunas de sus colecciones, como es el caso de las mineralógicas en ciertos aspectos, a las de los más ricos Museos del extranjero, los cuales, desde que se fundaron, no han dejado de acrecentar por todos los medios las suyas.

Alojado en 1776 el Real Gabinete de Historia Natural en la calle de Alcalá, junto con la Academia de Bellas Artes de San Fernando en un mismo edificio, consagrado a las Artes y a las Ciencias, ha sido a modo de germen que ha dormido más de un siglo, como esos organismos que, enquistándose cuando el medio vital es adverso para su desarrollo, conservan a través de los tiempos, el tesoro de sus reservas y de sus energías vitales para desenvolverlas rápidamente cuando se encuentren en un medio favorable y vivificador; así nuestro Museo de Madrid durante cerca de un siglo en que España vivió en perpetuo guerrear contra extraños y entre propios, y después de largos años en que la patria se desangraba y fallecía por la insensatez de una política que permitía hacer de los santos bienes de la nación orgía de desenfrenados apetitos, permaneció encerrado en su reducido recinto conservando el tesoro de sus colecciones originales, cual preciadas semillas que se guardasen en espera de tierra laborada y abonada, donde al caer y germinar se convirtieran, con el tiempo, en espléndida cosecha. Así guardó las incomparables riquezas mineralógicas que de toda Europa y del continente americano aquí afluyeron, o los tipos de los mamíferos y aves americanas que los naturalistas españoles de la América, como el gran Azara, depositaran en nuestro Museo, o como la espléndida colección entomológica que tres generaciones de sabios silenciosamente, sin medios, sin protección;

pero con el santo entusiasmo por la ciencia y con el noble amor a la patria fueron reuniendo.

Y sobre todo conservó lo que es más valioso, el espíritu de los viejos maestros, hombres de fe, de ideales, altruistas, desinteresados y nobles que hicieron de la Ciencia su norte, del santo amor a la Naturaleza su ideal, de la cultura nacional su aspiración y del engrandecimiento de la patria su norma.

Los nombres de Clavijo, Cavanilles, Lagasca, Asso, naturalistas de la época del esplendor del Museo a fines del siglo XVIII, cuando organizaban las expediciones de sus sabios por los alejados rincones del planeta, como las de Ruiz y Pavón, las de Mutis, las de Malaspina, nos indican lo que puede hacerse rápidamente cuando un centro se crea y funciona con medios abundantes y del mismo modo los de Graells, Vilanova, Pérez Arcas, Jiménez de la Espada, Calderón, Quiroga y tantos otros de quienes fuimos discípulos gran parte de los aquí congregados y que ya encanecemos, nos demuestran también cuánto puede el tesón y la constancia cuando inteligencias despiertas, sobreponiéndose a los obstáculos de la falta casi absoluta de medios, laboran por el puro ideal de la investigación científica y del progreso. Considerad el grado de esplendor a que España hubiera llegado en las Ciencias Naturales si hombres de la valía de los citados hubieran tenido a sus alcances los medios de que sus colegas extranjeros disponían.

Del maestro de todos nosotros, de nuestro director el sabio naturalista D. IGNACIO BOLÍVAR, que con gran sentimiento suyo no ha podido venir personalmente a compartir vuestra alegría por la gran obra de cultura que hoy inauguráis, os traemos el más cordial de los saludos y la más entusiasta de las felicitaciones.

Todo el personal del Museo Nacional de Ciencias Naturales de Madrid, que labora y se afana por la investigación de las Ciencias Naturales siente hoy un placer grande al ver cómo Cataluña y con ella España se engrandece, con este intenso renacimiento científico que en vuestra ciudad presenciamos del que es muestra el Centro que habéis organizado bajo la protección de un Ayuntamiento y de una Diputación conscientes de su misión de paz y de civilización y que representan dignamente al pueblo catalán que ha elegido sus miembros.

Entre los escasos focos de cultura que funcionan hoy en España destacan del resto de los centros docentes oficiales, agobiados bajo una administración pública rutinaria que los ahoga, el conjunto de instituciones culturales que habéis organizado en España y entre las que sobresale esta Junta de Ciencias Naturales, fundados por el esfuerzo de vuestro Ayuntamiento y de la Diputación Provincial de Barcelona y el constituido por los organismos creados por la Junta para Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas. Respecto al primero, podemos tributarle nuestros elogios por el progreso tan rápido que revelan estas fundaciones, por el ejemplo de amor a la cultura tan grande como el que habéis dado, que hace de vuestra ciudad el emporio de la civilización mediterránea, y que cual faro luminoso de cultura enseña a las demás ciudades de la Península cuál es el verdadero camino que conduce a la prosperidad de los pueblos.

En cuanto al segundo, no somos nosotros, los que laboramos en el Museo Nacional de Ciencias Naturales, los más indicados para ensalzarlo, pues gracias a la expresada Junta y a su auxilio, nuestro Museo ha entrado en una era de producción y de actividad, que ha hecho que el germen enquistado de que

os hablaba se desarrolle y produzca los frutos que habrán apreciado los representantes del pueblo catalán que nos hicieron el honor de visitar nuestros laboratorios y que habréis juzgado los naturalistas de Barcelona por el conjunto de las tres series de publicaciones geológicas, botánicas y zoológicas, que con las Memorias de la Comisión de Investigaciones prehistóricas hemos tenido el placer de remitiros, publicaciones que nos han permitido reanudar al cabo de más de un siglo las que con el nombre de «Anales de Historia Natural» se publicaron desde 1799 a 1804.

Hoy, al ver el desarrollo que entre vosotros adquieren los estudios de Ciencias Naturales por el esfuerzo de los hombres de ciencia que laboran en los organismos creados por la Junta de Ciencias Naturales y merced a la alta protección del excelentísimo Ayuntamiento y Excma. Diputación de Barcelona, los que aquí venimos representando al viejo Museo Nacional no tan sólo os felicitamos de todo corazón, sino que con nuestra presencia, acudiendo gustosos a vuestra galante invitación, queremos afirmar que con gran placer y a gran honor tenemos el estrechar los lazos de afecto y de cordialidad que unen ya a ambas colectividades, que deseamos marchen siempre unidas por el camino de la ciencia en franca y sincera colaboración, para esplendor de Barcelona, gloria de Cataluña y honra y prestigio de España.

La Comisión del Museo Nacional de Ciencias Naturales:

Eduardo Hrenández Pacheco,

Angel Cabrera

Cándido Bolívar.

MEMÒRIA DEL SECRETARI GENERAL I TÈCNIC

Excm. Senyor: Senyores: Senyors:

Poc més de deu anys han passat des de que l'Excm. Ajuntament de Barcelona, amb el concurs d'alguns elements entusiastes de les Ciències Naturals, va organitzar autònomament aquestos serveis amb el fi d'impulsar llur desenrotllo, contrbuïnt així a la cultura ciutadana; mes una sèrie d'entorpiments i pèrdues sensibles per a la Junta, privaren a aquesta de poder seguir amb ràpida volada el camí que els seus organitzadors li havien senyalat. No tot-hom comprèn de la mateixa manera l'espandiment cultural científic, ni es fan càrrec moltes persones dels defectes inherents a tota obra humana, aspirant a la perfecció immediata. Les coses tenen de mirar-se des del nivell on són, pujant o baixant, però posant-se sempre en el pla de la realitat.

Així va comprendre-ho la Junta actual, i toca al darrer dels membres de la mateixa el venir aquí a rendir-vos públicament compte de la seva tasca en l'any que porta de constitució.

Uns quants senyors al voltant d'una taula prenent acords i despatxant papers, faràn una feina ben poc profitosa per il·lustres, per pèrits que siguin, si no treballen sota un plan

previament establert, i si fora d'aquella sala on se reuneixen no hi ha una organització ben encadenada, que porti a terme amb fe i entusiasme, adaptant-les a la pràctica, les iniciatives per ells projectades. Aquest és sempre el defecte capdal de la majoria de les Junes, Comissions i Assamblees i l'explicació de llurs fracassos. Es també el secret de l'èxit en totes les manifestacions de la vida humana.

Així al voltant de la taula en la modesta biblioteca del Museu Martorell, on l'acert del que després fou nostre President tingué la bondat de convocar-nos, ens reunírem per primera volta l'onze de febrer de l'any passat. Jo no vos haig de parlar d'aquella primera Junta en què sols de càrrecs se parla i no's pot fer res més que constituir-se; però sí que vos diré que una compenetració entre nosaltres no hi era, ja que els recels i desenganys de temps passats estaven massa aprop davant dels ulls dels que a altres bienis havien pertenescut. Una novetat petita, però de gran transcendència futura, fou el que el President i Vis-president, Srs. Andreu i Calleja, com tots els demés càrrecs de la Junta, foren designats per nosaltres mateixos, prescindint de les prevencions burocràtiques a què fins allavors s'havien les Junes atès. L'autoritat de tots resultava així enrobustida, i donàvem un primer pas cap a la nostra organització.

El 25 de febrer celebràvem la primera sessió ordinària: on sorgiren per primera volta les qüestions pròpies d'aquestes reunions, però posats dintre la realitat que ens rodejava, examinada la situació dels serveis al nostre càrrec i considerant allò a què una ciutat com Barcelona té dret, començàrem l'elaboració del plan de treball, acordant allò que venia a ser el puntal on cimentàvem la nostra obra: establiment de nous serveis i millora dels antics. Organitzar publicacions cien-

tífiques pròpies i formar un personal tècnic agregat a la Junta, que s'encarregués d'anar executant les nostres iniciatives amb l'entusiasme que tota obra cultural produeix. Els motllos antics quedaven trencats, i ja a la sessió següent, el dia 10 de març de 1916, avençàvem a sobre-pressió.

Les Bases per les que fins allavors se regia la Junta ens resultaren desseguit estretes, estudiant-ne unes de noves en sentit més ampli per a regir-se en endavant la Junta, projecte de nou Estatut votat i que, aprovat per aquella el 24 de març, fou refrendat per l'Excm. Ajuntament en Consistori de 9 de maig següent.

Entretant, confeccionàrem i aprovàrem un plan general que en forma de memòria aixecàrem a la Comissió de Cultura de l'Excm. Ajuntament de Barcelona, en el que exposàvem lo que falta a nostra Ciutat en Ciències Naturals, allò a què té dret i que la Junta es proposava donar-li.

...La Junta no pot encara organitzar noves instal·lacions — dèiem en aquella data, — instal·lacions que tanta falta fan en nostra Ciutat, com són un petit jardí botànic, un parc d'aclimatació, la reproducció d'animals antidiluvians quals restes han sigut trobats en nostra terra, els mapes en relleu de geografia botànica i geològica, maquetes dels talls geològics de Catalunya, mapes litològics i batimètrics de nostre litoral, etcètera, etc. Fou aquest en principi el nostre programa.

I al mateix temps, sense esperar la resolució de Cultura, ens dirigírem a Foment demanant la secció del Parc compresa entre el Saló de Sant Joan i el Passeig d'Isabel II, amb el Palau de l'antic Museu Arqueològic, Ivernacle, Umbràcul i jardí compres entre aquestes instal·lacions.

Mentres això es resolia, començàrem amb els fonaments dels nous serveis, afermant concretament el criteri de que en

els Museus, al costat de les col·leccions, deuen haver-hi els corresponents laboratoris de treball, preparació, determinació i investigació. A més un Museu no té d'esperar amb les portes obertes a que li portin objectes les persones de bona voluntat de fora d'ell; tot Museu té de tenir un nucli fort d'investigadors entusiastes que, a l'estudiar el que tingui, cuidin també de fomentar l'augment de les col·leccions amb les explicacions pròpies o per ells dirigides, sigui sense col·laboració agena amb la d'altres Museus i Corporacions similars.

Hi ha també una sèrie d'instal·lacions auxiliars que, sense formar part del Museu, són indispensables als laboratoris d'aquest; tals són les instal·lacions de vivaris, aquaris, terraris i aqua-terraris, on se pugui estudiar la vida animal en el medi mateix en què es desenrotlla.

I encara no havíem rebut l'aprovació als nostres plans i sol·licitut d'ampliació de serveis, que ja planejàvem una nova secció, l'oceanogràfica, de quin futur desenrotll depèn l'establiment en nostra Ciutat de l'Estació Marina per tots somniada.

La Biblioteca, modesta que era a l'entrar-hi, poc a poc anàrem augmentant-la amb l'adquisició d'obres de consulta indispensables en les investigacions i treballs dels laboratoris.

El 9 de maig l'Ajuntament aprovava el que la Junta havia interessat, tancant amb això el primer període de nostra gestió: era arribada l'hora d'executar.

La part de l'edifici «Escola Municipal de Musica», que l'Ajuntament ens cedia, estava ocupada encara per altres comissions que no es donaven pas gaire pressa en deixar-la. L'ivernacle completament enrunat, sense cristalls, després de tants anys de deixadesa, estava, com l'Ombràcul, inservible. El Museu Martorell no havia sofert cap reparació ni per a

límpies a des de més de vint anys enrera. La tasca de la Junta era ben forta per a posar tot això en estat de servei, i encara que molts elements ens deien que era inútil, que res es lograria, altres més entusiastes prenguérem la càrrega a nostres espatlles i començàrem a treballar en l'organització dels plans esboçats.

Aquesta Memòria resultaria excessivament extensa (i prou pesada és ja) si volgués detallar el curs dels treballs escomesos i llur desenrotlle durant l'estiu. Sols diré que, sospeses les sessions a primers de juny, dedicàrem totes les nostres energies a la preparació d'aquesta primera pedra que avui celebrem.

Mentres l'Ajuntament donava a subhasta les obres indispensables en l'Ombràcul i Ivernacle, nosaltres ordenàvem directament i per administració les corresponents a l'edifici en què pensàvem disposar-hi el Museu de Catalunya, així com l'arreglo del Museu Martorell. En això, en totes aquestes obres té de fer constar la Junta ben clar i sense cap mena de reserva, la col·laboració no ja intel·ligent, sinó entusiasta, de l'arquitecte que la Comissió de Foment ens assignà, i al que confiàrem la direcció de les obres, D. Antoni de Falguera.

A ell faig present des d'aquest lloc d'honor l'expressió del nostre més pregónagraïment.

* * *

Anaven avençant les obres i començava a arribar l'hora de pensar en les instal·lacions interiors. La guerra, aquest conflicte sense exemple en l'història que flagella les més floreixents comarques d'Europa, ens privà del concurs forà, obligant-nos a no comptar més que amb nosaltres mateixos, per a allò que normalment amb un parell de cartes hauríem resolt. I així no tinguérem més remei que perdre un temps preciós, projec-

tant i construïnt coses, que en altres llocs feia anys havien resolt. En canvi, la satisfacció és ara més completa al veure el fruit del nostre esforç: podrà no ser tot tan ben construït, tan bellament disposat, però tot és fet a casa nostra!

Els materials d'exposició constituïen també una dificultat, sobre-tot tenint en compte lo rudimentari de nostra organització, en què sols amb la bona voluntat d'un estol d'intel·ligents voluntaris podíem comptar. Però la cosa, el conjunt, anà prenent tal desenrotllo, els de fora ens esperonaven amb tant d'interès, que tot seguí una marxa bastant més ràpida de la prevista.

Pel mes de setembre publicàvem el primer Anuari de la Junta amb la col·laboració dels nostres agregats, i les consideracions que respecte les col·leccions dels Museus allà fèiem quedaren ben aviat fora de lloc. La ràpida volada i increment que prengueren algunes seccions, entre elles la Botànica i l'Entomològica, així com la Biblioteca, obligaren a la Junta a pendre disposicions especials ampliant l'organització. I s'instal·laren els laboratoris del Museu per a les seccions esmentades.

Mes, senyors, l'esforç particular fins allavors obtingut no era ja suficient; la Junta tingué d'ocupar-se de l'organització del seu personal, convocant a aquest a un primer concurs per a proveïr cinc places d'auxiliars tècnics, concurs del que resultaren elegits els Srs. Aguilar-Amat, Font Quer, Pardillo, Sagarra i Sanmiguel, que, amb la col·laboració del Vocal de la Junta Director dels serveis botànics Dr. Caballero, la del Director del Museu D. Artur Bofill i l'activa dels agregats Salvador i Joaquim Maluquer, constitueixen el fonament de l'obra que celebrem avui i inaugurarem demà.

* * *

Tota obra cultural amb entusiasme empresa es caracteritza per una força d'atracció irresistible que es deixa sentir fins de ben lluny; així la nostra, sense donar-nos-en compte i molt abans que haguéssim pogut somniar-ho, era ja observada pels naturalistes de fora. I no tardaren en venir a col·laborar-hi amb sos consells i recol·leccions. Entre ells no puc menys de fer aquí esment de M. Emile Racovitza, del Laboratori de Banyuls; del Dr. Haas, del Senckenbergischen Museum de Franckfort; del Frère Sennen, dels Maristes francesos, Mr. O. Ch. Rosset; Dr. Weiss, entre els estrangers; i D. Carles Pau, de Segorbe; Dr. Rioja, de Santander; Dr. Galàn, de Palma de Mallorca; P. Navás, de Saragossa; Dr. Boscà, de València; Dr. González Fragoso i Sr. Vicioso, de Madrid; D. Ascensi Codina i Dr. Bofill i Pichot, de Barcelona, entre els espanyols.

Personalment i oficialment en nom de la Junta tinc de fer constar el mèrit d'aquesta col·laboració, tant més d'agrair quant en general no podia ser més desinteressada. De tots els que a aquesta obra ens han ajudat, és aquí el lloc de proclamar ben alt l'ajuda entusiasta, contínua i adhesió incondicional amb què hem comptat des del primer dia per part del director del MUSEU NACIONAL DE CIÈNCIES NATURALS a Madrid, Dr. D. IGNASI BOLÍVAR. Una modèstia no igualada enlloc ni per ningú, ha fet que no es trobés ara entre nosaltres, amb tot i que estic segur que dels actes a què pot haver assistit en la seva incansable vida de seguit i profitós treball, és aquest aquell amb el que més identificat deu sentir-se. En la formació de col·leccions i ordenació de treballs, el concurs que es troba és sempre segur; en canvi, en l'organització interior, en la solució dels mil problemes d'ordre col·lectiu i personal en una obra com la nostra, el concurs apenes es logra obtenir-lo mai. Es tan humà el recel i gelosia! I precisament és aquesta col·laboració la que ens ha

prestat el professor Bolívar, sense reserva de cap mena, posant incondicionalment al nostre servei, l'immens caudal de la seva llarga experiència, del seu saber i coneixements.

A ell no li podem dir res més, sinó que consideri l'obra nostra com a pròpia i que en aquest acte solemne, la Junta de Ciències Naturals, l'Ajuntament i el poble tot de Barcelona, li dirigeix son homenatge de salutació i agraïment.

* * *

Les instal·lacions que inaugura amb aquest acte la Junta, no són altra cosa que un començ de l'obra digna de Barcelona que havem emprès. El significat de la festa no és altre que el presentar-nos en públic, amb el bagatge dels nostres plans i de les nostres aspiracions, per a que conegudes aquestes i aquelles de vosaltres, ens dongueu l'apoi i confiança que la magnitud de l'obra requereix.

Aquests serveis no són altres que els esboçats en el primitiu plan d'un any enrera: el Museu de Ciències Naturals, la secció botànica, el parc zoològic i la secció oceanogràfica o marina. Mes no cregueu que es tracti d'una cosa acabada, d'un monument llest quina inauguració volem celebrar; és la primera pedra el que posem avui, d'un monument que anant bé no trobarem mai prou complet per a inaugurar-lo.

En el *Museu de Ciències Naturals* les reformes són bastant grosses, constituint aquest avui un conjunt d'instal·lacions que es complementen i col·laboren. Així hi ha la part d'exposició, de laboratoris, el Vivàrium i l'Aquari. En la primera, és la novetat més gran la presentació, de moment, de la fauna catalana, en grups biològics representatius del medi on viuen els animals en nostra naturalesa, essent de notar el que s'ha

procurat imitar aquesta fins al punt de portar del lloc de procedència d'aquells les plantes, rebrols i les pedres pròpies de la mateixa; cada animal està allà en el medi en què viu, molts en parelles, altres amb els nius, etc. Sempre s'ha procurat adaptar a les roques, plantes i demés que els acompanyen, les formes pròpies de la regió on viuen els animals, essent procedents de la mateixa. Així el tronc de castanyer que figura en el grup de singlars, fou triat a Gualba; els materials del grup de l'estepa amb les avutardes, foren portats de la plana d'Urgell; els de les aus de patamoll, del Prat de Llobriegat, etcètera, etc.

Al centre s'hi destaca el grup pirenaïc amb una representació de la fauna de les altes muntanyes. Als costats, hi ha la fauna ornitològica palustre (ocells de patamoll) i la marina (gaviotes), essent també remarcables el grup de singlars i l'habitat dels ducs.

Tan senzill com sona això a les nostres orelles, en la pràctica les dificultats que presenta són molt sovint verdaderament grans, doncs no sempre es topa amb gent que sàpiga bonament fer-se càrrec e l'obra empresa, ni es troba personal auxiliar prou adicte i capaç per a portar-la a cap.

La Junta ha tingut que formar-se'l poc a poc aquest personal, acudint en part al que, dispers per indrets allunyats de casa nostra, desitjava ocasió de treballar en una obra de profit. I al costat del que aquí ens anem formant amb l'excel·lent encarregat de la Preparació i Laboratori de Taxidermia Sr. Soler i Pujol, i les intel·ligents senyoretes Civit, Fustagueras, Bohigas i Mateu adjuntes als laboratoris i Biblioteca, hem obtingut el concurs directe dels actius conservadors-recol·lectors que foren dels laboratoris de Màlaga i Palma de Mallorca, senyors Gros i Goñi Giner.

La fauna catalana instal·lada en aquesta forma està en el primer pis del museu de Catalunya a la cura de l'auxiliar senyor de Sagarra, mentres les col·leccions generals degudament ordenades, segueixen en el Museu Martorell, sota l'inspecció del Sr. d'Aguilar-Amat.

La bona preparació dels exemplars que es reben, l'estudi i determinació dels mateixos, l'investigació de llur organització i estructura, així com l'estudi de llurs elements constitutius, fan imprescindible l'existència i funcionament d'una sèrie d'instal·lacions que donen lloc als laboratoris del Museu.

Cada un d'aquests laboratoris disposa dels auxiliars indispensables, preparadors, recol·lectors i demés, com també de biblioteca especial i abundant material científic.

Avui està el Museu en condicions d'estudiar el que bonament rebi, crear un nucli d'aficionats a les Ciències Naturals, resolent sos dubtes i guiant-los en el camí emprès i aixecar el nivell de cultura general del públic presentant davant sos ulls les meravelles de la Naturalesa.

En el *Vivàrium*, instal·lat en l'antic Ivernacle, presenta la Junta els animals de nostres camps, boscos i aigua-molls, vius en llur medi propi, podent-se observar la vida i costums d'ells.

L'Aquari, reorganitzat en forma apropiada, presenta la novetat de tenir una secció marina on el públic pot contemplar els animals de nostre litoral, sobre tot aquells que més desconeix, i amb quines costums està menys familiaritzat.

Aquesta secció, nova a Barcelona, presenta únicament, avui per avui, la fauna o animals propis de les roques litorals, sobre tot dels que viuen més o menys estacionats, que són, per altra part, els més interessants. Les dificultats momentànies per a la renovació de l'aigua de mar en aquest lloc i el poc

espai de què es disposa, priva de presentar la nombrosa representació de la fauna ictiològica marina que hostatgen nostres costes, però a mida que els projectes de la Junta vagin desenrotllant-se i transformant-se en realitats, el públic podrà anar coneixent-la paulatinament amb l'ampliació i reparació de les instal·lacions.

El contingut dels aquaris marins està format actualment per animals *celenteris* o *cnidaris* (actínies, anèmones de mar), *equinoderms* (estrelles de mar, erissos de mar i botes), alguns *tunicats* (ciones, cínties, crancs, gamba, cargols i petxines). També es presentaran a èpoques determinades, quan les col·leccions i envíos de la badia de Roses poden efectuar-se còmodament, alguns corals, esponges i madrepores.

En el centre de la sala hi ha un petit dipòsit on es trien els animals quan es reben, no posant-los en els aquaris fins que es veu es troben ja en bon estat. L'aigua pot posar-s'hi dolça o de mar, segons convingui.

Donada l'indole del contingut, varia continuament el material dels aquaris, no sols segons l'estació de l'any, sinó també per la continua entrada de nous exemplars i noves formes, procedents de les exploracions marines i dragatges que emprèn o encarrega la Secció Oceanogràfica de la Junta.

Per a nosaltres serà una base d'experiències indispensable, per a escometre aquesta obra en gran.

La *Secció Botànica*, que bé pot dir-se no existia a la Junta, ha sigut obra de l'entusiasme i continuat treball del Dr. Font Quer activament ajudat pel professor Caballero. Els mil plecs de poc més d'un any enrera, s'han transformat ara amb prop de 20,000 que contenen els nostres herbaris, a més de la nova secció criptogàmica, l'ordenació de l'estufa en l'ala dreta de l'ivernacle i el jardí d'experimentació català davant del Museu

Martorell. La Junta espera convertir aviat tot aquest conjunt de serveis afectes a la secció botànica en un complexe modernament organitzat, que amb el nom de «Institut Botànic» exerceixi a Barcelona les funcions de treball, ensenyança i investigació de que avui careix tot Espanya en absolut.

La *Secció Marina*, completament nova, pot presentar ja una mostra del que pot arribar a ser. Les col·leccions d'animals marins que de diferents procedències ha rebut la Junta, donen ja una idea de la riquesa i esplendor no imaginable del món marí, d'aquest ambient de vida intensa, molt més encara que en la terrestre, amb totes ses lluites, exuberància i agitatsions.

Està aquesta en l'extrem posterior del primer pis del Museu, constant d'una sèrie d'aparells de pesca dels més usats en nostra costa i en les exploracions oceanogràfiques, així com de les col·leccions d'animals marins distribuïts en vitrines a propòsit. Lo interessant d'aquestes col·leccions resalta a primera vista, doncs poden admirar-se les més variades formes d'animals inferiors, els corals amb els pòlips estesos, les meduses, animals pelàgics, nocturns i fosforescents, una bona sèrie de llimacs de mar, cargols marins i petxines amb l'animal estès, etc.

La col·laboració en aquesta Secció correspon principalment al Dr. Galàn, del Laboratori de Porto-Pí, a l'Estació Zoològica de Nàpols, al professor Dr. Rioja del Laboratori de Santander i a D. Joaquim de Borja, de la Comissió Oceanogràfica de la Marina de Guerra espanyola. Gran part dels exemplars procedeixen també de les exploracions portades a cap per personal de la Junta, havent sigut preparats en el Laboratori adjunt a la Secció, deguent fer constar l'intel·ligent i meritori treball de l'auxiliar de la mateixa, Srta. Rosa Bohigas.

Entre els objectes que figuren ara ja en aquesta col·lecció, criden atenció especial les maquetes o relleus de la costa catalana, des de la boca del Tech a la platja de Pals, amb les diferents fondàries, iecs i planes submarines, tan característiques del nostre mar; la maqueta general del Mediterrani; la nansa de pesca per a grans fondàries usada pel príncep de Mònaco en ses exploracions, fins a més de 3.000 metres, amb les plaques lluminoses i gambins en l'interior; les dragues de diferents tipus i mides, així com el cap i crani de l'*Hiperodon rostratus* Werm, procedent de Blanes, i la gran tortuga *Dermochelys coriacea* Linné, procedent de la Porrassa (Badia de Palma).

A son costat, comencem a reunir, com hem dit, una sèrie d'enginys i ormeijos de pesca, base d'exploracions futures de la secció oceanogràfica que amb el vostre apoi i la vostra ajuda tenim d'establir.

Per fi, en el Parc Zoològic, les reformes fins ara efectuades sols a la conservació es refereixen, amb algunes ampliacions arreglades, com són l'ocelleria i l'aquari de salmònids ben originalment instal·lat en l'estrem de la col·lecció.

Consideracions d'ordre interior i seguretat de les instal·lacions obliguen a la Direcció de la Junta a restringir en certa manera l'aglomeració en les mateixes, doncs cal reconèixer amb fond sentiment, que el nivell cultural deixa bastant que desitjar en la generalitat del públic, per a poder entregar-li massa obertament les esmentades instal·lacions.

* * *

Entre els fins culturals de les instal·lacions i serveis de la Junta hi ha la difusió de les Ciències Naturals, i a aquest fi el Museu organitza anyalment un cicle de conferències i cursos

de diferents caràcters, elementals, pràctics i d'investigació, sobre diferents estrems de les Ciències Naturals, com són, entre ells, la Geologia, Mineralogia, Entomologia, Zoologia, Micrografia, estudis de la Naturalesa i Botànica descriptiva.

Aquests cursos, a càrrec del personal tècnic de la Junta, són de matrícula completament gratuïta, aportant el Museu tot el material necessari tant per al treball en les classes, com el de recol·lecció i preparació en les excursions.

El nombre d'alumnes no excedeix de dotze i en cas de matricular-se'n més, poden desdoblegar-se els cursos en dues o més seccions, a base sempre d'una hora semanal.

Són sobre-tot recomanables als que estudien per a mestres o mestresses, alumnes de l'Institut i estudiants de les Escoles d'Agricultura, Belles Arts i Bells Oficis i demés que desitgin especialitzar-se en alguna branca de les Ciències Naturals.

A les persones que per la llur carrera i ocupació tinguin la residència fora de Barcelona, poden arribar així a constituir bons corresponsals del Museu en les diferents comarques catalanes.

* * *

La Junta ha organitzat una Biblioteca de Ciències Naturals pròpiament dites, que està a disposició del públic els dies i hores pel reglament indicats.

El nombrós canvi de publicacions entre les entitats similars d'Espanya i de l'estranger li proporcionen material difícil i sobretot car d'adquirir d'altra manera, a més de les obres especials que, sigui per donació dels autors, adquisició directa o dipòsit dels propietaris, van ingressant continuament en la ja important Biblioteca. Però hi ha encara molt què fer per a que sigui una Biblioteca especial al dia, i per això espera també

no li faltará el concurs de tots, sigui amb donatius o dipòsits.

A més de la general, on hi ha les obres referents a més d'una de les seccions del Museu, posseeix cada laboratori una Biblioteca especial amb el concernent a la seva secció, anant-se estenent això cada dia més, a mida que les necessitats del treball així ho exigeixin.

Amb això els dipòsits poden fer-se de les dues maneres, sigui a la general, sigui a les seccions, segons el desig del donador o dipositant.

Per ara, s'és sumament restringit en el treure llibres dels locals de la Junta, ja que es tracta d'obres quina consulta, per a que sigui útil, deu tindre lloc amb els exemplars al davant, i, per tant, en els laboratoris. En casos de treballs especials, pot fer naturalment sempre la Junta una excepció dintre el Reglament de la mateixa.

Formen part de la Biblioteca les publicacions de les Societats Geològica, Mineralògica, Botànica, Zoològica, Malacològica i Entomològica de França; Museus de París, Marsella, Mònaco, Londres, Milà, Gènova, Nova-York, Washington, Buenos Aires, Montevideo, Mèjic, Sydney, Rio de Janeiro i altres; les obres de Lamarck, Cuvier, Bourguignat, Pilsbry, Locard, Carus, Trouessart, Rathenow, etc., etc., a més de les publicacions molt completes sobre la flora, fauna i gea ibèriques.

Per a fer-se'n càrrec, basti dir que'l canvi de publicacions passa ja de 350 entitats.

*
*
*

Una nova empena acaba de rebre la nostra Institució, amb la conversió en Junta mixta acordada per l'Excm. Ajuntament

i Excma. Diputació de Barcelona, i no cal dir que si abans era un compromís d'honor el nostre envers la Ciutat, ho és d'avui endavant molt major, ja que contribueix oficialment a nostra tasca una gran part de Catalunya.

Realment, no podia faltar la protecció de la Diputació a una obra cultural com és la nostra.

* * *

La Junta no pensa en cap manera estancar-se amb les instal·lacions que presenta avui al públic barceloní, ans al contrari, desitja que siguin elles un estimul, per a que aquest segueixi amb verdader interès la gestió de la Junta esperonant-la per a que vagi ampliant-les i desenrotllant-les més i més.

Hi ha molt què fer en aquest sentit a Barcelona, encara, fins a lograr l'*Institut Botànic* abans esmentat; l'*Estació Oceanogràfica* i *Laboratori Biològic* a què ens havem referit, sols existeix en projecte; el mateix *Museu de Ciències Naturals* no és ni de molt el que deu arribar a ser, faltant-hi representació de grans grups d'animals tropicals interessants tots ells, a més de les col·leccions sistemàtiques de pells com són en els Museus moderns; la *secció antropològica i etnogràfica* no existeix encara; i fins el Parc Zoològic no és allò a què Barcelona tindria dret: un jardí d'aclimatació, centre de reproducció i exportació d'animals de climes càlids.

Per a tot això, no basta el treball continuat en els Museus, instal·lacions i serveis esmentats; és precis sortir a fora, estendre el radi d'acció més enllà dels nostres límits geogràfics, relacionar-nos amb altres entitats germanes, emprenent exploracions de conjunt fins a regions ben apartades i poc conegudes.

La Junta confia en que despertarà l'interès del públic en

general, i en particular de les persones aimants de les Ciències Naturals i del bon nom de Barcelona, les quals col·laboraran en aquesta obra esboçada a mida de les respectives forces.

L'organització de la Junta, el que la Junta necessita, espera i ofereix al públic i a sos protectors, va expressat en el lloc corresponent de nostres publicacions, confiant en que per part de tot-hom mereixerà aquesta crida el millor acolliment.

Senyors, vaig a acabar, però permeteu abans que fassi avinent davant de tots, l'agraïment gran de tots els elements tècnics d'aquesta Junta, envers l'Ajuntament de Barcelona a quina alta protecció es deu tot lo exposat; i dintre d'ell la Junta tota l'endrega especialment a les Comissions de Foment i Cultura, que sens distinció de partits ni manera de pensar, han apoiat incondicionalment la nostra obra.

I a vos, Excm. Senyor, que ens dispenseu l'honor de presidir-nos, desitjem quedi el dia de demà aquest acte com un dels millors records del temps que haveu exercit la Magistratura capdal de la ciutat de Barcelona.

HE DIT.

DISCURS DEL PRESIDENT DE LA JUNTA
ILTRE. SR. D. SANTIAGO ANDREU I BARBER,
TINENT D'ARCALDE DE L'EXCM. AJUNTAMENT
DE BARCELONA

Excms. Srs.: Senyores: Senyors:

Si no fos per complir un deure de gratitud i cortesia imposat pel càrrec amb què, no pels mèrits personals, sinó per la llur benevolença, els companys de Junta tingueren a bé honorar-me, no aixecaria certament la meua veu en aquest lloc on els tècnics han fet sentir la seva amb l'eloquència i entusiasme que haveu pogut apreciar. Però, senyors, toca al president cloure l'acte solemne amb què la *Junta de Ciències Naturals de Barcelona* celebra la inauguració dels seus serveis, i em permetreu unes breus paraules, que quant almenys signifiquin el nostre més pregon agraïment als que hi han col·laborat, i la meua modesta però entusiasta adhesió personal als sentiments expressats pels senyors que han fet ús de la paraula.

Per aquestos, especialment per la bella Memòria del nostre estimat Secretari, vos haureu fet càrrec de l'esforç que la Junta ha fet durant aquest any fins arribar al moment actual, així com dels projectes de noves instal·lacions i serveis per a l'esdevenidor, essent veritablement consolador i obrint el cor a falagueres esperances, veure com en aquests temps ben calamitosos en què un incendi formidable consumeix d'extrem a extrem les més belles, les més cultes regions de la terra, aquí

a casa nostra venim a fer obra de pau, obra de cultura, ciència, educació i ciutadania amb la propagació i conreu de les Ciències Naturals.

I és, senyors, ben digne d'observar com aquest renaixement científic i cultural que cada dia en manifestacions diferents veiem sorgir en la nostra terra, tingui precisament lloc en moments d'intens desvetllament patriòtic, de pregon entusiasme d'afirmació dels sentiments nacionalistes. Era ahir que inauguràvem aquella esplèndida manifestació d'art amb què la noble França, la immortal, la bella França respongué a la invitació que amb els braços oberts li féu la ciutat de Barcelona, agermanant en l'Exposició memorable els noms dels grans artistes dels dos països germans; com les masses corals catalanes s'uneixen en manifestació mai vista i honoren al Músic que sabé infiltrar en l'ànima del poble una de les més enlairades de les Belles Arts; com tot Catalunya, sense distinció de partits ni pensaments, celebrava el gran poeta, l'il·lustre Guimerà; i serà demà que, amb la repartició de premis en l'Institut d'Estudis, s'afermarà una vegada més el gran principi exposat de com els renaixements culturals sols tenen lloc i veritable eficàcia quan van acompanyats d'un desvetllament nacionalista, en moments d'optimisme gran, d'esperances, d'anhel, de competència, de lluita, de vida intensa, de voler ser!

La Història ens ho ensenya en ses immutables planes: la floridesa francesa, l'anglesa, la belga, l'americana, l'italiana, l'alemanya, sempre han tingut lloc en temps de desvetllament polític, sigui causat per un gran trasbals i un jove imperi, sigui per una extensió de domini mundial sens parió, sigui pel naixement d'una independència, sigui, en fi, per la unió i agermanament després d'unes guerres civils formidables que conduïren els grans Estats a la Federació, al Reialme, a l'Imperi.

Avui es troba Catalunya en un d'aquests moments històrics. Els motllos en què la seva vida es desenrotlla, els troba estrets, i, en dalers d'expansió, es dirigeix a les terres de la vella Ibèria amb la senyera al vent desplegada, d'àmplia, completa renovació. I esperonada la vida catalana per l'acció política d'afirmació nacionalista que això representa, es llença en totes les manifestacions del saber humà assedegada de cultura, experimentació i investigació.

La *Junta de Ciències Naturals* és una part integrant d'aquest renaixement, millor dit d'aquesta floridesa científica de nostra terra, i avui amb l'organització d'un Institut Botànic, demà amb la de l'Institut Oceanogràfic de què vos ha parlat el nostre Secretari, assentarem el criteri de no recloure'ns solament dins les nostres fronteres, sinó que anem a cercar fins lluny de casa els medis de treball que necessitem, col·laborant en la gran obra del progrés científic mundial.

* * *

Per a aquesta obra altament patriòtica en el més ampli sentit de la paraula, requerim l'esforç de tots vosaltres, d'aquí i de fora, que per al desvetllament científic de Catalunya i d'Espanya tota vos interessen. No sobren a Espanya organitzacions científiques amb base ferma, que siguin garantia d'encertada i fructuosa gestió; i des d'aquest lloc d'honor em complau rendir públic homenatge a aquesta entitat que sobressurt en mig d'un cúmul d'organitzacions de vida precària, il·luminant com estrella d'Orient la vida científica espanyola guiant-la cap a l'ideal: la *Junta d'Ampliació d'Estudis i investigacions científiques*.

Nosaltres hi tenim fe plena, confiança absoluta en aqueixa

organització, patrocinadora de les pensions d'estudi, de la Residència d'Estudiants, dels Laboratoris d'investigació i per sobre de tot la protectora decidida, ferma, del *Museu Nacional de Ciències Naturals*. Per això ens considerem tan honrats amb la delegació que d'aquest tenim entre nosaltres, i el missatge de salutació del qual, tan sincer com eloqüent, ens ha llegit el professor Hernández-Pacheco. Rebeu, senyor professor, amb els vostres companys Drs. Lozano, Cabrera i Bolívar, l'expressió del nostre més pregon agraïment; i quan, de retorn al vostre Museu, després d'aquestes hores, que nosaltres trobarem sempre excessivament breus, que hem passat plegats, vos trobeu altra volta entre els vostres treballs endinsats en els alts estudis que tant vos honren i ens honren a tots, vos preguem que no oblideu el nostre desig de col·laboració ferma, franca i lleial en propòsits comuns que guien a totes dues Corporacions. D'una manera especial vos prec que feu present al mestre de tots, el director insigne del Museu de Madrid, professor Ignasi Bolívar, la nostra més entusiasta salutació i coral agraïment.

* * *

El Secretari vos ha donat compte de les adhesions rebudes i representacions acreditades. A mi no em toca més que agrair-vos a tots el vostre concurs i el relleu que amb la vostra presència doneu a la nostra festa.

A les entitats i organitzacions catalanes no tinc de dir-los res més; formem tots un bloc cultural que podem condensar en les paraules «tots per a un i un per a tots». Grans mercès per la vostra adhesió.

De fora haig d'anomenar entre les espanyoles el ja citat Museu Nacional, la Real Sociedad Española de Historia Natural,

el Laboratori biològic de Palma de Mallorca, l'Estació Marina de Santander. Rebin totes elles, amb les altres adherides i personalitats associades, nostre més sincer reconeixement.

D'estrangeres, moltes han estat les adherides, i, atenent a les circumstàncies actuals, són ben d'agrair les proves de consideració de què ens han fet objecte, especialment les de Banyuls, Mònac i Marsella, sobretot aquestes darreres, que ens han enviat un delegat: el director del Museu Colonial francès, catedràtic de la Facultat de Ciències de la Universitat de Marsella, professor Henri Jumelle. La gran nació francesa ha volgut així associar-se a aquesta nova manifestació de cultura nostra, oferint-li jo aquí, en nom de la Junta, públic testimoni de pregon agraïment i personal adhesió. Tant al professor Jumelle com al Sr. Cònsul General de França M. Gaussen, aquí present, els prec que es facin intèrprets dels expressats sentiments.

A vosaltres, Srs. Alcalde i Consellers de la ciutat de Barcelona, que tan relleu i solemnitat haveu donat amb la vostra presència a aquest acte, vos oferim també l'expressió de nostre agraïment, pregant-vos que seguiu dispensant la mateixa protecció com fins ara a l'obra de la Junta, que és, al cap i a la fi, obra ben vostra.

I a tots els presents que vos haveu associat tan gentilment a la inauguració dels nostres serveis, representants com sou aquí de tot el poble barceloní al qual van en primer lloc endreçades les instal·lacions que suara inaugurarem: Grans mercès!

Penyora sou tots que la *Junta de Ciències Naturals de Barcelona* ha de seguir sense desmaiari en el camí emprès, com deia tan encertadament la digna delegació del Museu Nacional: en bé, honra i prestigi de la Ciència i de la Pàtria.

HE DIT.

VISITA A LES INSTAL·LACIONS

Des de 1 de maig a 30 de juny de 1917 es registraren les següents visites a les instal·lacions de la Junta:

Museu Martorell	8,745	persones
Vivàrium	2,225	»
Museu de Catalunya	2,697	»
Aquàrium	3,965	»

No hi ha incloses les *escoles*, visites col·lectives, ni els nens de menys de sis a vuit anys.

Les *escoles* registrades donaren unes 45 visites, amb uns 3,000 escolars.

En conjunt poden apreciar-se les visites en unes 10,000 persones cada un dels dos mesos, que essent la població de Barcelona de 1.000,000 d'habitants i admetent que no augmenti la visita, resulta un terme mig anyal d'un 12 X 100!

Convé tenir present que, seguint el criteri ben entès a l'estranger, l'accés del públic a les nostres instal·lacions té lloc mitjansant una mòdica quota (o'10 pessetes), en forma de postal o adquisició de la guia de les mateixes.

SUMARI DEL ANUARI II, 1917

Junta de Ciències Naturals per al bienni 1916-1917.

Senyors que han constituït les Juntes des de la seva organització en Junta Municipal, autònoma, el 27 de Març de 1916.

Personal tècnic i auxiliar.

Estatut de la Junta de Ciències Naturals de Barcelona.

Instal·lacions i serveis.

Acords presos per la Junta de Ciències Naturals (Octubre 1916 - Juny 1917).

Actes celebrats amb motiu de la inauguració de les instal·lacions i serveis de la Junta, del 28 d'Abril al 4 de Maig de 1917.

Acta de la sessió inaugural, que tingué lloc el dissapte, dia 28 d'Abril de 1916, en el Saló de Cent.

Representacions i adhesions.

Missatge de salutació del Museo Nacional de Ciencias Naturales de Madrid.

Memòria del Secretari General i Tècnic.

Discurs del Il·ltre. Sr. Professor D. Carles Calleja, Vocal Tècnic, Vis-president de la Junta de Ciències Naturals de Barcelona.

Discurs del President de la Junta, lltre. Sr. D. Santiago Andreu i Barber, Tinent d'Arcalde de l'Excm. Ajuntament de Barcelona.

Geologia del Montsech.—Conferència donada en la Reial Acadèmia de Ciències per l'Excm. Sr. D. Lluís Mariano Vidal.

Estudio para una monografía de las Náyades de la Península Ibérica, por F. Haas.

Lista I. — Índice Cronológico de la Literatura sobre las Náyades Ibéricas.

Lista II. — Tabla Cronológica de las Náyades citadas en la Península Ibérica, con notas críticas y sinonimias.

Lista III. — Agrupación de las Náyades Ibéricas por cuencas fluviales.

IV. — Sobre la situación del *Unio Wolwichi*, Morelet.

La Col·lecció Rosals, per Artur Bofill, Director del Museu.

Plecópteros (Ins.) nuevos de Cataluña, por el R. P. Longinos Navás, S. J.

Organització i increment de la secció Oceanogràfica, per Josep Maluquer.

I. — Biblioteca especial.

II. — Instrumental i utilitatge del Museu.

III. — Maquetes i reproduccions.

IV. — Col·leccions d'animals marins.

El laboratori de Cristal·lografia i Mineralogia, pel Dr. F. Pardillo i Vaquer.

El departament de Botànica del Museu, pel Dr. Pius Font Quer.

Catàleg del Herbari Jiménez Munuera de la Junta de Ciències Naturals, per Emilia Civit.

El laboratori d'Entomologia del Museu, per Ignasi de Sagarra.

I. — Biblioteca.

II. — Catàlegs de les col·leccions

III. — Adquisició de material d'estudi.

IV. — Educació tècnica del personal auxiliar.

V. — Col·leccions Entomològiques al Museu de Catalunya.

Catàleg dels insectes del Museu pertanyents als ordres: Paraneuroptera — Ephemeroptera — Plecoptera — Neuroptera — Megaloptera — Raphidioptera — Embioptera — Mecoptera — Psocoptera — Trichoptera, per Mercè Bohigas i Antonia Sanchez.

Catàleg de la col·lecció de Cicindelinae (Ins. Coleop.), dipositada en el Museu de Catalunya, per Ascenci Codina.

Moluscos ingressats al Museu des del Juny de 1916, per Artur Bofill i Poch.

La Secció herpetològica, per Joaquim Maluquer.

Catàleg dels rèptils i batracis del Museu.

Suplemento al catálogo de los mamíferos del Museo, por J. B. de Aguilar-Amat.

Excursió oficial a la Costa i muntanya Catalanes, per A. Bofill.

Visita oficial al Parc Samà de Cambrils, per J. B. de Aguilar-Amat.

Quelques jours à Menorca (Iles Balears), per Fr. Bianor E. C.

Excursiones geológicas por los alrededores de Barcelona, por M. San Miguel.

Excursiones por la montaña del Tíbidabo.

Excursión a Papiol.

Excursió a les illes de Mallorca i Cabrera, per J. Maluquer.

Mol·luscos d'aigua dolça.

Mol·luscos terrestres.

Vuit dies d'excursió botànica als Ports de Tortosa, per Font Quer.

Note sur quelques plantes de Vallirana et du plateau de Begues,
per Fr. Sennen E. C.

Revista.

Moviment científic natural durant l'any 1916-1917.

Los estudios biológicos.

Notes oceanogràfiques.

Bibliografia geológica.

Noves botàniques.

L'estudi de l'herpetologia: Espanya, Estranger.

Les Ciències Naturals en les ensenyances complementàries
d'extensió i vulgarització.

Nuevo mástic para cerrar recipientes con preparaciones en
alcohol, frascos y cajas de transporte.

Cursos del Museu.

Cursos Leclerc du Sablon, a Madrid.

Festes i visites de salutació entre naturalistes.

Les visites del públic als Museus i instal·lacions de la Junta.

Obituari.

Obres i publicacions rebudes des del 1er de Juny de 1916 a 30 de Juny de 1917.

Entitats i publicacions amb qui té establert canvi la Junta de Ciències Naturals de Barcelona.

DESPESES: 1916 - 1917

Els dos quadres adjunts, representen: l'un, la repartició resumida de les **DESPESES** de projecció, execució, instal·lació i manteniment de **TOTS ELS SERVEIS DE LA JUNTA** en aquest bieni, exposats amb detall en pàgines anteriors; l'altre, ve a esser el pressupost que requereix la conservació i millorament de lo que té la Junta a son càrrec.

DESPESES DE INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT DELS SERVEIS

	<u>Ptes.</u>
<i>A. Museu de Catalunya :</i>	
1. Secció oceanogràfica	9,700
2. Laboratori de biologia	4,800
3. » de ictiologia	2,300
4. Secció entomològica	23,500
5. Laboratori de mineralogia i cristal·lografia.	4,500
6. Secció herpetològica	1,500
7. Grupus biològics, fauna catalana	5,100
Mobiliari exposició, taules, vitrines, etc....	16,000
8. Departament de botànica	16,500
9. Presidència	6,100
10. Obres	29,000
<i>B. Serveis Botànics :</i>	
Estufa	28,700
Jardí d'experimentació	5,600
<i>C. Vivarium</i>	<i>17,700</i>
<i>D. Museu Martorell:</i>	
Obres	27,000
Museu	8,500
Secció malacològica	3,600
» geològica	4,800
Laboratori taxidermia	1,300
<i>E. Parc Zoològic</i>	<i>53,500</i>
<i>F. Aquarium</i>	<i>13,100</i>
<i>G. Biblioteca</i>	<i>20,200</i>
<i>H. Publicacions</i>	<i>14,900</i>
<i>I. Varis :</i>	
Inauguració	8,400
Nómina del personal	31,500
TOTAL PTES.	<u>356,800</u>

Import aproximat de la totalitat de les despeses, incluint algunes que corresponen a coses i treballs en execució fins 1918.

La obra portada a cap representa el treball de dos bienis més, permetent, la concentració de la execució en un any com s'ha fet, un avenç de quatre en el treball i utilització de les Instal·lacions, Laboratoris i Serveis.

Despeses anyals : conservació i manteniment

	Mínim	Desideratum
	<i>Ptes.</i>	<i>Ptes.</i>
<i>A. Museu de Catalunya:</i> les seccions en el mateix instalades i laboratoris adjunts, així com la cura del edifici, requereixen en conjunt una despesa mínima anyal de	3,600	
El desig per a poguer ampliar paulatinament les col·leccions amb recol·leccions, adquisicions i canvis, i consegüent material, foren		20,000
<i>B. Vivarium</i>	600	1,800
<i>C. Aquarium</i>	1,200	2,500
<i>D. Museu Martorell</i>	2,400	12,000
<i>E. Estufa i jardí experimentació</i>	1,500	7,500
<i>F. Parc Zoològic (ademés dels ingressos)</i>	15,000	24,000
<i>G. Biblioteca</i>	1,000	15,000
<i>H. Publicacions</i>	5,000	18,000
<i>I. Gastos generals i personal</i>	12,000	30,000
<i>K. Serveis del Mapa Geològic de Catalunya (sense impressió de les fulles).</i>	5,000	15,000

COMENTARIS DE PREMPSA

Deya l'*Alrededor del Mundo* (Madrid, 17 Setiembre 1917):

Un nuevo Museo en España

el de Historia Natural de Barcelona.

Hasta hace poco tiempo, no había en España ningún museo de historia natural que tuviera cierta importancia, fuera del de Madrid, el actual Museo Nacional de Ciencias Naturales, que tantos años languideció como simple anejo de la Facultad de Ciencias, hasta su reciente y brillantísimo resurgimiento. El pequeño Museo Martorell del Parque de Barcelona y algún gabinete un poco decente de Universidad o Instituto provincianos, era todo lo que, aparte de aquel centro, podía encontrar en nuestro país el amante de la naturaleza. Pero desde hace cuatro meses, hay en nuestra patria otro establecimiento del mismo género, y admirable por cierto. *Este nuevo Museo no depende del Estado, sino de un Ayuntamiento, que como era de esperar, no podía ser otro que el de Barcelona.* La ciudad condal ha dado con ello una prueba de su amor a la ciencia y de su entusiasmo por el progreso.

Fundado por la Junta Municipal de Ciencias Naturales, el nuevo museo se ha constituido a base del antiguo Museo Martorell, agregándole varias instalaciones localizadas igualmente en el Parque. El Museo Martorell ha pasado a ser museo de zoología general, malacología, anatomía comparada y geología y mineralogía, y en otro bello edificio, el llamado Museo de Cataluña, se han instalado las colecciones de zoología regional, entomología, botánica y oceanografía, así como los laboratorios de todas estas especialidades. Todo ello está presentado con un buen gusto y un criterio moderno que hablan muy en favor de la Junta de Ciencias. La colección de

zoología regional, que ocupa todo el espacioso «hall» del Museo de Cataluña, es sobre todo digna de mención por lo completa y por su buena presentación. Como en todos los museos modernos, los animales no aparecen tiesos sobre peanas uniformes, como si fuesen caballitos de cartón o loros en percha, sino que están colocados en lindos grupos biológicos, tratando de imitar el medio y condiciones en que viven: los tejones en su hura, las lechuzas en un viejo tejado campesino, las aves acuáticas en sus charcas, y el oso de los Pirineos al pie de enorme peñasco sobre el cual se encaraman los rebecos.

Muy interesante también es la sección de oceanografía, con sus aparatos de dragado y caza de animales submarinos y sus relieves del fondo del Mediterráneo. Pero eso no quiere decir que las otras colecciones carezcan de interés. En la de zoología general, el especialista encuentra muchos ejemplares de gran valor, y algunos de especies que faltan todavía en el Museo Nacional, o curiosos por su historia como el famoso «Avi», el viejo elefante que tanto tiempo hizo en el Parque las delicias del pueblo barcelonés.

Lo que verdaderamente agrada a cuantos naturalistas visitan este Museo, son los laboratorios, en los que en seguida se nota, junto al cerebro del sabio, la pulcritud de bellas manos femeninas. Son muchachas, en efecto, las encargadas de su cuidado y de las manipulaciones puramente mecánicas, y esto da a cada cuarto de estudio un sello de elegancia y de coquetería que no es frecuente en sitios de esta clase. Espaciosos, bien iluminados y provistos de cuantos medios se requieren para tales estudios, entre ellos de bien surtidas bibliotecas, los laboratorios, abiertos a todo naturalista español o extranjero, convidan realmente al trabajo. Y es de notarse que entre los que allí trabajan predomina el aficionado sobre el profesional; porque Barcelona, siguiendo el ejemplo de los grandes museos extranjeros, no ha buscado títulos, sino conocimientos, y así, en el personal de su Museo hay quienes no son doctores en Ciencias, pero son naturalistas, y lo son de corazón.

Completan las instalaciones de la Junta de Ciencias Naturales la ya conocida colección zoológica del Parque (cuyo solo

recuerdo debiera hacer sonrojarse a los que en Madrid se obstinan en conservar en un estado deplorable la casa de fieras del Retiro), un acuario marino y fluvial para el que se ha aprovechado la bella cascada monumental, un vivario o terrario instalado en el invernáculo, y donde se presentan vivos una porción de pequeños mamíferos, aves, insectos y reptiles, permitiendo observar su desarrollo, vida y costumbres, y finalmente, la estufa, el jardín de experimentación y otros departamentos adscritos.

Téngase presente que se trata de un Museo que empieza. Algunas de sus instalaciones han de completarse o mejorarse, y se proyectan otras, entre ellas un jardín de experimentación botánica, otro de representación de la flora del Montserrat, y una sección de antropología y etnografía.

Además, y a imitación de lo que se viene haciendo en el Museo de Madrid, la Junta de Ciencias Naturales ha organizado cursos elementales, prácticos y de investigación para los aficionados, estudiantes, maestros, etc., que deseen ampliar sus conocimientos científicos. Una de las novedades, de las notas curiosas, distintivas del Museo de Ciencias de Barcelona, consiste en las condiciones de entrada para el público. Aparte de la colección zoológica viva, siempre gratuitamente accesible, en las demás instalaciones no hay entrada libre, pero tampoco se paga, ni menos hay que recurrir a la odiosa tarjeta de favor. ¿Cómo, pues, se entra? El Museo publica folletos científicos, unos populares, en forma educativa, otros puramente técnicos, y vende también postales de la colección zoológica. El público no tiene más que adquirir uno de aquellos folletos o una de estas postales, y mediante esta formalidad, que deja en sus manos un recuerdo o una obrita instructiva, puede visitar las instalaciones. Ello le cuesta simplemente un perro gordo o un real, y en vez de un «ticket» o una papeleta, el visitante recibe algo que es bonito o interesante, algo que merece guardarse y que tiene en sí mismo un valor real.

El Museo de Ciencias de Barcelona empieza bajo los mejores auspicios y promete mucho. Los naturalistas españoles, no sólo los catalanes, están de enhorabuena.

RESUM

No s'ha fet tot el ressenyat en la forma tan senzilla com s'exposa en aquestes planes; tot aquell que durant aquests mesos hagi hagut de fer obres, sabrà l'esforç que representa el treball portat a cap. No ja el tractar amb tanta gent, paletes, fusters, manyans, electricistes, instal·ladors, decoradors, vidriaires, lampistes, pintors, ebanistes i demés oficis, sinó l'encariment gran dels materials pujant de dia en dia, i per sobre de tot llur escassetat extremada i carència absoluta de molts d'ells. Això feu que en algunes coses no poguéssim fer-se el més convenient, sinó l'únicament possible! I es té de tenir en compte que les obres començaren podríem dir el 1.er d'agost de 1916 i acabaren el 30 d'abril de 1917. En menys de 10 mesos es projectà, executà i inaugurà lo anteriorment detallat.

L'obra d'instal·lació i fonamentació dels diferents serveis de la Junta està amb això acabada, els laboratoris degudament equipats i la biblioteca general amb el complement de les especials prou dotades per a poder treballar científicament els qui ho desitgin. Dificultats se'n poden posar sempre, així com tot és susceptible de millora; però ara correspon assentar-se lo fet i consolidar-se l'organització.

Molt de desitjar és que, siguin les que's vulgui les orientacions que prengui la futura JUNTA, no s'abandoni l'organització del INSTITUT OCEANOGRÀFIC, INSTITUT BOTÀNIC, INSTITUT GEOLÒGIC i PARC ZOOLÒGIC i d'ACLIMATACIÓ que teniem planejats i que tan honorarien a Barcelona.

ÍNDIX

	<u>Pàgs.</u>
<i>Junta Municipal de Ciències Naturals : 1916-1917</i>	6
<i>Al Lector</i>	7
<i>Història</i>	9
<i>Sumari</i>	13
<i>Actuació : 1916-1917. (Organització i acords, Extrets del llibre d'actes)</i>	15
Primera etapa (Febrer-Juny 1916)	17
Segona etapa (Octubre 1916-Juliol 1917)	24
<i>Instal·lacions i Serveis : 1916-1917 (Repartiment: Execució: Despeses)</i>	43
A. MUSEU DE CATALUNYA	45
1. Secció oceanogràfica	46
2. Laboratori d'ictiologia	48
3. Laboratori de biologia	49
4. Secció entomològica	49
5. Laboratori de mineralogia i cristal·lografia	52
6. Secció herpetològica	53
7. Grupus biològics	53
8. Departament de botànica	55
9. Presidència	57
B. SERVEIS BOTÀNICS	58
C. VIVARIUM	62
D. MUSEU MARTORELL	64

	<u>Pàgs.</u>
1. Departament de Zoologia general	65
2. Secció malacològica.....	66
3. Secció geològica.....	67
4. Laboratori de Taxidèrmia	68
E. AQUARIUM	70
F. PARC ZOLÒGIC.....	71
G. BIBLIOTECA	72
H. PUBLICACIONS	75
I. CONCEPTES DIVERSOS.....	77
<i>Quadre-Resum de l'actuació de les Juntes : 1907-1915.....</i>	<i>79</i>
<i>Apèndix :</i>	
I. Bases de la Junta mixta de Ciències Naturals	85
II. Plan general de futuros servicios	87
III. Acord consistorial de 13 Febrer 1917.....	91
IV. Concurs de Secretari	92
V. Informe acerca de las bases de Organización de los Servicios de la Junta de Ciencias Naturales.....	94
VI. Proyecto de Instituto Botánico	101
<i>Inauguració dels Serveis :</i>	
Acte de la sessió inaugural 28, Abril 1917.....	105
Delegacions	107
Missatge del Museu Nacional de Ciències Naturals	112
Memòria del Secretari general i Tècnic.....	117
Discurs de gràcies del Sr. President Il·ltre. Sr. D. Santiago Andreu	134
<i>Visites a les instal·lacions de la Junta</i>	<i>139</i>
<i>Sumari del Anuari II, 1917.....</i>	<i>141</i>
<i>Despeses : 1916-1917 : Instal·lació i manteniment dels serveis.....</i>	<i>148</i>
Despeses anyals : conservació i manteniment	149
<i>Comentaris de Prempsa (Alrededor del Mundo, Madrid).....</i>	<i>151</i>
<i>Resum</i>	<i>155</i>

TALLERS D'ARTS GRÀFIQUES
HENRICH Y COMP.^a EN COM.^a
CÒRCEGA, 348. — BARCELONA

PUBLICACIONS DEL AUTOR:

- Excursió malacològica a Gavà (*Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.* 1901).
 Moluscs recollits a Gualba en Desembre de 1900 (*B. I. C. H. N.* 1901).
 Nota sobre'l *Murex erinaceus* L., (*B. I. C. H. N.* 1901).
 Una visita al Laboratori Arago de Banyuls-sur-mer (*Univers. Cat.* 1902).
 Descripció de una espècie nova de *Limnæa* de Catalunya (*B. I. C. H. N.* 1902).
 Alguns *Helix* de Vilarrodona (Ribera del Gayà) (*B. I. C. H. N.* 1902).
 Miquel Cuní y Martorell (*Butll. Cent. Exct. Cat.* 1902).
 Una excursió pel Montseny (*U. C.* 1902).
 Els moluscs d'aigua dolça (*U. C.* 1902).
 Estanislao Vayreda y Vila (*Bol. Soc. Arg. C. N.* 1902).
 Les Coves de Salgà (Ribera del Segre) (*B. C. E. C.* 1902).
 Nota sobre la troballa del *Gasterosieus pungitius* al Baix Vallés (*B. I. C. H. N.* 1903).
 Lluquens del Montseny (*B. I. C. H. N.* 1903).
 Moluscs recollits en la Montanya de Montserrat (*B. I. C. H. N.* 1903).
 Moluscos marinos de Llansà (*Bol. R. Soc. Esp. H. N.* 1903).
 Excursió malacològica de Ripoll a Poble de Lillet y Castellar d'En Huc (Alta Catalunya), (*B. R. S. E. H. N.* 1904).
 Alguns moluscs marins del Masnou (*B. I. C. H. N.* 1904).
 Moluscs terrestres i d'aigua dolça de la comarca d'Artesa de Segre (*B. I. C. H. N.* 1904).
 Moluscs terrestres i d'aigua dolça dels voltants de la Poble de Segur (*B. I. C. H. N.* 1906).
 Cefalòpods de Catalunya (*B. I. C. H. N.* 1906).
 Pteròpods i Heieròpods de Catalunya (*B. I. C. H. N.* 1907).
 Zur Frage der Teerverwertung (*Journal f. Gasbeleuchtung*, 1909).
 Gasteròpods de Catalunya, Fam. *Muricidæ* (*B. I. C. H. N.* 1909).
 Alguns moluscs de la Vall de Ribes (*B. I. C. H. N.* 1912).
 Aplicaciones de la Electricidad a los ejércitos en campaña. (*Barcelona*, 1915).
 Amfineures de Catalunya (*Treballs I. C. H. N.* 1915).
 Notes Oceanogràfiques: Conquilles desaparegudes (*B. I. C. H. N.* 1916).
 Treballs Oceanogràfics en la Costa del Ampurdà (*Anuari de la Junta de C. N. de Barcelona*, 1916).
 Les Sales de nens en els Museus als Estats Units (*Quad. d'Estudi* 1916).
 Oceanografia (*Minerva*, I.^a Ed. 1916).
 » (*Minerva*, II.^a Ed. 1917).
 Instruccions per a la recollecció, preparació i conservació de animals marins (*Junta de C. N., Musei Barc. S. N. Opera*, series Biològico-Oceanogràfica núm. 1, 1917).
 Algunos moluscos terrestres de la isla Cabrera (*Bol. R. S. Esp. H. N.*; Madrid, 1917).
 Notes per al estudi dels *Solenogastres* (mol. amf.) de Catalunya (*Treballs I. C. H. N.*, 1917).